Pascal Ruter

BARRACUDA forever

Romanul care a emoționat o lume întreagă.
— JC Lattès

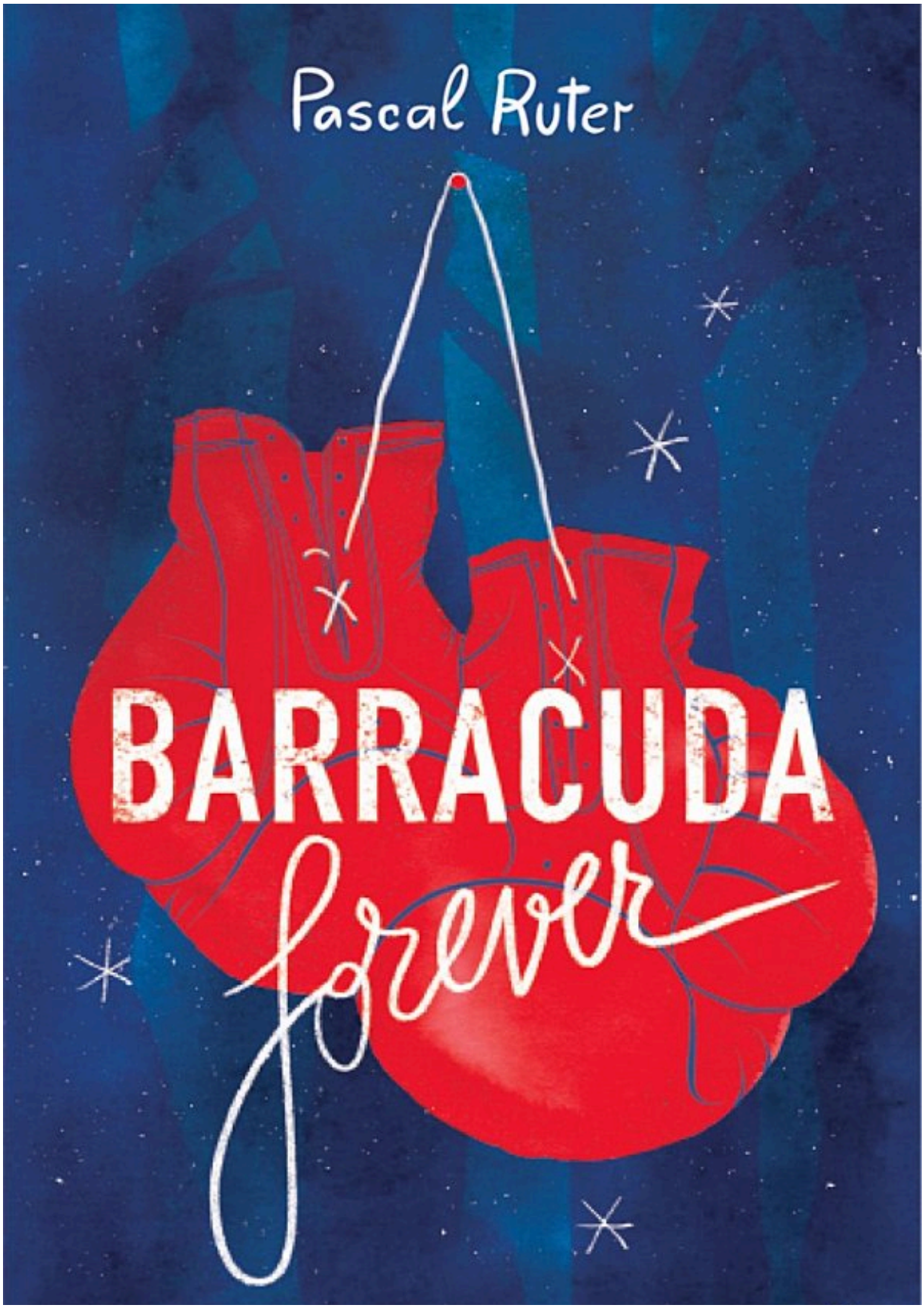
Pascal Ruter
BARRACUDA
forever

Romanul care a emoționat o lume întreagă.
— JC Lattès

BARRACUDA
forever

PASCAL RUTER (n. 1966) s-a născut și a crescut într-un cartier de la periferia de sud a Parisului. De când l-a descoperit pe Gustave Flaubert, este convins că ochii sunt făcuți pentru citit, iar mâinile, mai ales dreapta, pentru scris. De altfel, nu prea vede ce alt lucru mai interesant ar putea face decât să aștearnă cuvinte pe o pagină. Rar, când mai ia câte o pauză, îi place să se uite la filme de Charlie Chaplin, Buster Keaton, Jacques Tati și alți câțiva regizori preferați. Îi plac mai ales cărțile în care nefericirea și asprimea vieții sunt dinamitate de tot felul de giumbușlucuri și de amuzamentul situațiilor nebunești.
Este profesor de limba franceză și își petrece o mare parte din timp cu tineri între unsprezece și șaisprezece ani, pe care îi învață tot felul de lucruri fără să își bată capul prea tare și de la care are multe de învățat la rândul lui. Locuiește într-un sătuc din inima pădurii Fontainebleau.

Pascal Ruter

BARRACUDA *forever*

Traducere din franceză de
IOANA MANOLACHE

CURTEA VECHE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RUTER, PASCAL
Barracuda forever / Pascal Ruter ;
trad. de Ioana Manolache. - București : Curtea Veche Publishing, 2021
ISBN 978-606-44-0804-4

I. Manolache, Ioana (trad.)

821.133.1

ISBN epub: 978-606-44-0807-5
ISBN mobi: 978-606-44-0808-2
Carte publicată și în ediție digitală

Redactor: Anca-Maria Pănoiu
Corector: Cornelia Florea
Tehnoredactor: Alexis Dimcev

CURTEA VECHE PUBLISHING
str. Aurel Vlaicu nr. 35, București, 020091
redacție: 0744 55 47 63
distribuție: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21
fax: 021 223 16 88
redactie@curteaveche.ro
comenzi@curteaveche.ro
www.curteaveche.ro

PASCAL RUTER
Barracuda Forever
Copyright © 2017 by Éditions Jean-Claude Lattès
All rights reserved.

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2021
pentru prezenta versiune în limba română

Lui Michèle Moreau, fără de care aceste pagini
nu ar fi devenit niciodată un roman.
Caldele mele mulțumiri.

1

La vârsta de optzeci și cinci de ani, bunicul meu, Napoleon, s-a hotărât să înceapă o viață nouă. A târât-o pe bunica Joséphine în fața instanței. Ea, cum nu a știut niciodată să îl refuze, s-a lăsat dusă.

Au divorțat în cea dintâi zi de toamnă.

– Vreau să încep o viață nouă, i-a spus el judecătorului care se ocupa de caz.

– Este dreptul dumneavoastră, i-a răspuns acesta.

I-am însoțit, împreună cu părinții mei, la judecătorie. Tata spera ca Napoleon să își piardă entuziasmul față de idee în ultima clipă, însă eu știam sigur că se înșală: bunicul nu se răzgândea niciodată.

Bunica Joséphine se zguduia de plâns. O țineam de mână și îi dădeam șervețele de hârtie, care se îmbibau cu lacrimi în câteva secunde.

– Mulțumesc, Leonard, dragă, spunea ea. Ce bestie, Napoleon ăsta, totuși!

Și-a suflat nasul, a oftat, iar pe buzele ei a apărut un zâmbet foarte blând, foarte înțelegător.

– În fine, a reluat ea, dacă așa vrea el… bestia cocoșată.

Bunicul se ridica la înălțimea numelui pe care îl purta. Pe treptele judecătoriei, cu mâinile vârâte în buzunarele pantalonilor albi, noi-nouți, avea aerul mândru și imperial al cuiva care tocmai a cucerit un imperiu. Arunca asupra străzii și trecătorilor o privire satisfăcută și superioară.

Îl admiram. Îmi spuneam că viața are secretele ei și că bunicul le cunoaște pe toate.

Era la începutul toamnei, aerul era plăcut și umed. Joséphine tremura și își ridica gulerul hainei.

– Trebuie să sărbătorim! a declarat Napoleon.

Mama și tata nu au fost de acord, iar Joséphine cu atât mai puțin, așa că ne-am îndreptat pur și simplu spre metrou.

– N-ai vrea o înghețată de vanilie? m-a întrebat Napoleon în fața standului unui vânzător stradal.

I-a întins tânărului o bancnotă.

– Două înghețate, una pentru mine și cealaltă pentru Coco al meu. Cu frișcă? Da. Hm, Coco, frișcă?

Mi-a făcut cu ochiul. Eu am dat din cap că da. Mama a ridicat din umeri. Tata privea drept înainte, cu ochii goi.

– Bineînțeles că dragul meu Coco vrea cu frișcă!

Coco… Îmi spunea Coco dintotdeauna. Nu știam de ce, însă îmi plăcea să îmi imaginez că, în sălile și în ringurile de box pe care le frecventase cândva, toată lumea se numea Coco.

Nimic de-a face cu Leonard. Leonard Veselie. Aveam zece ani, lumea îmi părea încă indescifrabilă, misterioasă, puțin ostilă și deseori mă invada senzația că silueta mea nu se imprima pe retina persoanelor cu care mă intersectam. Liniștitor, Napoleon îmi spunea că un boxer nu are nevoie să fie musculos și că majoritatea campionilor nu fuseseră mari decât prin clasa și talentul lor; însă eu nu eram boxer. Eu eram omul invizibil.

Am apărut într-o seară furtunoasă; becurile din cameră se arseseră, iar primele mele țipete pe lumea asta au țâșnit prin beznă. Micul Veselie a sosit astfel în întunericul pe care zece ani nu fuseseră de ajuns ca să îl risipească.

– E bună, Coco? m-a întrebat Napoleon.

– Delicioasă, i-am răspuns. Mulțumesc!

Bunica se mai liniștise un pic. I-am întâlnit privirea ternă, iar ea a surâs.

– Să-ți fie de bine, mi-a șoptit.

Vânzătorul i-a întins restul lui Napoleon, care l-a întrebat:

– Ce vârstă aveți?

– Douăzeci și trei, domnule. De ce?

– Fără motiv, doar așa, ca să știu. Păstrați restul. Da, da, sigur. Azi e zi de sărbătoare!

– Hai, că asta mai lipsea, a șușotit bunica.

În trenul spre casă am rămas cu toții tăcuți, așezați între oamenii care se întorceau de la serviciu. Bunica își mai revenise; și-a pudrat din nou obrajii, iar eu m-am ghemuit în ea, de parcă aș fi simțit că în curând aveam să ne despărțim. Cu fața întoarsă spre geam, privea cum se înșiruiau peisajele. Tristețea îi dădea un fel de frumusețe foarte demnă. Din când în când îi arunca o privire celui cu care își împărțise viața. Ochii ei aveau culoarea frunzelor veștejite care plutesc spre cer. Mă întrebam ce gânduri ar fi putut stârni zâmbetele fugare care îi înfloreau pe buze la răstimpuri.

Îmi spuneam că ea înțelege totul.

Cât despre bunicul, el avea mustăți albe, din înghețată de vanilie. Își cocoțase picioarele pe bancheta din față. Și fluiera.

– Ce zi grozavă am avut! a exclamat.
– Exact asta voiam să spun și eu, a șușotit bunica.

2

În săptămâna care a urmat, am condus-o cu toții pe Joséphine la gara din Lyon – chiar și Napoleon. Se hotărâse să se întoarcă în sudul Franței, în apropiere de Aix-en-Provence, unde se născuse și unde o aștepta o căsuță din care se mutase nepoata ei. Trebuie să vedem partea bună a lucrurilor, spunea ea. Avea să își refacă legăturile cu prietenele din trecut, să pășească din nou pe potecile copilăriei. Și, mai presus de toate, avea să aibă parte de soare și lumină.

– O să îmi fie mai cald decât vouă!

Ca pentru a-i adeveri spusele, o ploaie tristă cădea în stropi fini pe geamurile gării. Am așteptat trenul pe peron, în mijlocul unui morman de valize. Bunicul străbătea peronul în lung și-n lat, cu pași mari, de parcă s-ar fi temut că trenul nu avea să mai sosească.

– Micul meu Leonard, ai să vii să mă vizitezi? m-a întrebat bunica.

În locul meu a răspuns mama:

– Desigur, o să venim des. Oricum, nu e așa departe.

– Și tu ai să ne vizitezi, a adăugat tata.

– Dacă mă cheamă Napoleon, am să vin. Să-i spuneți. Îl cunosc, bestie cocoșată, mai bine ca oricine și știu exact ce…

A părut să se gândească preț de câteva secunde, după care a reluat:

– În fine, nu, nu-i mai spuneți nimic. Când s-o simți mizerabil, are să mă implore el singur. Mizerabil ca un măr putred, tot…

Bunicul, care sosise alergând cu pas ușor, a întrerupt-o:

– Se apropie trenul! Pregătiți-vă! Să nu-l pierdem!

– Ai măcar gentilețea să spui o vorbă bună, a zis tata.

Înhățând valiza cea mai grea, Napoleon s-a întors către Joséphine și i-a șoptit cu o voce foarte tandră:

– Hai, că ți-am luat-o pe prima.

– Frumos din partea ta.

Am instalat-o pe Joséphine pe locul ei. Napoleon și tata i-au așezat bagajele de jur împrejur. L-am auzit pe bunicul șoptindu-i unei pasagere:

– Aveți mare grijă de ea. Nu pare, însă este foarte firavă.

– Ce i-ai spus doamnei? l-a întrebat bunica.

– Nimic, nimic, spuneam că trenurile întârzie tot timpul.

Am coborât pe peron. Un glas a anunțat că trenul spre Aix-en-Provence urmează să plece. De dincolo de geam, Joséphine arbora o figură zâmbitoare, de parcă ar fi plecat în vacanță.

Trenul a alunecat prin fața noastră, ne-am făcut mici semne de la revedere. Farul roșu al celui din urmă vagon a dispărut în ceață. Se sfârșise. Vocea anunța un alt tren.

– Hai să bem un pahar! a spus Napoleon. Fac eu cinste.

În cafeneaua în care călătorii se înghesuiau ciorchine, Napoleon a găsit o banchetă, pe care ne-am îngrămădit cu toții. Avea nenumărate planuri.

– Mai întâi să refac casa, a spus. Să pun tapet, să reîmprospătez vopselele, să peticesc un pic peste tot. Un pic de dichiseală, ce să mai!

– O să chem un meșter, a spus tata.

– Ba niciun meșter. O să fac totul singur. Coco al meu are să mă ajute, a spus, punctându-și fraza cu un pumn în umărul meu.

– Nu e tocmai chibzuit, i-a spus mama, ar trebui să-l ascultați pe fiul dumneavoastră.

Tata a încuviințat din cap și a întărit:

– Așa este, tată, gândește-te. Cu un meșter ar fi, probabil, mai simplu! El ar face partea cea mai grea.

– Exact! a strigat bunicul, iar eu m-aș mulțumi cu firimiturile. Ca o vrăbiuță! Niciodată! Am să fac totul eu însumi. Țineți cont de faptul că nu v-am cerut nimic. Dacă aveți de gând să mă umiliți, puteți să vă vedeți de treabă. Am să mă descurc foarte bine de unul singur. Singur sau împreună cu Coco al meu. Ca să instalez și sala de gimnastică.

– Sala de gimnastică? a strigat tata. De ce nu și de haltere?

– Nu-i o idee rea asta cu halterele. Nu mă gândisem. O notez.

Tata a oftat și a schimbat o privire cu mama înainte de a-și drege glasul, ca să spună răspicat:

– Sincer, tată, dacă te interesează părerea mea…

– Nu te mai obosi, i-a tăiat-o scurt Napoleon, sorbind din Cola cu paiul, știu foarte bine ce crezi despre toată povestea asta.

Nu, nu erau de acord. Mai ales tata. La optzeci și patru de ani, aproape optzeci și cinci, nu divorțezi. Nu-ți instalezi o sală de gimnastică și accepți ajutor când faci reamenajări interioare. Și, de altfel, nu faci reamenajări interioare la vârsta asta. Nici exterioare. De niciun fel. Aștepți. Aștepți sfârșitul.

– Dar, în fond, a continuat Napoleon, legat de ceea ce crezi tu, ei bine, nu-mi pasă. N-am nevoie de permisiunea ta. Pricepi?

Tata a roșit violent; figura lui revoltată s-a schimonosit într-o clipă, însă mâna mamei așezată discret pe antebrațul lui i-a domolit furia.

– Cred că situația mă depășește, s-a mulțumit el să bombăne.

Napoleon mi-a făcut cu ochiul și mi-a spus:

– *Laŭ vi, ĉu mi estis sufiĉe klara, Bubo?*

Ceea ce voia să însemne „Crezi că am fost suficient de clar, Coco dragă?“ în esperanto, acea limbă pe care bunicul o vorbea în mod curent și din care mă învățase noțiunile de bază. Am dat din cap aprobator. Esperanto devenise limba noastră secretă, a mea și a bunicului, pe care o foloseam când aveam un secret de împărtășit. Adoram sonoritățile acelea stranii și totodată familiare care veneau din ținuturi îndepărtate; îmi plăcea limba aceea care îți lasă impresia că ai în gură lumea întreagă. O învățase în prima parte a vieții, când dezlănțuia fulgerele pe ringurile de box, ca să poată comunica cu boxerii străini, să se poată înțelege cu sportivii și să tragă astfel pe sfoară pe toată lumea – antrenori, impresari sau jurnaliști.

– Ce-a spus? a întrebat tata.

– Nimic, nimic, i-am răspuns. A spus că sunteți foarte drăguți că vă faceți griji pentru el.

Am ieșit din gară. Un șir neîntrerupt de taxiuri își aștepta călătorii.

– Hep! a strigat bunicul în direcția unui șofer. Liber?

– Da, liber.

– E bine, a spus Napoleon. Și eu la fel.

Și a izbucnit în râs.

3

Napoleon avusese deja două vieți și cu siguranță mai avea o grămadă de rezervă, la fel ca pisicile. În prima viață frecventase ringurile de box din întreaga lume și ținuse prima pagină în numeroase ziare. Cunoscuse gloria obscură a sălilor de campionat, pocnetele blițurilor, bucuria scurtă a victoriilor și singurătatea nesfârșită a vestiarelor de după înfrângeri. Apoi a pus punct acestei cariere în mod brutal, din motive care nouă ne cam scăpau.

După care a devenit șofer de taxi. *Taximan*, cum îi plăcea să spună, luându-și un accent american. Niciodată nu își dăduse jos borna fixată pe acoperișul mașinii. Când venea să mă ia de la școală, o aprindea, iar pe timp de iarnă, din întuneric se desprindeau cele trei litere, TA I, X-ul refuzând să se aprindă. Ușa din spate a Peugeot-ului 404 se deschidea, iar el își lua un aer ceremonios și mă întreba:

– Unde dorește să meargă domnul?

Dar în vinerea aceea, la o săptămână după plecarea lui Joséphine, mi-a spus pur și simplu:

– Hai să te duc undeva.

– La bowling?

– Nu, nu la bowling, ai să vezi tu.

Napoleon mi-a explicat că s-a gândit bine și că începutul celei de-a treia vieți trebuia să fie marcat de un eveniment important.

– Un eveniment fericit, a exclamat el, fără să acorde prioritate mașinii care venea din dreapta.

– Bine, dar ai întors pe stânga, bunicule.

– Nu-i problemă, mi-a răspuns. În Anglia se întoarce foarte bine pe stânga!

– Dar nu suntem în Anglia!

– Ce tot claxonează în halul ăsta de la o vreme încoace? Ai idee?

– Bunicule, în ce an ți-ai luat permisul de conducere?

– În primul rând, de azi înainte să nu-mi mai spui așa. Și-apoi, despre ce permis vorbești?

Soarele începuse să coboare pe cer.

La fiecare intersecție, întindea brațul din reflex în fața mea, ca să mă împiedice să zbor prin parbriz în cazul unei frâne bruște, de parcă mașina lui nu ar fi fost dotată dintotdeauna cu centuri de siguranță. Am mers așa vreo jumătate de oră, după care am ieșit de pe stradă și am apucat-o pe un drum de țară.

– Aici e. Mă rog, așa cred.

Am citit cele trei litere care marcau intrarea.

– SPA[1], am zis.

– E bine, știi trei litere. E de ajuns. Știi suficient cât să te descurci. Hai, *go*, să mergem.

– Vrei să adopți un câine? l-am întrebat în timp ce pășeam pe aleile betonate ale adăpostului.

– Nu, nu, vezi bine doar, caut o secretară! Serios, pui și tu niște întrebări câteodată!

Din cuști veneau lătraturi răgușite, amestecate cu alte zgomote, mai ascuțite. Se găseau acolo, într-adevăr, toți câinii din lume și toate blănurile imaginabile: lungi, fine, scurte, groase, drepte sau creț. Cei mai mulți dintre ei păreau abătuți și deprimați în fundul cuștilor și începeau să dea din coadă de cum le trecea pe dinainte câte un vizitator. Unii câini sufereau de boli de piele și se scărpinau în disperare, alții aveau ochii plânși, câțiva se învârteau în jurul cozii.

Aici un cocker spaniel zdravăn, dincolo un Beauceron solid, dincoace un Jack Russel viguros, sau un labrador liniștit, sau un Colley elegant, sau un Levrier grațios, cu aer aristocrat. Singura dificultate era să alegem. Asta chiar era o problemă.

– Nu-i ușor de ales! a spus Napoleon. Și nu-i putem lua pe toți! Totuși, nici nu o să tragem la sorți…

În întâmpinarea noastră a ieșit o doamnă care, văzând ezitarea bunicului, a spus:

– Depinde ce anume vreți să faceți cu el.

– Păi tocmai asta e, că nu știm, a răspuns Napoleon. Ce întrebare! Vrem doar să avem un câine și să-l tratăm ca atare, atâta tot.

A arătat spre una dintre cuștile pe ale cărei gratii nu era trecută nicio informație:

– Și acolo, a reluat el, ce e?

– Acolo? a rostit angajata. Un Fox Terrier cu păr sârmos, cred.

Câinele a înălțat către noi o privire tulbure, a ridicat botul preț de câteva secunde, apoi, scoțând un oftat adânc, l-a lăsat să îi cadă între labele întinse.

– Sunteți sigură? a întrebat Napoleon.

– Drept să spun, nu. Mai degrabă un Setter, poate… Așteptați, verific.

Doamna s-a încurcat în hârtii, care i-au zburat pe alei.

– Sunt dezordonată.

– Păcat de rasă. Dar până la urmă nu ne pasă de rasă, nu, Coco?

– Așa-i, nu ne pasă.

– Câți ani are?

Doamna și-a luat un aer sigur de sine, profesional.

– Aaa… în jur de un an. Nu, doi. Da, așa e.

Figura i-a fost străbătută de un surâs jenat.

– De fapt, poate un pic mai puțin. Sau mult mai puțin.

A căutat din nou în hârtiile care au sfârșit prin a-i scăpa din mâini, împrăștiindu-se prin adăpost.

– Bun, lăsați-o baltă! a spus Napoleon. Nu ne pasă nici de vârstă. Cât trăiește rasa asta de câini?

– Sunt câini foarte rezistenți, a răspuns doamna, trăiesc aproape douăzeci de ani! Păreți îngrijorat. E vreo problemă?

– Evident că e o problemă! a exclamat Napoleon.

– Ah, da, înțeleg. Cred că înțeleg…

– Da, a spus Napoleon, asta e problema cu animalele, dispar întotdeauna înaintea ta și apoi suferi!

*

– E nostim, a spus Napoleon, ai văzut? Am intrat doi și am ieșit trei!

Ne-am privit zâmbind. Aveam chef să vorbim cu el, însă nu îndrăzneam, fiindcă ni se părea că ar fi un pic ridicol. Napoleon a scos din geantă o lesă nouă, care s-a descolăcit ca un șarpe. Încă îi atârna eticheta.

– La toate te-ai gândit, buni… Napoleon!

– La toate. Chiar și la asta – ia uite!

Portbagajul Peugeot-ului 404 era plin ochi cu saci de crochete. Napoleon a deschis ușa din spate a mașinii și a spus ceremonios:

– Începe o viață nouă! Unde dorește să meargă domnul?

Animalul a sărit pe banchetă, a adulmecat-o și, găsind-o pe gustul lui, s-a instalat confortabil.

Ceasul stricat al taxiului afișa 0000, iar eu chiar aveam senzația că marca începutul a ceva.

– Chiar așa e, a spus Napoleon ducându-se la prima ușă, n-avem nevoie de un câine de o anumită rasă. Doar de un câine. Un câine rasa câine și cu asta, basta!

S-a pus problema numelui. Médor, Rex, Rintintin, Baloo – niciunul dintre acestea nu ne entuziasma. La un stop, ne-am întors amândoi. Animalul a ridicat către noi doi ochi al căror contur părea machiat, doi ochi plini de întrebări.

– Un nume original, a spus bunicul, iată ce-ți trebuie ție. Unul nou! Nu mai vrem din astea vechi! Punct pe „i“!

– Punct pe „i“! am strigat. Iată un nume drăguț!

– De acord, Punct pe „i“!

Apoi, întorcându-se către bancheta din spate, a întrebat:

– Deci, Punct pe „i“, ești mulțumit că ai, în sfârșit, un nume?

– Ham!

– Pare să îi convină! am spus. E verde, poți să pornești.

– E un nume drăguț, a spus bunicul, demarând. Pentru un câine, în orice caz. Original. Distins. Clasă, ce mai! Mult mai bine decât „Punct și virgulă“ sau „Închide ghilimelele“! Te pricepi la câini, se vede.

Ajunși la el acasă, am scos pachetele de crochete din portbagajul Peugeot-ului 404, ca să le înghesuim prin dulapuri.

– Am lucrat bine, a spus Napoleon. Am ceva pentru tine.

A deschis un sertar și, foarte încrezător, a scos de acolo un săculeț de pânză.

– Stai liniștit, nu sunt crochete. Deschide-l.

Ochii îi scăpărau șăgalnic.

Bile. Sute de bile. Bile vechi – unele de lut, altele de sticlă, agate, mai mici, mai mari… Toată copilăria lui Napoleon.

– Nu sunt din prima tinerețe, a spus. Mi-au trebuit ani întregi ca să le câștig. Ție îți vor fi mai de folos decât mie. Nu mai am prea mulți tovarăși de joacă, după cum vezi. În mod normal dăruim colecții de timbre, însă pe mine timbrele m-au enervat întotdeauna. În primul rând, nici nu am primit prea multe scrisori. Și trebuie să mărturisesc că nici eu nu prea m-am dat în vânt să le scriu.

Mi se înmuiaseră picioarele, îmi bătea inima, iar fălcile mi se încleștaseră de tot.

– Doar n-o să te smiorcăi acuma! mi-a aruncat el.

Note:
1 Societatea pentru Protecția Animalelor. (*N. trad*.)

4

Așa a intrat Punct pe „i“ în familia noastră și tot așa le-a fost prezentat, a doua zi, tatei și mamei. Era ușor de trăit cu cățelul ăsta – era ascultător, blând și se bucura din te miri ce nimic.

Tata s-a mulțumit să întrebe:

– Ce rasă e?

– E un câine, a răspuns Napoleon, atâta tot. Nu știu de ce, dar eram sigur că ai să pui întrebarea asta.

– Nu te supăra, a mormăit tata. Voiam doar să știu. Pentru că de obicei spunem: „e caniș“, „e labrador“, „e…“.

– Ei bine, nu, de data asta o să spunem doar „e câine“, câine pursânge. Punct pe „i“!

– Bine, gata, nu te enerva de la o simplă întrebare.

– Nu mă enervez. Așa-l cheamă, Punct pe „i“. Și apoi, da – una peste alta, mă enervez. Mania asta a ta de a clasifica totul mă enervează. De când erai o gâgâlice clasificai totul. Îți amintești de timbrele tale? Întotdeauna ți-a plăcut să faci asta: să îi ordonezi pe toți oamenii – și pe câini – în cutiuțe mici. Așa, acolo, ca să nu se mai miște, ca într-un…

Tata a ridicat din umeri și a întrebat:

– În sfârșit, poți să-mi spui de ce un câine? Acum, că…

– Că ce?

– Că nimic.

Napoleon i-a explicat, însoțindu-și comentariile cu gesturi largi, dezordonate, că visase dintotdeauna să aibă un câine. Când era mic locuise într-un apartament minuscul pe lângă Belleville, apoi, odată devenit boxer, nici măcar nu mai avusese rost să se gândească la așa ceva. Ce câine – chiar și unul adaptabil și simpatic, cum e Punct pe „i“ – s-ar fi împăcat cu viața de pribegie a unui boxer?

– Și apoi, maică-ta era alergică la părul de câine. Ce baftă pe capul meu! Dar acum sunt hotărât să mă ocup de el până la sfârșit.

Tata a ridicat uimit din sprânceană.

– Până la sfârșitul lui, a precizat Napoleon, ridicând din umeri.

Mama își scosese carnetul de schițe și deja trasa câteva linii din creion. Punct pe „i“ părea că o înțelege și îi oferea profilul lui mândru și nobil. Era făcut să ajungă pe una dintre foile mamei.

Îmi plăcea să o văd în acțiune. Desena tot ce o înconjura, lăsându-se pe de-a-ntregul absorbită de modelul ei; nimic nu mai exista în jur. Începuse să vorbească abia la șase ani și încă de atunci lăsase mereu impresia că nu avea încredere în cuvinte. Făcea economie de vorbe, de parcă ar fi avut puține de rezervă, însă tot ceea ce nu spunea, desena. Din trei linii trase cu creionul, ființele prindeau viață pe hârtie. Într-o clipă, surprindea sclipirea dintr-un ochi sau prindea în firele pensulei un gest mărunt, aparent banal, dar care în realitate dezvăluia o mulțime lucruri. Acele sute de mici desene instantanee umpleau sertare întregi; iar strânse într-un album, ajungeau câteodată să spună povești fragmentate și ușor poetice. Mergea adesea să le prezinte în biblioteci sau în școli.

Tata s-a învârtit în jurul câinelui și, după ce a consultat o enciclopedie, a decretat că animalul avea ceva de Fox Terrier, de ogar, de cocker spaniel și, în același timp, de bichon maltez. Un adevărat puzzle de cățel. În special coada lui lungă, ca un pompon, era cu neputință de clasificat. S-ar fi zis că fusese adăugată la corp ulterior.

– Ah, uite, a zis Napoleon, întorcându-se către tata. Dacă tot avem două minute de liniște, aș vrea să-ți cer o favoare.

A scos dintr-un plic mare o grămadă de hârtii dactilografiate.

– Uite, mi-a scris judecătorul. Vrei să-mi citești ce zice? Le-aș citi și singur, însă mi-am uitat ochelarii.

Tata a apucat documentul și a început să îl parcurgă.

– Să vedem, să vedem… „Motivul divorțului: refacerea vieții.“ Pe bune, tată, ai ceva tupeu!

Napoleon a surâs mândru. Punct pe „i“ părea să îl privească cu admirație.

– În mare, ca să rezum, zice că toată lumea a fost de acord și că nu au existat conflicte.

– Exact, a spus Napoleon. Toată lumea a fost mulțumită, totul s-a petrecut foarte bine.

– Poate pentru tine, a spus tata. Nu sunt sigur că pentru Joséphine…

– Bla, bla, bla! Ce știi tu? Bun, altfel, în rest?

– Totul pare aranjat, mai departe sunt chestii tehnice…

– Scurtează! i-a ordonat Napoleon.

Privirea tatei a alunecat direct către sfârșitul documentului.

– Știi ce-a adăugat judecătorul în creion? Ține-te bine: „Baftă!“

– Era simpatic judecătorul acela, a zis bunicul. Am simțit că o să ne împăcăm bine. Îmi venea să-i propun să mergem la o bere mică după.

Napoleon a smuls documentul din mâinile tatei.

– Am să-l înrămez și am să-l agăț în baie. Ca să marchez începutul noii mele vieți.

Mi-a vârât grămada de hârtii sub nas.

– Ai văzut, Coco, ce diplomă frumoasă?! Prima mea diplomă. O agăț lângă Rocky!

A zâmbit. Ochii albaștri îi străluceau sub părul foarte des, de un alb imaculat, din care o șuviță lungă îi mai cădea pe față câteodată. Îi admiram degajarea. Îi admiram tinerețea din privirile înconjurate de riduri fine. Ținea mereu pumnii strânși, chiar și atunci când nu avea niciun motiv de încrâncenare.

– Cu atât mai bine dacă ești mulțumit, a spus tata. Știu că nu-ți place să ne amestecăm în treburile tale și că-ți bați joc de părerea mea, însă cred că ai exagerat față de mama. Iată, ți-am spus o dată pentru totdeauna.

– Ai categoric dreptate, a spus Napoleon.

Ochii tatei au strălucit de satisfacție, până când Napoleon a vorbit din nou:

– Mai ales în două privințe: nu-mi place când alții se amestecă în treburile mele și mă doare-n cot de părerea ta.

Napoleon s-a întors către mine și a întrebat:

– *Ĉu vi ne taksas lin cimcerba?* (Nu ți se pare că-i cam fraier?)

M-am mulțumit să zâmbesc.

– Ce-a zis, Leonard, a? a întrebat tata.

– A, nimic, am răspuns, doar că e drăguț din partea ta că-ți faci griji. Și că-ți mulțumește.

Zâmbetul care a luminat figura tatei m-a umplut instantaneu de o tristețe sumbră și tandră. Mama i-a cuprins umerii.

– Chiar așa e, până la urmă! a mormăit bunicul, ridicând din umeri.

*

A doua zi am făcut cunoștință cu Alexandre Rawcziik. Cu doi „i“, a precizat el îndată. Ținea la cei doi „i“ așa cum țineam eu la bilele dăruite de Napoleon, pe care le păstram ascunse în ghiozdan. Purta o caschetă bizară, făcută din

blană, piele, velură – ba chiar din pene –, pe care o agăța cu grijă, ca pe un coif, în cuierul din hol; obiectul acela straniu mă hipnotiza.

Avea un aer timid, un pic trist și singuratic, care l-a îndepărtat îndată de ceilalți elevi din clasă și l-a făcut să îmi câștige toată simpatia. Și, în câteva ore, m-am surprins considerându-l cel mai bun prieten al meu. Să fi fost oare bucuria de a găsi un tovarăș care îmi semăna și cu care puteam împărtăși totul? Să fi fost magia bilelor de la Napoleon? Mister. Tot ce pot să spun e că, îmbătat de o senzație nouă de invincibilitate, n-am ezitat să îi propun lui Alexandre o partidă de joc cu bile. Și, convins că voi înmulți comoara care îmi fusese încredințată, am pus în joc bilele de la Napoleon.

Le-am văzut dispărând una câte una în buzunarele acestui nou prieten. Sperând, totuși, să îmi revin, scoteam întruna alta și alta din săculețul cel vechi. Roata avea să se întoarcă, eram sigur. Însă, orice aș fi făcut eu, un spirit rău uneltea în așa fel încât cursul bilei mele devia și, în ultimul moment, rata ținta invariabil.

Alexandre băga prada în buzunar distrat, mecanic, fără ca măcar să mă privească. Bilele scoteau un mic zgomot, îngrămădindu-se în buzunarul lui, care se umfla văzând cu ochii. Îmi spuneam că trebuie să mă opresc, fiindcă o să pierd totul, însă mâna îmi ateriza de fiecare dată în pungă, parcă împotriva voinței mele, ca să pun în joc o altă bilă. Era de o abilitate diabolică, iar gesturile lui, de o precizie de trăgător de elită.

Mai întâi au dispărut cele mai puțin arătoase, apoi cele strălucitoare și, în fine, a venit și rândul celor mai prețioase. Într-o singură zi am pierdut o comoară.

– S-a terminat, am spus, nu mai am nimic.

Curios lucru, însă nu eram deloc supărat pe Alexandre. De unul singur irosisem ceva sacru.

M-am întors cu săculețul la fel de gol cum îmi era și inima și cu plânsul în gât. Ce mă apucase? De ce trebuise să merg până la capăt? Acum era prea târziu.

5

În ziua care a urmat tragediei cu bilele, bunicul a declarat:

– Coco, dragule, te numesc ordonanța mea. Leonard Veselie este desemnat ordonanță. Gata, e oficial.

– La ordinele înălțimii voastre, împărate! am spus eu, imitând soldatul care ia poziția de drepți.

– Vom ataca becurile arse. Vom vedea viitorul mult mai limpede! Așa-i, Coco?

– Da, cu siguranță!

Am ținut de un taburet pe care el s-a cățărat ca să defileteze becurile.

– Ești sigur că ai oprit curentul, bunicule?

– Nu-ți face griji, Coco. Și nu-mi mai spune „bunicule".

– Bine, bunicule. Nu-mi fac griji, însă n-aș vrea să pățești precum Cloclo[2].

– Bietul Cloclo, când mă gândesc la el, mă trec fiorii! Fiorii de curent… Ha, ha!

Râdea atât de tare, încât abia se mai putea ține pe taburet.

– Hai să fim serioși, dă-mi becul nou.

Scânteile i-au țâșnit în mână. Beznă totală.

– Auci! Rahat! a spus el, dând din mână ca pentru a-și face vânt, trebuie c-am uitat ceva! Cu toate astea, eu am instalat electricitatea în casa asta, nu înțeleg. Bunică-ta probabil că a pus pe cineva să se bage, cineva care a amestecat totul și poftim ce se-ntâmplă. Chiar nu trebuie să ai încredere-n femei.

A sărit de pe scaun și a aterizat în picioare, cu un gest foarte elastic. Apoi a dibuit o lumânare și i-a aprins fitilul.

– Și s-a făcut lumină! a spus el cu mândrie.

Situația îl distra nespus pe Punct pe „i". Așezat în fund, dând din coadă, părea că așteaptă continuarea spectacolului.

– Ia spune, Coco!

– Da?

– Nu ți se pare că ne e bine așa, când suntem doar noi doi? a spus el, așezându-se pe canapeaua veche.

– Noi trei! l-am corectat, mângâindu-l pe Punct pe „i“.

Avea dreptate. Păream doi hoți complici în casa aceea invadată de penumbră. Doi hoțomani și un câine.

– Mă întreb dacă e bun de câine de pază, a spus Napoleon.

Parcă pentru a-i răspunde, Punct pe „i“ s-a trântit pe spate și i-a oferit burtica pentru mângâieri.

– Hai lângă mine, a spus bunicul, lovind ușor canapeaua. Am ceva să-ți zic.

Vocea îi era blândă, un pic tremurătoare. Preț de o secundă, sufletul mi-a fost năpădit de o impresie de fragilitate. Absența lui Joséphine umplea încăperea și eram sigur că Napoleon resimțea același gol pe care îl simțeam și eu.

– Bătrânul meu Coco, suspină el, unii oameni sunt încă acolo, chiar și atunci când nu îi vedem.

În ciuda situației, era foarte destins. Am remarcat că mâinile lui mari, noduroase, stăteau așezate pe genunchi ca două frunze mari și moi. Lumânarea răspândea în jurul nostru o lumină liniștitoare.

– Cât de repede se topește o lumânare! a murmurat bunicul.

Apoi, uimit de propria remarcă, s-a scuturat.

– Gata cu sfertul de oră de melancolie, am filozofat destul. Skanderbeg!

Ne-am instalat ceremonios unul în fața celuilalt. Mâinile ni s-au unit. Palmă în palmă. Mușchii ni s-au încordat. Brațele oscilau către dreapta, către stânga. Grimase de pirați. Se prefăcea că strânge din dinți, că suferă, de data asta aveam să îl înfrâng. Dar, exact în momentul în care victoria mea era sigură, când dosul palmei lui era la un centimetru distanță de masă, a început să zâmbească, să fluiere, să își observe unghiile de la mână și, fără efort, cu blândețe, a răsturnat situația. Mâna mea s-a rotit în jurul axului și s-a strivit de partea cealaltă mesei.

În clipa aceea, cineva a bătut la ușa de la intrare.

– Aștepți pe cineva? l-am întrebat.

– Nu aștept pe nimeni. Mergi și deschide. Între timp, eu mă duc să pun la loc o siguranță. Clar, nu putem sta două minute în liniște.

Erau doi, îmbrăcați în același fel de costum și purtând serviete identice.

– Ești singur? m-a întrebat unul dintre vizitatori.

Curentul a revenit și bunicul a apărut în spatele meu. Spre marea mea surpriză, i-a lăsat să intre fără să verifice nimic și i-a invitat să se instaleze în jurul mesei. Am remarcat că pumnii îi erau din nou strânși.

– *Ni amuziĝos, Bubo! Ili ne eltenos tri raŭndojn!* (O să ne distrăm, Coco! N-au să reziste trei runde!)

Cei doi vizitatori au scos din valiză pliante și cataloage. Bunicul a afișat o figură atentă și o privire curioasă. Îl interesau imaginile în mod special.

– Deci ăsta, vedeți, a spus reprezentantul, ăsta este un angrenaj pe care îl puteți instala de-a lungul balustradei, ca să urcați la etaj fără să obosiți… Un fel de mic lift personal. Cel mai bun.

– Nu-i rău. Și ăla de acolo?

– Un aparat acustic pentru persoanele cu deficit de auz.

– Un ce? a zis Napoleon, întinzând urechea.

– Un aparat acustic pentru…

– Un aparat de țânțari[3], vreți să spuneți? N-am nevoie, n-avem țânțari pe-aici. De fapt, avem alte mizerii câteodată.

Cei doi bărbați au schimbat priviri discrete. S-au străduit să zâmbească.

– Și asta ce e? a întrebat bunicul, apăsând viguros cu degetul pe o altă imagine.

– Ochelari pentru persoanele cu deficit de vedere.

– Interesant. Vedeți, pentru mutrele spurcate pe care le vedem prin jur, sincer… Și-aici? Ciudat, pare o chestie pentru copii. O trotinetă.

– Ultimul model de cadru mobil, din titan și carbon. Cu discuri de frână. Pentru persoanele cu mobilitate redusă. V-ați gândit, fără îndoială, la viitor?

– Perfect, ați picat la țanc, mă gândesc la el tot timpul.

Cei doi vânzători au afișat zâmbete satisfăcute.

– Mm, Coco, să ne gândim! *Bubo, ĉu vi kredas, ke li iras ĉe sia amantino!* (Stai să vezi ce or să pățească!)

Fitilul furiei era aprins și nu mai aveam de așteptat decât ca butoiul cu pulbere să explodeze. Liniștit. Ca în fața unui foc de artificii.

– Așa, deci, să vorbim despre viitor! a spus unul dintre cei doi bărbați. Să vorbim serios despre el!

– Eu o să vă vorbesc despre viitorul vostru, a răspuns Napoleon cu brațele încrucișate și cu privirile ascuțite ca săgețile. Și chiar foarte serios.

Cei doi s-au uitat la mine. Erau încurcați. Am ridicat din umeri ca să le arăt că nu am nicio putere.

– Viitorul vostru imediat, prostănacilor, va fi că nu o să ne mai scoateți din sărite. Cât privește viitorul vostru mai mult sau mai puțin îndepărtat, acela va

fi că o să primiți pumnul acesta-n mutre. Puteți să-mi spuneți pentru cine e tot bâlciul ăsta al vostru?

– Pentru persoanele un pic mai… în fine, nu știu, un pic mai în vârstă, na!

– Pentru bătrâni, vreți să ziceți? a întrebat bunicul, ridicând dintr-o sprânceană. Spuneți-o limpede.

– Păi… da, de fapt… așa cum spuneți dumneavoastră.

Piciorul lui Napoleon bătea mecanic în podea.

– Pentru că, probabil, vedeți vreun bătrân pe aici, prin casă? Tu vezi vreunul, Coco?

– Nu, am spus, întorcându-mă ca pentru a cuprinde întreaga cameră cu privirea, nu văd nici picior de bătrân! Până și Punct pe „i“ e tânăr de tot.

– Ham!

Cei doi papagali s-au bâlbâit un pic. Nu mai îndrăzneau să zică nimic. Bunicul îmi părea imens, silueta lui creștea până la tavan. A dat un pumn zdravăn în masă, care s-a dărâmat. Cataloagele au săltat în aer.

– Fir-ar să fie, voi vedeți vreun bătrân în camera asta? Da sau nu? Nu-i o întrebare complicată! Până și ființele mai primitive, așa ca voi, ar trebui s-o priceapă. Și chiar să răspundă, dacă aveți un dram de instinct de conservare.

Despicând cu mâna aerul din fața lui, a măturat cataloagele, care s-au izbit de perete.

– Nu, nu vedem niciun bătrân… am greșit adresa. Bătrânul nu e aici. Bun, nu că ne-am plictisi, dar o să vă lăsăm…

Le-am auzit mașina demarând în trombă.

– Fir-ar să fie, a zis bunicul, mă omoară înainte de vreme criminalii ăștia. Vino, Coco, trebuie să mă descarc.

Știam unde vroia să ajungă. Ne-am așezat față-n față.

– Haide, Coco, boxează, boxează. Hai, fă-mă să mișc labele astea.

Napoleon era atât de subțire și avea membre atât de delicate, că din profil abia îl vedeai. Din față, însă, părea un mic munte.

– Garda, ține garda; și uită-te la picioarele mele.

Cu pumnii strânși în fața figurii și bustul scos în afară, chiar aducea cu boxerul care fusese cândva. În poziția asta era nemuritor, gata să înfrângă orice adversar.

Își disputase titlul de campion mondial la categoria semigrea în 1952, însă fusese învins la mustață, din punctaj. De Rocky. Știam confruntarea aceea pe dinafară – ultima lui confruntare, despre care vorbiseră toate ziarele vremii, cea

care îi încununase cariera de boxer și în același timp o încheiase. Căci exact după această înfrângere, se retrăsese din ring. Niciodată nu găsisem îndrăzneala de a-l trage de limbă în legătură cu misterioasa confruntare, însă în ziua aceea, fără să știu de ce, l-am întrebat:

– Ce ți-a lipsit ca să câștigi lupta aia? Știi oare?

Concentrat asupra hranei cățelului, părea să nu-mi fi auzit întrebarea și așa s-au scurs secunde bune. Apoi a încheiat sec:

– Nimic. Nimic nu mi-a lipsit. Decât un arbitru care să nu fi fost mituit.

Și-a șters mâinile pe un prosop mic, alb, iar eu am avut impresia că gestul acela însemna că nu trebuia să mai pun întrebări.

– Și, mai ales, să nu crezi ce au scris ziarele, a reluat el, de parcă mi-ar fi citit gândurile. Câte tâmpenii! Minciuni!

A tăcut câteva clipe, urmărindu-l pe Punct pe „i“ care, cu nasul în castronel, își potolea foamea zgomotos.

– Cât poate să halească un câine! E incredibil, nu-i așa?

A ridicat spre mine ochii palizi și visători. Am avut impresia că trecuse o veșnicie. Pe masă, lumânarea era consumată aproape în întregime. A suflat în ea.

– De ce te-ai oprit după? am întrebat. Asta nu înțeleg. De ce nu ți-ai luat imediat revanșa?

– Hai să vezi!

Ne-am îndreptat spre toaletă. Un adevărat sanctuar al boxului, toaleta aceea era un fragment de trecut conservat până în cele mai mici amănunte. Diploma decernată de judecător, înrămată cu grijă, își luase locul pe perete, un pic mai într-o parte față de fotografiile cu luptele de box. Napoleon plutea într-un șort din satin alb, din care îi ieșeau picioarele subțiri și musculoase. Cu fălcile încleștate, se năpustea cu lovituri de upercut, aplica o directă de dreapta sau, în defensivă, acapara abil un croșeu al adversarului. Întotdeauna invincibil și niciodată KO.

– Ascultă, Coco…

Am ciulit urechile.

– Auzi mulțimile? Le auzi strigând? Și pumnii care lovesc?

Nu auzeam decât zgomotul de la bazinul de apă al toaletei, care susura discret, însă am dat din cap aprobator. Napoleon se pierdea în contemplarea propriei figuri.

– Nu m-am schimbat câtuși de puțin, nu-i așa, Coco? Timpul m-a cruțat.

– Nu, bunicule, nu te-ai schimbat deloc. De altfel, n-ai să te schimbi niciodată. Hm, sau ai să te schimbi?

– Niciodată. Promit.

Napoleon s-a postat în fața portretului lui Rocky. Ochii i s-au îngustat. Umerii i-au tresărit. Figura pătrățoasă, gura fermă, fălcile încleștate. Pumnii în gardă, foarte apropiați de obraji. Marele Rocky, cel din urmă adversar al lui.

Napoleon a oftat.

– Să-mi iau revanșa cu Rocky? Banditul ăsta a jucat bine. A murit imediat după. De o boală stupidă, nu mai știu care. Câteodată îl aud cum chicotește. M-a tras pe sfoară, nemernicul!

Napoleon a considerat apoi că lucraserăm suficient pe ziua aceea. Avea de dat un telefon.

– Fătălăului, m-a informat.

Note:

2 Trimitere la cântărețul francez Claude François, care a murit electrocutat în timp ce încerca să înfileteze un bec în baie, cu mâinile ude. (*N. trad*.)

3 Joc de cuvinte dificil de redat complet în română, între *appareil acoustique* („aparat auditiv“) și *appareil à moustiques* („aparat de țânțari“), sintagme care sună similar în franceză. (*N. red*.)

6

Fătălăul era tata. Multă vreme nu am înțeles ce putea să însemne această expresie misterioasă. Îmi spuneam că trebuie să fie, fără îndoială, un apelativ blând și deosebit de afectuos. Însă din momentul în care am crescut suficient cât să îl înțeleg în toată subtilitatea lui elegantă, nu îmi puteam stăpâni senzația bruscă de disconfort pe care o încercam de fiecare dată când îl folosea și impresia că sunt și eu un pic mânjit. Cu respirația tăiată de îndrăzneala acestei expresii, împărțeam ofensa cu tatăl meu.

– Alo, tu ești? Îl duc pe fiu-tău la bowling.

Mi-a făcut cu ochiul în treacăt.

– Când ne întoarcem? Păi, habar n-am. Ce întrebare! Știi bine că n-am avut niciodată ceas! Cel pe care mi l-ai dat tu? L-am rătăcit. Sau l-am amanetat, nu mai știu. Și în plus, la bowling știm când începem, dar nu prea știm cât o să ne țină prinși. Nu, n-ai cum să știi, așa e. Temele? Da, le-am făcut.

Bunicul a acoperit receptorul cu mâna și mi-a șoptit:

– Mă plictisește, pregătește-te, mergem.

Apoi a reluat convorbirea telefonică:

– Lucrarea de control la gramatică, desigur. Și dictarea de asemenea, evident, ce crezi? Totul e ca la carte.

Între timp scosesem mingea și pantofii de bowling. Napoleon a închis.

– Ai văzut, Coco, l-am mințit pe fătălău. Nu se gândește decât la teme. Ce bine că tu nu semeni cu el.

Aveam inima strânsă. M-am mulțumit să îi zâmbesc. Nu semănăm întotdeauna cu ființele pe care le admirăm. Napoleon și-a luat pe el haina de piele neagră, apoi am ieșit din casă, după ce am lăsat cheile sub preș. Mi-a deschis portiera Peugeot-ului 404.

– Dacă domnul binevoiește să facă onorurile.

Bunicul avea propria minge, neagră, lucioasă, foarte grea, cu inscripția *Born to win* – „Născut ca să câștige“, în engleză. Pe mănușile lui de box, cusute cu alb, se putea citi aceeași sintagmă. I se părea ceva de mare clasă și de un excelent bun-gust.

Descoperise bowlingul ca să își păcălească plictisul care îl cuprinsese după ce se lăsase de box și, foarte curând, ajunsese să strălucească pe pista de bowling la fel ca în ring.

– Precizie, suplețe, delicatețe – cele trei reguli de căpătâi ale bowlingului, spunea. Exact ca la jocul cu bile!

A parcat Peugeot-ul 404 de-a curmezișul, pe trei locuri de parcare. Și am intrat în sală.

Era în mare formă în seara aceea. Și-a luat un mic avânt și a fandat grațios, cu frumoasa mișcare a unor lame de foarfecă. Mingea l-a părăsit cu regret, părând că îi vine greu să se desprindă de degetele lui, dar apoi a alunecat cu o asemenea grație, cu o asemenea ușurință, încât aveam impresia că plutește pe o pernă de aer, fără să atingă podeaua. Scorurile s-au înscris pe un ecran mic, unde dansa o fată în costum de baie albastru. A înșiruit astfel câteva zeci de lovituri reușite, așa că în jurul nostru a ajuns să se formeze un mic grup.

Napoleon se concentra ca să realizeze marele șlem al secolului când, din mijlocul tăcerii aproape religioase, s-a auzit:

– Să nu scapi mingea, bătrâne.

Bunicul a rămas pe loc. Jucându-se cu mingea, a plimbat asupra asistenței o privire oțelită. Câțiva șmecherași se hotărâseră cu siguranță să își încheie seara la spital. Napoleon a tras aer în piept – o gură zdravănă, ca să se liniștească –, apoi s-a întors la loc, ca să își regăsească elanul.

– Hai, tataie, încă un pic și-o dai gata[4]! i-a aruncat alt băiat.

Liniștea din jurul nostru a devenit mormântală. Bunicul a lăsat mingea deoparte și și-a dres glasul. Avea un aer distant și imperial.

– Vino, Coco, a spus cu voce tare. Plecăm. Pute prea tare pe-aici.

*

– Și apoi? m-a întrebat Alexandre a doua zi. Cum s-a terminat? O, povestește, povestește-mi!

– Te interesează? l-am întrebat.

– O, da! Hai, zi!

– Păi, iată: ne-am întâlnit în parcare, noaptea. Și acolo ne aștepta gașca de băieți. Își trosneau degetele, știi, genul acela!

– Uau! a strigat Alexandre. Deci v-ați întors la sala de bowling?

– Nici vorbă. Bunicul le-a spus pur și simplu: „În mod normal, pentru scatoalce e nevoie de programare. Dar o să fac o excepție. Cu care încep?“

– Și tu, tu unde erai?

– Eu stăteam fără nicio grijă pe capotă, îi păzeam mingea bunicului. Eram ca la cinematograf, știi, floricelele mai lipseau.

– Nu-ți era teamă? Pentru bunicul tău, zic, nu-ți era teamă?

Am izbucnit în râs.

– Teamă? De ce? Mi-a zis, relaxat: „Scuză-mă pentru întârziere, durează doar două secunde.“ Și paf! Poc! I-a aliniat, unul după altul, simplu, fără să se gândească. Să fi văzut cafteală! Tipii se zbăteau pe jos, gemând, așa că bunicul le-a spus: „Acum, dacă nu vreți să rămâneți fără izmene, cărați-vă de-aici!“

– Și?

– Și s-au cărat!

– Clasă! a spus Alexandre. Povestești super bine.

Alexandre Rawcziik era foarte discret în privința familiei lui și a motivelor care îl făcuseră să se mute și să piardă primele zile de școală. Era limpede că ura asta și se temea că vom încerca să ne interesăm de trecutul lui. În ciuda acestor lucruri (sau, mai bine zis, din exact acest motiv), copiii se îngrămădiseră să îl bombardeze cu întrebări: „De unde vii? Și părinții tăi cu ce se ocupă? Ai mamă și tată?“ Admiram arta pe care o dezvoltase, de a evita să răspundă la întrebări. Era aproape la fel de abil în acest joc ca în cel cu bile. De altfel, atât unii, cât și ceilalți au lăsat-o repede baltă; s-au resemnat să nu știe nimic despre el și s-au răzbunat ignorându-l complet: pentru ei, nu exista. O anumită manie pe care o avea a contribuit la a face din el o ființă aparte – o manie pe care alții o considerau dezgustătoare, dar care pe mine mă intriga: observa insectele, le urmărea, își petrecea recreații întregi încercând să le pună la adăpost, la distanță de drumurile pe care umblau ceilalți elevi. Le cunoștea după denumirile științifice și cuvinte precum coleoptere, *Cetonia aurata*, *Manticora* sau *Lucanus cervus* au început în curând să mi se pară la fel de luminoase, prețioase și poetice ca limbajul esperanto al lui Napoleon.

Petreceam mult timp în doi, fie și numai parcurgând împreună drumul până la școală. Prietenia care ne lega încă de la sosirea lui se consolidase mai mult de când înțelesese că nu îi voi pune niciodată vreo întrebare legată de familia lui. Cât privește bilele de la Napoleon, nu îndrăzneam nici măcar să le pomenesc. La urma urmei, nu îmi mai aparțineau și credeam că trebuie să le dau uitării.

Dar în seara aceea, după povestirea cu aventurile lui Napoleon de la bowling, l-am văzut scoțând din geantă un săculeț. L-a deschis și a băgat mâna înăuntru.

– Îmi place când îmi povestești aventurile bunicului tău. Povestești mult mai bine decât joci bile. Ține una…

– Dar…

– Haide, haide, ia. Ai să-mi mai povestești.

Note:

4 Expresia din original este *bientôt la quille*, joc de cuvinte intraductibil în context: în franceză, sensul propriu al cuvântului *quille* este „popică“, însă în timp, pe filieră militară, a ajuns să desemneze și ultima zi de serviciu în armată sau, în sens larg, de îndeplinire a unei sarcini neplăcute, însă obligatorii. (*N. red*.)

7

Îl vedeam puțin pe tata, care pleca foarte devreme la banca lui. Îi auzeam din pat mașina demarând. Lăsa să se încălzească motorul, regla radioul, apoi automobilul se îndepărta cu zgomot pe pietriș. Această regularitate de metronom mă liniștea. Când mă trezeam, mama era deja la creioanele ei de desenat; aveam câteodată senzația că își petrecuse noaptea în micul atelier pe care îl amenajase la ultimul etaj al casei, într-un colț de mansardă care părea o cabină de vapor. Eram singurul care putea sta în picioare în locul acela, chiar în mijloc, și adoram să mă furișez acolo și să inspir mirosurile de lipici, lac, pastel și vopsea.

Încercase să aibă un serviciu mai clasic, cu orare stricte și șefi de respectat, însă fusese întotdeauna concediată după câteva săptămâni. Uneori pentru că nu reușea să respecte programul, alteori pentru că umplea toate dosarele și documentele cu desene sau pentru că adormea pe birou; dar, de cele mai multe ori, era concediată pur și simplu pentru că, abia angajată, devenea incapabilă să mai rostească vreun cuvânt. Nu mai putea, nu îi mai ieșea niciun cuvânt. Pur și simplu nu era adaptată la lumea muncii.

Însă când desena o floare, aveai sentimentul că îi simți parfumul. Iar dacă erai alergic la polen, îți venea să strănuți. Desenele ei erau întotdeauna scăldate de un soare a cărui palidă căldură se simțea pe piele, dar tot ea era și unul dintre puținii artiști care desenau ploaia așa cum trebuie. Una dintre cărțile ei era în totalitate dedicată ploii – burniței, ploii triste, ploii torențiale, tornadelor – și aveai într-adevăr senzația că auzi picăturile răpăind pe acoperișuri, că le simți pe piele, ba chiar că respiri mirosul specific arborilor și florilor scăldate de o ploaie de vară.

În dimineața aceea, ca de altfel adesea, mă cățărasem pe scară încercând să fac cât mai puțin zgomot, ca să am plăcerea de a o lua prin surprindere. Dar chiar fără să se întoarcă, ea mi-a spus:

– Te aud! Ai pierdut din nou!

Lucra într-o dezordine care mă amuza: foile de desen se înălțau în piramide instabile și neglijente, stivele pestrițe de discuri, cărți și cutiuțe se țineau în echilibru ca prin magie, fotografiile fixate în perete se încălecau grămadă, peste

tot te împiedicai de albume cu coperte colorate, iar eu mă întrebam cum poate așa o dezordine să sfârșească în niște desene de o asemenea limpezime.

– Mergi la Napoleon astăzi? m-a întrebat.

– Da, astăzi luăm cu asalt pereții.

– A, da, așa e, a spus ea cu un zâmbet amuzat. Tatăl tău nu era prea încântat. Câteodată Napoleon exagerează.

Cu câteva zile mai înainte, la magazinul de construcții de unde alegeam materialele, Napoleon trecuse nota de plată în contul bancar al tatei. Cum aveau același nume, șiretlicul trecuse neobservat.

– Îi merge bine? m-a întrebat ea.

– Bunicului? Foarte bine. Îmi e puțin greu să țin pasul cu el!

Mama semăna cu personajele pe care le desena: doldora de viață, de bucurie, nepăsătoare față de problemele care îi preocupă în mod normal pe adulți, dar în egală măsură pline de o melancolie liniștită și blândă, care părea să nu le părăsească niciodată; personaje care puteau trece de la râs la lacrimi într-o clipă, cât ai da pagina. Într-o zi, alcătuise o carte în care spunea povestea unei fetițe afectate de o boală care o imobilizase; grație acelei maladii, fetița descoperise desenul și pictura. Iar eu eram sigur că aceea era propria poveste. De altfel, fetița avea prenumele ei: Eléa.

Mama a cufundat pensula într-un borcan cu apă, apoi mi-a spus, pe un ton care se voia nepăsător:

– Știu că nu prea vă place să fim la curent cu ce puneți voi doi la cale, însă dacă vreodată aveți nevoie de ajutor, dați-ne de veste. Uneori se poate întâmpla să…

S-a întrerupt. S-au scurs câteva secunde de tăcere. Am înțeles că nu avea să își încheie fraza. Pur și simplu, și-a luat din nou pensula.

– Ce poveste compui? am întrebat-o.

Ea a surâs malițios.

– Nici mie nu prea-mi place să se știe ce pun la cale. Ai s-o citești când o să-i vină vremea.

– În curând?

– Nu știu.

Mă pregăteam să cobor scările când, dintr-odată, m-am oprit.

– Mamă, am, totuși, o întrebare.

– Care? m-a întrebat ea, fără să se întoarcă de la desenul ei.

– Nu înțeleg absolut deloc de ce Napoleon a părăsit-o pe bunica. Ea ar fi fost cu siguranță de acord cu refacerea vieții. Și apoi, pare să se gândească întruna la ea. Nu o spune, însă eu simt.

Pensula i-a alunecat pe foaie, apoi a încremenit. A așteptat câteva secunde înainte să îmi răspundă:

– Du-te să-l ajuți pe Napoleon, uriașule. Un împărat are întotdeauna motivele lui.

*

Câteva minute pe bicicletă erau destule ca să ajung în capătul celălalt al orașului, unde locuia Napoleon. Casa lui era mult mai mică decât a părinților mei și, cu obloanele ei albastre, te ducea cu gândul la cabanele de pescari care se găsesc pe malul oceanului.

Când am ajuns, salonul era deja invadat de un abur dens. Cu câteva zile mai înainte, strânseserăm mobila în mijlocul camerei. Napoleon ținea cu amândouă mâinile un aparat cu abur pentru îndepărtarea tapetului, care urla ca un dragon; părea un Hercule ucigând Hidra din Lerna.

Fâșii lungi de tapet îmbibate cu umezeală atârnau de-a lungul pereților, iar Punct pe „i“ încerca să le prindă între fălci.

– Ce mai faci, Coco?

– Super. Tu?

– Impecabil. Trăsnet. Îmi schimb și eu pielea. Mergi și deschide fereastra, că nu vedem nimic.

Aburul s-a năpustit afară. Norii alburii s-au împrăștiat aproape instantaneu în aer. Era o priveliște pe care mama ar fi putut-o desena. Napoleon a scos aparatul din priză și mi-a aruncat o racletă pe care am prins-o din zbor.

– Bine jucat! Acum, un mic pumn de ipsos și atacăm vopseaua în după-amiaza asta! Nu trebuie să luăm lucrurile încet, ai înțeles, Coco?

– Înțeles.

– Trebuie să ataci cu capul înainte. Efectul de surpriză, în asta stă totul! În caz contrar, inamicul se organizează și e mai greu.

Cocoțat pe scăunelul lui, își întindea membrele gracile, care păreau ale unui țânțar uriaș. Mirosul de adeziv și de hârtie umedă ne muta nasul.

– Împărate, o, împăratul meu, am spus, îl cunoșteai bine pe Rocky?

Racleta îi încremeni. Și, preț de câteva secunde, bunicul ținu pleoapele strânse.

– Pe Rocky? Un pic… Ne intersectam așa, pe la vestiare. Ne antrenam în aceeași sală. Era un tip incredibil! Folosea un sac plin cu scrisori pe post de sac de box. Nu știa să citească, așa că nu își deschidea scrisorile. De aceea spunea tot timpul că se simte cu atât mai puternic cu cât i se scrie mai mult. Singurul boxer care și-a încheiat cariera fără să fi fost învins vreodată. Nici măcar o dată. IN-VIN-CI-BIL, Rocky.

– Tu l-ai fi putut învinge.

– Hai să vorbim despre altceva, Coco.

– Avea copii Rocky ăsta? Mmm?

Napoleon și-a curățat racleta. Era la fel de netedă precum fâșiile de hârtie care zăceau pe podea. Și-a ridicat privirea spre mine. Mi-am dat seama, dintr-odată, că parfumul lui Joséphine dispăruse ca purtat de norii de abur. M-am simțit singur cu Napoleon și îndată mi s-a făcut rușine de sentimentul acela.

– Copii? mormăi el. Nu știu. Hai, vino. E timpul să te cultivi.

Și a aruncat racleta într-o găleată cu apă, cu gestul elegant și dezinvolt al jucătorului de baschet care e sigur că va nimeri coșul.

*

Micul tranzistor a bâzâit câteva secunde, apoi vocea prezentatorului a devenit mai clară.

Ne plăcea totul în jocul acesta. Vocea animatorului care, entuziasmat ca în prima zi, antrena publicul ca să anunțe: „Jocul de mii de… EURO!“ Liniștea chinuitoare care urma după fiecare întrebare, cele trei note care marcau sfârșitul timpului de gândire și, mai cu seamă, ezitarea candidatului, care trebuia să aleagă între a se opri sau a continua jocul, influențat de mulțimea care urla:

– HAI-DE! HAI-DE! HAI-DE!

– Am să mă opresc aici, spunea câteodată candidatul.

– Fătălău! arunca Napoleon.

Din taxi deprinsese Napoleon obiceiul de a asculta acest joc. Se oprea pe marginea șoselei sau pe banda de urgență, oricine ar fi fost clientul preluat și oricât de urgentă ar fi fost cursa.

Mai mulți animatori se succedaseră la prezentarea acestui joc inepuizabil, însă bunicul îi confunda. Și nu își mai amintea cărora dintre ei le prinsese pensionarea, care dintre ei murise și care punea întrebările la ora actuală – îi asimila pe toți unui singur personaj: *Băiețică*.

În ziua aceea, Napoleon a desfăcut o cutie cu sardine. A apucat una de coadă, între degetul mare și arătător, și i-a arătat-o lui Punct pe „i“, care a înghițit-o nemestecată. Apoi, dând din vârful cozii, animalul și-a așezat botul pe coapsa lui Napoleon. Bunicul a strivit celelalte două sardine pe felii de pâine și mi-a întins una.

– Bucătar trebuia să mă fac, a spus el, mușcând din tartină.

A sosit și prima întrebare:

– O întrebare dificilă, atenție. De ce nu există Premiul Nobel pentru Matematică?

Clipele se scurgeau.

– Gândiți-vă bine, a murmurat prezentatorul. Este o întrebare dificilă. Răspunsul este neașteptat…

Napoleon se gândea clătinând din cap.

– Tu știi? m-a întrebat.

Am ridicat din umeri și am dat din cap că nu.

Cele trei note au răsunat, grațioase și implacabile.

– Ascultați aici! Soția creatorului celebrului premiu a avut un amant matematician și, în semn de răzbunare, acesta a refuzat să decoreze un geniu matematic.

Era genul acela de anecdotă care îl înveselea pe bunicul.

– Ai auzit, Punct pe „i“? Ce aiuriți și înfumuratii ăștia!

A ciulit urechile, curios nevoie mare, apoi a ridicat din sprâncene și s-a apropiat și mai mult de stație.

– Ssst, a spus.

– Dar n-am zis nimic, tu ai…

– Ssst, ți-am spus. La naiba, ai auzit?

Auzisem. Peste câteva zile, emisiunea avea să treacă prin preajmă. Iar eu savuram vestea la fel de mult ca Napoleon. Prezentatorul a continuat să laude meritele incomparabile ale orășelului nostru.

– Ah! Pădurea lui, castelul, împăratul și aaa… sala lui de sport.

– Trebuia să se întâmple și asta într-o bună zi, a spus bunicul. I-a luat ceva vreme până s-a hotărât să vină și la noi!

A oprit stația, și-a sprijinit coatele pe genunchi și și-a proptit bărbia în palme. Avea un aer distrat și visător.

Brusc, mi-a făcut semn să mă apropii și mi-a spus cu voce scăzută:

– Știi, mă întreb o chestie.

– A! Ce anume?

– Mă întreb dacă Băieţică e fericit într-adevăr. Să te cari fără încetare dintr-un oraş într-altul, fără să poţi să-ţi odihneşti fundul măcar cinci minute, doar ca să pui toate întrebările alea. Ţie asta ţi se pare viaţă?

– Poate că asta-i place, să pună întrebări.

– Pe mine m-ar scoate din sărite, a spus, şi sunt sigur că şi pe el îl plictiseşte. Hai, un Skanderbeg mic, ca să ne dezmorţim, şi ne întoarcem la treabă!

Mâinile noastre strânse. Muşchii care se încordează. Grimasele prefăcute. Semicercul mâinii mele. Nimic de făcut. Imbatabil.

– Floare la ureche! a spus Napoleon. Mai ai până să mă înfrângi.

S-a ridicat şi s-a postat în faţa unei imagini decupate grosolan dintr-o revistă, prinsă de frigider cu doi magneţi.

– Ce frumos, nu? Veneţia, toată apa aia, gondolele, toate chestiile alea…

8

Câteva zile mai târziu, l-am surprins pe Napoleon în baie, încercând să îl spele pe Punct pe „i“ care, cufundat în spumă, se lăsa săpunit cu docilitate.

– Bunicule, îți speli câinele?

– Ai ceva spirit de observație! Impresionant!

– Îl speli cu detergent de vase?

– Merge foarte bine! Simți mirosul? Pin de Landes! De altfel, am și terminat!

Punct pe „i“ a sărit din cadă și a dispărut, lăsând în urmă o dâră de spumă.

– Nu continuăm treaba? am întrebat.

Înainte să răspundă, Napoleon și-a șters mâinile tacticos:

– Facem o pauză. Trebuie să fim gata.

– Bine, am spus.

M-am gândit preț de câteva secunde, apoi am întrebat:

– Gata să ce?

– Gata să dăm marea lovitură. O lovitură grozavă. O lovitură istorică.

Și lovi de trei ori în masa din camera de zi. Ca la teatru.

*

– Nu se poate să nu meargă! Am calculat totul până în cele mai mici detalii, Coco. Avem tot weekendul înainte. Ai să mă secondezi împreună cu Punct pe „i“.

– Bunicule, e ceva ce aș vrea să știu.

– Dă-i drumul, pune-ți întrebarea. Trebuie să pornim de la o bază solidă.

– De ce vrei să-l răpești pe Băiețică?

Pentru că asta era marea lui lovitură: să îl răpească pe prezentator. Chiar înainte ca el să ajungă la sala de sport.

– De ce? Gândește-te un pic, Coco. Pentru că trebuie să fie eliberat. Da, da, nu te uita așa la mine. Să-l eliberez din postul ăla mărunt al lui și de toate întrebările pe care le pune. Trebuie să-l scoatem din închisoarea asta! Să trăiască și el un pic.

Rămăsesem cu gura căscată. Avea o manieră atât de seducătoare de a prezenta lucrurile!

– Știi… poate că el nu o să fie de acord! am spus.

– Evident că nu o să fie de acord, altfel nu ar mai fi o răpire. Dar după ne va mulțumi.

– Dac-așa spui tu…

Itinerariul, traseul, uneltele, metoda – totul era calculat, absolut totul. O treabă strașnică, în care Punct pe „i“ urma să fie pionul principal. Bunicul ieșea și intra în salon, în mijlocul ligheanelor cu vopsea, ca pe o scenă de teatru. Se entuziasmase, în capul lui deja reușise.

– Îi oprim mașina, el iese și atunci – paf! – nici una, nici două, îl luăm pe sus. În câteva secunde îl facem să dispară.

– Și unde îl băgăm?

– În portbagajul Peugeot-ului 404.

Așa un portbagaj mare trebuia să aibă un rost într-o bună zi. Dar o asemenea lovitură nu se improvizează, trebuie să ne antrenăm.

– Hai, Coco, începem de mâine.

Apoi a făcut un semn că își trage fermoarul la gură.

– Și să faci bine să-ți ții gura. Să nu strici tot aranjamentul.

*

O, da, cum îmi mai țin gura! E legată bine, precum fripturile acelea pe care le cumpără mama duminicile, legate fedeleș, ca pentru a le împiedica să scape. Oficial, merg la bunicul ca să continuăm treburile, iar seara, când părinții mă întreabă despre cât am avansat cu ele, le răspund evaziv ceva despre tencuieli, chituiri, șmirghel de optzeci de grame, pictură decorativă și tapet, le arăt mâinile pe care Napoleon mi le-a mâzgălit cu vopsea înainte de plecare. Îmi e puțin rușine să mint, însă Napoleon pare că dă atât de multă importanță marii lui lovituri, încât nu aș putea niciodată să îl dau de gol.

În realitate, Napoleon mă conduce pe un drum de camioane foarte liniștit, de la intrarea în oraș, la marginea unui canal unde staționează câteva șalupe mai mult sau mai puțin părăsite. După el, mașina prezentatorului va merge, fără îndoială, pe drumul național, care taie aleea unde este ascuns Peugeot-ul 404.

– Vine din sud, susține Napoleon, și merge spre nord, în direcția sălii de sport. N-o să se deranjeze să treacă pe altundeva.

Iată cât de mult îl iubesc pe bunicul. Nu avem vreme de pierdut cu discuțiile. Avem trei zile la dispoziție ca să ne pregătim.

– Am prevăzut totul. Până la ultimul detaliu.

Se cufundă într-un sac mare de crochete, bate din palme, lovește din picior, împrăștie crochete pe marginea drumului până acolo unde Punct pe „i“ trebuie să învețe să facă pe mortul.

– Un pic de sos de roșii și merge, îmi explică Napoleon. Acolo, Băiețică o să iasă din mașină.

– Ești sigur?

– Absolut. Într-o zi a spus că a avut un câine. Și că-l adora pe câinele ăla.

Iată, într-adevăr, un bun raționament. Napoleon vede foarte bine că ezit un pic.

– Acum, dacă te îndoiești de conducerea și de strategia mea…

– Mă informez doar, atâta tot!

Se gândește, privind în gol și bătând ușor cu arătătorul în bărbie.

– Cred că era pe 17 ianuarie 1979, la Valenciennes, când a vorbit despre câinele lui.

– Ai o memorie grozavă!

Timp de trei zile, joc rolul prezentatorului care iese din mașină ca să îi acorde primul ajutor lui Punct pe „i“, care acum se lungește pe marginea drumului exact cum îi spunem noi. Cu limba scoasă, face pe mortul la perfecție.

Napoleon vine din spate, mă ia pe sus și îmi acoperă gura cu mâna. Mă prefac că mă zbat. Și, într-o clipită, mă trezesc în portbagajul lui. Napoleon oprește cronometrul și declară:

– În șaptesprezece secunde e închis în portbagaj. Artă și precizie.

Apoi trage una în tabla mașinii.

– Bună vechitură, 404 ăsta!

E ceva neliniștitor în aceste zile în care îl ajut pe bunicul să pregătească marea lovitură. Am senzația că mergem pe un fir deasupra hăului, dar râdem, ne distrăm. Să organizezi răpirea lui Băiețică devine cel mai frumos joc din lume.

La amiază, Napoleon deschide o cutie cu sardine. Îi aruncă una lui Punct pe „i“, care o prinde din zbor, iar pe celelalte le întinde una câte una pe lama briceagului, ca să le pună pe o felie de pâine. Miezul se îmbibă cu ulei, care ne picură în poală, dar asta ne face să râdem.

– Bunicule, zic, îl băgăm pe Băiețică în portbagaj, așa-i?

– Ai prins ideea.

– Bun, dar apoi? Ce facem cu el apoi?

Zâmbește cu subînțeles, având aerul celui care se gândise deja la toate.

– He-he, n-am lăsat nimic la voia întâmplării, îți spun eu, Coco. Totul este calculat.

Cu arătătorul, Napoleon indică una dintre șalupele ancorate de-a lungul canalului.

– Șalupa de colo. Îl îndesăm acolo.

– Dar o să scape.

– Mira-m-aș. Doar dacă nu cumva îi place apa rece. Am să ridic ancorele.

Atât de tare se zguduie de râs, că scapă sardina din mână.

– Îîî, vrei să zici că tu…

– Exact. Te uimește, ai? Mă car de-aici. O, nu pentru multă vreme. Câteva săptămâni, doar să iau un pic de aer. Asta o să-l scoată din minți pe fătălău! Nu mă prinde el. De ce te uiți așa la mine?

– Știi să conduci o șalupă?

Ridică din umeri.

– Pfui! Detalii! Nu are cum să fie mai complicat decât cu o mașină.

– Și unde ai să mergi cu Băiețică pe șalupă?

– La Veneția. O să aibă parte de o schimbare de aer față de micul lui tranzistor. O să vadă și el în sfârșit altceva în afară de tribunele din sălile de sport sau de veceurile sălilor polivalente, unde nu găsești niciodată hârtie igienică. Aer liber! Viață pe picior mare! Sper doar să nu pună prea multe întrebări.

Pe buze mi se lărgește un zâmbet. Imaginația îmi zboară, văd șalupa lui Napoleon pe Canal Grande, îl aud pe prezentator, care îl hărțuiește cu întrebări de tot felul. O mare lovitură, are dreptate. O lovitură care va rămâne în anale. Îmi place când se crede mai puternic decât lumea întreagă.

Se uită la ceas.

– De altfel, că tot vorbim de Băiețică…

Napoleon caută frecvența bună pe radioul din mașină. Vocea prezentatorului, la început neclară și îndepărtată, devine limpede. Întrebările se înlănțuie, moi precum jeleurile. Poate că e adevărat, poate că el ne așteaptă.

– Răbdare, micul meu prieten, spune Napoleon, o să ai și tu propria reușită, nu peste multă vreme. Sosim!

9

Și chiar că am sosit! În acea zi de miercuri, Napoleon, verde ca bradul, aruncă o ultimă privire către casă. Eu am dormit prost, am ochii un pic cârpiți. Nerăbdarea se amestecă cu o ușoară neliniște, mă întreb dacă am făcut bine ținându-mi gura. Dar încrederea neclintită a lui Napoleon înlătură toate temerile.

– Ultima sută de metri, Coco!

Și iată-ne plecați în direcția drumului național, în Peugeot-ul 404 burdușit cu rezerva de crochete și cu o încărcătură serioasă de ketchup. În spate, Punct pe „i“ pare o vedetă americană. Napoleon trage frâna de mână și ciocănește ușor în micul ceas al mașinii, ca să verifice dacă funcționează.

– Merge impecabil, jubilează el cu jumătate de oră înainte.

Ne învârtim împreună în jurul mașinii. El verifică anvelopele, lovindu-le cu piciorul. Eu îl imit. Se oprește în fața portbagajului, ținându-se de bărbie.

– Coco, mă-ntreb o chestie. Un detaliu, dar orișicât. Ce înălțime are Băiețică, după părerea ta?

– Habar n-am. De la radio nu e prea ușor să-ți dai seama.

– Îți imaginezi ce distracție o să fie dacă e prea mare și n-o să-i încapă picioarele? Trebuie verificat.

Nici una, nici două, deschide portbagajul.

– O să mă înghesui înăuntru, Coco. Să vedem. Repede, trebuie să ne grăbim.

Și iată că sare în portbagaj. De-abia începe de-a curmezișul.

– Închide, Coco, doar să văd cum e aici, înăuntru.

Clac. Tăcere. Apoi nimic. Trec mai multe secunde.

– Bunicule? Mai ești acolo?

– Unde-ai vrea să fiu? Crezi c-am plecat la dans? Deschide-mi.

Zâmbesc. Punct pe „i“ se uită la mine. Iar eu spun:

– N-am cum. Cheile sunt la tine.

După câteva secunde de tăcere, bunicul îi dă drumul pur și simplu:

– Futu-i în cur pe mă-sa.

Și cu acest rezumat al gândurilor sale, se enervează, se zbate, tropăie din picioare, dă cu pumnii în portbagaj – degeaba. E blocat.

– O să-l ratăm! urlă. O să-l ratăm! Eram la un pas de o capodoperă!

Mașina se balansează. Amortizoarele îi scârțâie. Minutele trec. Un sfert de oră. O jumătate de oră.

– Totul era calculat la milimetru, se lamentează el. Acum s-a dus naibii! Rateu!

– Trebuie să chemăm ajutoare! spun. Tata trebuie să aibă o dublură a cheii.

– Niciodată, m-auzi? Ni-cio-da-tă!

– O să trebuiască să mănânci.

– Am destule crochete.

În orice caz, nu se poate să rămânem așa. De altfel, cicliștilor și trecătorilor începe să li se pară dubios să vadă un copil de zece ani vorbind cu portbagajul unui Peugeot 404 și, pe urmă, Napoleon începe să tușească, să se vaite, să se sufoce. Apoi, mi-e foame, mi-e sete și mi-e frică.

– Îmi vine să fac pipi, spune în cele din urmă Napoleon.

După vreo oră, vine și cireașa de pe tort: doi jandarmi opresc mașina pe marginea drumului, iar siluetele lor în uniformă se profilează la capătul străzii. Îndată, Punct pe „i“ se așază pe-o parte și se preface mort.

Îl informez pe bunicul, care izbucnește într-un râs nervos de-a dreptul nebun.

– De ce râzi?

– De-aia.

– De-aia, de ce?

Între două sughițuri, reușește să articuleze:

– N-au decât să-ncerce să mă-nchidă, că sunt deja închis!

*

Cei doi jandarmi consideră că eu și bunicul avem niște jocuri foarte ciudate și că aș face bine să le dau numărul de telefon al lui tata. Ori asta, ori mergem la Jandarmerie.

Tata ajunge câteva minute mai târziu, fluturând dublurile cheilor și parlamentând cu jandarmii, care se înmoaie puțin câte puțin. Unul dintre ei sfârșește prin a spune:

– Ah, și tatăl meu îmbătrânește.

Tata răsucește cheia în încuietoarea portbagajului. Dar acesta refuză în continuare să se deschidă. Fără îndoială, Napoleon blochează deschiderea din interior.

– Ieși în clipa asta, ordonă tata.

– Categoric nu, strigă Napoleon. Tu n-ai treabă?

– Ba da, o grămadă, dar nu plec până nu ieși de acolo.

– Poți să pleci la treabă, îți spun eu.

– Nu cred! vociferează tata. Las totul baltă ca să vin să te scap și asta e tot ce găsești de cuviință să-mi spui, că pot să plec la treabă?

Bunicul izbucnește în râs:

– Să mă scapi? Glumești?

– Exact așa, să te scap. Scuză-mă, dar o încurcași bine de tot.

– Mă descurcam foarte bine și fără tine. Ne jucam, atâta tot.

– Și de-a ce vă jucați voi amândoi, așa? Ha, dacă nu sunt prea indiscret?

– De-a v-ați ascunselea!

– De-a v-ați ascunselea? Într-un portbagaj, pe malul unui canal?

Între timp, Punct pe „i“, văzând toată agitația din jur, se reașază pe o parte.

– Și câinele, se joacă și el?

Apoi dă un pumn zdravăn în tabla portbagajului, care se îndoaie una-două.

– Dar ce vârstă ai, tată? urlă el.

– Vârsta la care pot să mă piș mai departe decât tine! răspunde Napoleon.

10

A doua zi, s-a mulțumit să dezlipească de pe frigider imaginea cu Canal Grande.

– N-o să ne lăsăm doborâți, Coco. Dă-o-ncolo de Veneție, am auzit că pute.

A contemplat cu atenție poza, apoi, dintr-o singură mișcare, a mototolit-o și a azvârlit-o în coșul de gunoi. După aceea, s-a înarmat cu un clește zimțat și a început să desfacă o cutie gigantică de vopsea.

– Și apoi, vezi tu, Băiețică e doar o voce!

Deși fusese scurtă, aventura asta avusese și o parte bună. Napoleon își redescoperea casa de parcă ar fi revenit dintr-o lungă călătorie. Treburile ne așteptau, pensulele își întindeau perii către noi, iar rulourile de tapet nu cereau decât să fie rulate. Găleata odată deschisă, a început să îi amestece conținutul cu un băț.

– Toate astea dovedesc un lucru, Coco. Trebuie să te îndoiești de toate și niciodată să nu lași garda jos. Un moment de neatenție și ești închis. Să nu te lași niciodată închis!

Apoi mi-a trecut peste față perii unei pensule mari.

– Mă gâdili la ochi!

Printre pleoapele închise doar pe jumătate, îl vedeam pe Napoleon râzând de propria glumă. Și cum mă amuzam așa, mi-am dat seama că acele clipe îmi vor rămâne întipărite în memorie pentru totdeauna.

– Și nu te zgârci, a spus el, fii generos, pune un strat zdravăn: plătește banca! O să dăm trei straturi, cu mare grijă. Avem timp. Nu ne-aleargă nimeni. Și în felul ăsta ne luăm de-o grijă pentru cel puțin cinci ani.

– Chiar zece.

– Exact, zece ani.

Nu îi rămăsese din acea aventură decât o cicatrice vagă, o mică împunsătură în inimă despre care nu vorbea niciodată, dar care, simțeam eu, devenea mai prezentă când sosea ora jocului. Radioul a rămas mut vreme de câteva zile. La sfârșitul dimineții, atras în mod irezistibil, Napoleon a început să se învârtă prin bucătărie, a întins mâna ca să deschidă radioul, dar și-a retras-o imediat, ca și cum ar fi riscat să se ardă.

– Ei, rahat!

Chiar și mai târziu, când reîncepuse să își asculte cu regularitate emisiunea preferată, avea un fel de abur în privire, ca și când ar fi navigat în gând pe Canal Grande, în Veneția.

Între două dâre trase cu pensula, Napoleon nu rămânea niciodată tăcut prea multă vreme. Avea întotdeauna o mare plăcere în a-mi povesti pentru a mia oară cum devenise *taximan*. A fost nevoie să intervină hazardul.

– Într-o zi, mă întorceam de la sala Wagram, unde Villemain se lăsase învins. Era foarte târziu, cel puțin două noaptea. M-am oprit la un semafor. N-aveam chef să mă întorc acasă, vezi tu… Și atunci – bum, bum! – o doamnă bate în geam și mă întreabă dacă sunt liber. Foarte tânără, foarte drăguță… Eu zic da. Ce? Eram liber ca pasărea cerului. Și hop! Ea deschide ușa din spate. Se numea Joséphine.

Napoleon considerase asta un semn al destinului. Cea de a doua viață a lui avea să fie aceea a unui *taximan* căsătorit.

– Când vrei să-ți schimbi viața, nu merită să stai pe gânduri cu secolele. Mi-am lepădat mănușile de box în torpedo și *avanti*! Ce mai lume am dus cu mașina, Coco dragă, n-ai idee! Bogați, săraci, vorbăreți, muți, tineri, bătrâni, triști, veseli. Simpatici, enervanți cu diplomă. Și dobitoci. Tot felul de dobitoci.

Ceea ce îi plăcea mai presus de toate era ca pasagerii lui să îi facă unele confidențe pe care nu le puteau face nimănui altcuiva, ceea ce îi dădea impresia că îi cunoaște mai bine ca oricine.

– Am dus bărbați care tocmai deveniseră tătici sau care intrau în spital, sau pe alții care plecau la capătul lumii ca să scape de justiție. Unii râdeau, alții plângeau.

La început, călătorii îl recunoșteau. Îl văzuseră luptând ba aici, ba dincolo. Îi văzuseră fotografia în ziare. Dădea un autograf. Era întrebat despre strania lui înfrângere în meciul cu Rocky.

Lumea boxului îi lipsea un pic, însă considera că dispariția lui Rocky era un semn. Și el ar fi trebuit să își pună mănușile în cui. Iar în ziua aceea, în efluviile de vopsea, a adăugat:

– Ai să-nțelegi într-o bună zi, Coco. Îi datorez lui Rocky cele mai mari bucurii pe care le-am avut în viața asta.

Despre ce bucurii vorbea? Își luase acel ton aparte, prin care îmi interzicea să pun mai multe întrebări.

– Suntem prea serioși, a spus el, pune-ne un pic de muzică, dragă Coco, să ne-nveselim. E important să muncim cu bucurie și bună dispoziție. Mai cu seamă când începem o viață nouă.

Am pornit aparatul și vocea lui Claude François a țâșnit în mijlocul cutiilor cu vopsea.

Je suis dans ta vie

Je suis dans tes bras[5]

Napoleon a început să fredoneze versurile, mișcând pensula cu vopsea în ritmul muzicii. O cufunda în cutia enormă la fiecare cincisprezece secunde, dansând ușor. Punea ceva la cale. Și, dintr-odată, a început! S-a răsucit pe loc, pentru ca apoi să se posteze zdravăn pe picioarele depărtate, după care a început să legene pensula, cu care a desenat o serie de spirale prin cameră. Cu capul dat pe spate, făcea tot soiul de moriști cu mâinile, ridica brațele spre tavan, dădea din coate ca și când ar fi încercat să zboare. Ridica un picior, îl scutura pe celălalt, sărea pe loc, dădea din fund, apoi îl împingea înapoi. Era un fel de Claudette drăguț, cu păr pe piept, la fel de grațios ca un hipopotam.

– Ia uite, Coco, ai văzut?

A rotit din umeri, a ridicat bărbia, a mers înainte, a mers înapoi și a terminat printr-o piruetă pe loc.

J'ai plus d'appétit

Qu'un barracuda[6]

– *Barracuda*… a repetat Napoleon cântând, deschizând un plisc enorm și urmărind cu ochii curba imaginară a soarelui.

Am rămas mut de admirație. Tot numai mușchi, uscat ca o insectă uriașă, se învârtea, lovea cu călcâiul în podea, își înnoda mâinile la spate, apoi le arunca în aer.

– Dansezi super bine! Unde ai învățat?

– Pe Broadway!

S-a oprit câteva clipe, ca să își rearanjeze pantalonii pe talie, apoi a adăugat:

– Așteaptă să vezi la refren, că încă n-ai văzut nimic!

A sosit și refrenul, pe toboganul piramidei, iar Napoleon a ridicat brațele legănându-le de la dreapta la stânga, ca pentru un adio, pe muzica eternă a sirenelor din Alexandria.

– Wowowowo! a repetat el în ecou.

– Ești priceput, bunicule, am urlat eu, izbucnind în hohote de râs. Tu ești baracuda cea sacră! Ești campionul, ești împăratul și nimeni nu te va-nvinge vreodată!

În momentul acela, după cum aveam să îi povestesc în curând lui Alexandre, aveam într-adevăr sentimentul că mă aflu în fața cuiva nemuritor. Cineva care mă va însoți întotdeauna. Cineva care mă va bate mereu la Skanderbeg. Napoleon făcea parte din rândul acelor ființe a căror absență este cu neputință de imaginat.

Dintr-odată, am încremenit.

– Stai… am urlat. Ai să ca…

Prea târziu. Complet absorbit de figurile din ce în ce mai îndrăznețe, Napoleon pusese piciorul pe o bandă de tapet unsă cu un amestec de adeziv umed și vopsea. A alunecat fix ca la patinoar, încheindu-și cursa drept în mobilele adunate în mijlocul camerei.

Imperturbabil, Claude François continua să țipe:

Ce soir j'ai de la fièvre et toi tu meurs de froid

Ce soir je dans', je dans', je danse dans tes draps[7]

Însă bunicul gesticula pe spate, ca un gândac care nu mai reușește să se repună pe picioare. Am izbucnit în râs, pentru ca de îndată să îmi dau seama că acel râs fără timbru suna cumva lugubru în cameră.

– Ești bine, bunicule?

– Nu-mi spune așa.

Precum arbitrul care numără pe ring, am început să scandez:

– 1… 2…

– Oprește-te, amice, eu trebuie să număr.

– Ce să numeri?

– Să-mi număr oasele. Am impresia că am pierdut jumătate dintre ele. Pe dinafară par întreg?

– Așa cred, da.

Barracuda… urla încă Cloclo.

– Nu vrei să-i închizi pliscul prostanului ăluia de Cloclo? Ne plictisește cu baracuda aia a lui.

Liniștea a revenit. Într-adevăr, bunicul părea să nu se simtă deloc bine. Încleșta fălcile și lăsa să îi scape mici gemete jalnice.

– Așteaptă, Coco, ajută-mă să mă ridic. Nu-l lăsa să cadă pe împăratul tău. Trece printr-o perioadă dificilă. Inamicul ne-a luat prin surprindere. Vezi tu, un moment de neatenție și…

– Ne vom lua revanșa.

– Ai dreptate, să nu ne lăsăm pradă pesimismului. Doar nu suntem niște fătălăi.

Am încercat să îl ridic, însă era prea greu și îmi era frică să nu îl frâng în mii de fărâme. Pe podea părea minuscul, abia un pic mai mare decât un copil.

– Trage de găleata cu vopsea. Aș vrea să-mi recuperez lăboanța.

Pe moment nu remarcasem că, în încercarea de a-și regăsi echilibrul, bunicul își cufundase piciorul în găleata cu vopsea și se înțepenise acolo. Am apucat-o cu două mâini, ca să trag de ea din răsputeri, însă nu era nimic de făcut – Napoleon intrase în ea bine de tot.

– Bun, Coco, ce facem în astfel de situații?

– În mod normal, împărate, contăm pe aliați.

Din privirea lui și din sprâncenele încruntate am înțeles că încerca să îi adune pe toți cei care i-ar fi putut sări în ajutor. Însă curtea era goală. Toți prietenii lui erau plecați. Sfârși prin a întreba stânjenit:

– *El*, crezi? Fătălăul?

– Nu prea văd alte soluții.

– Mă vezi pe mine chemându-l în ajutor? Pe mine?

Casa era scăldată într-o lumină sinistră. Așa cum era, în renovare, cu pereții unși cu vopsea și podeaua plină cu hârtii și bucăți de ipsos, părea abandonată. Părea că Joséphine o părăsise de secole întregi. Ziua scădea și, în jurul casei, umbre lungi se roteau asemenea unor fantome.

– Ce facem, împărate? Îl sunăm pe tata? Câteodată trebuie să știi să-ți pui mândria-n cui.

– Mai bine adu-mi un pahar cu apă, asta ar fi mai de folos. După, o să văd lucrurile mai limpede.

A băut zdravăn, dar situația nu s-a îmbunătățit.

– Ce măgar, Cloclo ăsta! E vina lui. Baracudă pe naiba!

Era palid tot, fruntea i se acoperise cu broboane de sudoare.

– Te doare? l-am întrebat.

– Absolut deloc. Ba din contră, am impresia că am coloana făcută bucăți, Coco dragă. Dacă vezi vreo vertebră pe undeva, pune-o deoparte – e a mea!

M-am prefăcut a căuta în jurul meu, apoi m-am așezat pe o treaptă.

– De ce nu vrei să-l suni?

– Pe fătălău? Iar?

– Ce te costă? Pentru că uite, am căzut într-o ambuscadă și cred că avem nevoie de întăriri.

– Ba nu, într-un sfert de oră sunt sus. Iar în seara asta mergem la bowling!

– Atunci am o idee: hai să dăm cu banul.

– De acord, a spus el. Pajură – nu-l sunăm, iar cap… nu-l sunăm deloc!

A izbucnit într-un râs care aproape imediat s-a transformat în mormăit:

– Ca să mă exileze într-una dintre casele lor complet echipate… Știu eu bine că se interesează… Știi doar cum e el, își ia timp, o face cu metodă. Și dacă nu sunt atent, într-o zi: clac! Are să mă prindă cu harponul. Până să apuc să zic hop, o să mă trezesc într-unul dintre lagărele lor pentru bătrâni, unde miroase a izmene asudate. N-am chef să mă încurc cu bătrâni. Am să rămân aici și am să mă descurc singur. Singur, împreună cu fidela mea ordonanță, până când… până când…

– Până când?

– Până când n-au să mă mai scoată din sărite, na! Unde pleci?

– Până la toaletă, nu te mișca.

– Păcat, eu speram să plec la discotecă!

Închid ușa prezentului. Aud respirația întretăiată a lui Napoleon. Aud strigătele mulțimii. Pumnii care lovesc pielea. Care se înfig în gol. Pantofii care mângâie podeaua. Îl privesc în ochi pe Rocky. Îl cunosc încă de când eram mic de tot. Am impresia că îmi vorbește. Nu cred că meciul a fost trucat. Cred că Napoleon a cedat. Dar Napoleon nu poate să cedeze. Napoleon nu abandonează. Napoleon este împăratul meu și nici eu nu am să îl abandonez vreodată. Dacă mă minte, o face fiindcă are motivele lui – îl iubesc cu tot cu minciunile lui. Aș vrea ca Rocky să îmi explice.

– Ah, iată-te! a strigat Napoleon. Credeam că ai căzut în closet. La un așa crevete mic cum ești tu, nici n-ar fi de mirare.

M-am așezat pe vine lângă el.

– Împărate, o, împăratul meu, nu ne vom descurca singuri! Trebuie să chemăm ajutoare.

Mi-a aruncat o privire întunecată, care a făcut să îmi stea cuvintele-n gât.

– Mi-e frică, bunicule, am murmurat. Frică pentru tine.

A zâmbit cu atâta tandrețe, încât am crezut că voi izbucni în lacrimi. A mormăit printre dinți:

– Ai dreptate, un bun soldat trebuie să știe să își recunoască frica. Cheamă-l. Dar încearcă să păstrezi demnitatea împăratului tău. Batem provizoriu în retragere, atâta tot. Nu strig după ajutor, nu mă pun în genunchi, doar propun o alianță.

– Evident. O alianță strategică.

– Da, nu-i rău deloc, o alianță strategică. Îl adormim pe adversar, îl ducem cu prețul; apoi revenim încă mai puternici! Îl știi pe Joe Louis?

– Nu.

– Un american. Ăsta era trucul lui. Se prefăcea slăbit ca să-i adoarmă vigilența adversarului.

– Ei bine, o să facem și noi la fel!

– Exact, îi adormim vigilența fătălăului.

*

Tata a ajuns imediat, aproape deloc surprins.

– Am sosit, a spus el, lăsând să-i scape un suspin.

Era de parcă ar fi așteptat acel telefon, gata îmbrăcat și cu cheia în contact. În jumătatea de oră cât i-ar fi luat, fără îndoială, să ajungă, am căutat să aflu de ce Napoleon și tata se îndepărtaseră atât de mult de-a lungul anilor. Mă așteptam ca împăratul să refuze să îmi răspundă, însă el părea bine dispus, în ciuda situației:

– Am vrut să fac un om de ispravă din el, mi-ar fi plăcut să ia lucrurile în serios. Dar să-l fi văzut în ring, mureai de râs… Rămânea așa, cu brațele pe lângă corp, uitându-se-n jur… Toată lumea se distra. Ce rușine am mai îndurat!

– Ai fi vrut să-ți semene?

A ezitat câteva clipe înainte să-mi răspundă.

– Nu, spuse, n-aș fi vrut să-mi semene, dar nici să fie chiar atât de diferit, totuși; nu-l interesau decât lucrurile bizare, calculele, chimia, literatura. Și timbrele! Avea timbre peste tot! Și toate cărțile alea pe care le devora, pentru numele lui Dumnezeu! Nici măcar nu știam că are atâtea cărți. Când mergeam la casa de pariuri pentru a treia cursă, pe el trebuia să-l las la bibliotecă – știi, genul ăla. Nu era prea puternic, nu se bătea niciodată și cu toate astea, când avea câte o temă de făcut, se arunca asupra ei cu o furie… Îl aduceam la

meciurile de box, dar el adormea din runda a doua, iar când se trezea începea să se smiorcăie, spunând că a rămas în urmă la geometrie. S-ar fi zis că întocmise o listă cu tot ceea ce mi-ar fi plăcut și m-ar fi făcut mândru, doar ca să facă exact pe dos. În fond, e din vina mea, Coco.

– Din vina ta?

– Da, a luat-o pe un drum greșit. Ar fi trebuit să îi supraveghez mai atent anturajul, să fiu mai autoritar. Din fericire, tu ai să te descurci mai bine, se pare că genul ăsta de belelele sar peste o generație.

Durerea i-a smuls un geamăt, apoi a ridicat din sprânceană:

– Ce note ai la aritmetică?

– La aritmetică? 3/20, bunicule.

– Ultima dictare?

– Treizeci și șapte de greșeli, fără să mai punem la socoteală și accentele!

– Nu se poate! Te lauzi numai!

– Nu, bunicule, te asigur!

– Îți faci temele în mod regulat?

– Da, bunicule, super regulat: nu le fac niciodată.

– Și pedepsele?

– Vreo șase, de la începutul anului.

– Nu-i rău, dar poți mai mult. Îți dai caietele la semnat?

– Niciodată, bunicule.

– Ce tehnică folosești?

– O foaie de calc pe care am pus semnătura mamei.

Minciunile mele îl distrau. Oare mă credea? Prea puțin conta!

– Ești mortal! am urlat.

– Nu glumești? a bombănit el.

S-a încruntat.

– Împăratul meu, mai povestește-mi…

– Iar povestea aia…

– Hai…

– Dar e a cincizecea oară, cel puțin… Bun, atunci iată… dar e ultima dată, să știi…

Într-o vreme care nu îmi dau seama bine când a fost, tata avea obiceiul să vorbească în fața unui public larg de specialiști. În aceste conferințe era vorba despre cifre, despre procentaje, despre curbe, despre investiții…

– Genul acela de chestii, Coco, plictisitoare foc. De tot plânsul, chiar!

Bunicul îi oferise lui tata o frumoasă cravată neagră de ziua lui, iar tata văzuse în asta o tentativă de împăcare.

– Mulțumesc, tată, îi spusese el foarte emoționat, o s-o port mâine, merg la conferință cu ea.

– Ei bine, o să vin să te văd.

– Adevărat, tată?

Era, fără îndoială, fericit să vadă că Napoleon îi lua în sfârșit meseria în serios. Numai că era una dintre acele cravate-păcăleală, care în întuneric fac să apară o femeie goală fluorescentă, tandră ca o sirenă. Tata avusese un succes de pomină în mulțimea de bancheri și de domni distinși care veniseră să îl asculte. În sală se auzise un murmur, care apoi se transformase într-un hohot uriaș de râs. Iar el devenise, pentru toți bancherii, tipul cu cravata fluorescentă.

Tata se întorsese furios ca un taur, gata să distrugă totul în cale.

– De data asta m-ai umilit! S-a terminat.

– Umilit, imediat cuvinte mari, spusese Napoleon. Măcar o dată în viață ai distrat și tu pe cineva!

Povestea îmi producea un soi de neliniște tristă. Cu toate astea, nu mă puteam abține să nu o cer iar și iar. Îmi imaginam bucuria tatei la ideea că Napoleon acceptase în sfârșit să se intereseze de universul lui, rușinea în fața publicului și dezamăgirea. Iar inima mi se strângea pentru el.

În ziua aceea, fiindcă simțeam că ea va marca o etapă importantă în viețile noastre, l-am întrebat pe împărat:

– Dar de ce i-ai făcut farsa asta, de fapt?

– Am motivele mele, mi-a răspuns el sec. După povestea asta am renunțat. Am înțeles că totul e pierdut, că ratasem totul.

– Care totul?

Am crezut că va izbucni în plâns. Zgomotul unui motor. O ușă trântită.

– Poftim, uite-l, a murmurat Napoleon. Ca să mă vadă întins pe jos nu așteaptă.

*

– Și apoi, ce s-a mai întâmplat? m-a întrebat Alexandre în culmea entuziasmului. Povestește, hai, povestește!

– L-am dus la spital. Nu voia să rămână acolo, să-l fi auzit cum striga pe culoare. Urla că are nevoie doar de două aspirine.

– Și e grav în realitate?

– Fractură de coloană. Dar el nu vrea să știe nimic, spune că este doar o durere de spate și că tata a pus totul la cale, că i-a plătit pe medici ca să-l închidă.

– Și temele tale, notele, pedepsele – nu sunt adevărate, nu-i așa?

– Nu, nu-i nimic adevărat, dimpotrivă. Dacă-mi place ceva, atunci e să tai o temă din caietul de texte când o termin. Dar când sunt cu Napoleon, vezi tu, parc-aș fi altul. Parcă i-aș semăna. Am chef să fiu liber și să pornesc în aventură. Am impresia că îi face bine să știe că îi semăn, că asta îi dă speranță.

– Și Punct pe „i“?

– Punct pe „i“ e la mine. Doar nu era să-l lăsăm singur! Mama îl desenează, zice că e un model foarte răbdător.

S-a oprit și și-a vârât mâna în buzunarul vestei. Purta întotdeauna aceleași haine: aceeași vestă de velură, aceiași pantaloni roși în dreptul genunchilor, aceiași adidași vechi, cu tălpile tocite; am ghicit că familia lui nu avea prea mulți bani.

– Ai povestit frumos, a spus el, mai ia o bilă.

Apoi privirea i-a alunecat spre pământ. Lângă adidasul lui vechi se plimba o mică insectă, pe care a prins-o între două degete.

– Sărăcuța, a spus Alexandre, se zbate, e singurică. Oricine o poate strivi în orice moment.

Scrisoare de la bunica

Băiețelul meu mare,
Uriașul meu, a trecut ceva vreme de când am plecat și m-am hotărât să-ți dau ceva vești despre mine în scris; la telefon nu e practic, sunt o mulțime de lucruri de care uităm, iar după ce punem receptorul în furcă, ne spunem întotdeauna: poftim, trebuia să zic asta și asta; și apoi, scriind trece timpul, trebuie să alegi cuvintele, să cauți timbrul și plicul, să dai fuga la cutia poștală, e aproape un întreg sport, dar cu toate astea vei vedea că am probleme cu semnele de punctuație, punctele nu sunt deloc la locul lor, dar ai să înțelegi oricum, cât despre greșeli, încearcă să nu le vezi

Trebuie să spun că am timp, teribil de mult timp, nici nu mai știu ce să fac, dacă aș putea să vând timpul care îmi prisosește aș fi milionară, în primele zile nu mi-am dat seama că voi avea atât de mult timp de cheltuit, era chiar invers, nu aveam nici măcar un minut pentru mine însămi, alergam peste tot, trebuia să aranjez casa, să-mi strâng toate lucrușoarele, să plantez chestii prin grădină și să smulg altele, nu aveam timp nici să mă gândesc, nici măcar la bestia de bunicu-tău, nici la voi, nici la nimeni, nici măcar la mine.

După o săptămână nu mai era nimic de făcut, am început să devin melancolică, mă culcam și mă sculam cu starea asta, între timp plângeam fără încetare din cauza amintirilor, care sunt mari dușmani atunci când ești singur și mari prieteni când ești în doi, plângeam atât de mult, încât credeam că plouă, așa că a trebuit să mă scutur de starea asta,

Bunicul tău, vezi tu, e un tip pe care nu îl poți uita așa, pur și simplu, pocnind din degete, când ai trăit toată viața cu un uragan e cu totul ciudat când se oprește, trebuie să constați pagubele și să începi reparațiile, sunt fisuri peste tot,

În ciuda faptului că e mai degrabă genul obositor și bătrân, și egoist, este un tip pe care nu te poți abține să nu-l iubești pentru toată viața, și-apoi să nu crezi, eu știu foarte bine ce are în capul lui complet zurliu, și într-o zi ai să știi și tu.

Prin urmare, am scos nasul în lume, am încercat să-mi regăsesc prietenele de altădată, cele mai multe dintre ele erau plecate cine știe pe unde, pe trei le-am găsit în cimitir, nu era prea practic pentru conversație, în cele din urmă mi-au rămas doar două prin preajmă, fix alea două cele mai aspre de pe pământ, cele pe care nu le puteam suporta în școală, am început să merg la ceai la ele, una dintre ele trage vânturi încontinuu, la fiecare două minute, jur, nu-mi mai puteam stăpâni râsul, și între două pârțuri vorbește de rău pe toată lumea, bărbați, femei, bătrâni, chiar și animale, iar cealaltă, în răstimpul acesta, scoate un soi de nechezat la fiecare zece secunde, spunând: „Ce aș mai mânca o tocană!" Nu se gândește decât la haleală asta, tocană cu pârțuri, mă plictisisem, așa că m-am hotărât să nu mă mai duc acolo.

Apropo de animale, ca să-mi ocup timpul, m-am dus la curse de cai, îmi umplu grila în fiecare zi în fața unei cafele cu frișcă, niciodată nu aș fi crezut că într-o bună zi am să fac asta, nu știu nimic despre cai, completez la întâmplare, pe moment, n-a ieșit nimic până acum; ieri am vrut să cumpăr un ziar specializat, ca să găsesc informații, genul „cursele pentru fraieri", am ales unul de pe raft și odată ajunsă acasă am vrut să-l cercetez, însă nu era deloc un ziar de curse, de fapt nu avea nimic de-a face cu ele, era un ziar pe care cineva trebuie că-l plasase în locul greșit și care conținea anunțuri, anunțuri pentru căutarea unui tovarăș, nu un câine, nu, un bărbat, mai întâi am vrut să-l duc înapoi, eu căutam un cal, nu un bărbat, dar am avut neșansa să citesc primul anunț, apoi pe al doilea și la miezul nopții încă eram acolo, citind. Bătrâni, tineri, micuți, mari, bogați, săraci, de toate felurile găseai, care spuneau, ca să fie adoptați: sunt așa și pe dincolo, îmi place asta, nu-mi place ailaltă, nici nu-ți imaginezi, când ai băgat nasul printre anunțurile alea nu mai ieși de acolo, ești ca hipnotizat. E o chestie care apare în fiecare marți. Și chiar mâine este marți.

Te îmbrățișez strâns

Bunica ta care te iubește

PS: Dacă bestia de Napoleon te întreabă dacă ai vești de la mine, fii bun și spune-i că nu, știu sigur că într-o zi are să mă cheme înapoi, însă aș prefera ca asta să nu fie peste un secol, altfel nu am mai avea mare lucru să ne spunem

PS 2: Mi se pare chic să pui un p.-s.

PS 3: Dacă îl întâlnești pe cel care a inventat punctele, scoate-i limba din partea mea.

Note:

5 „Sunt în viața ta / Sunt în brațele tale“; „Alexandrie Alexandra“, piesă a cântărețului francez Cloclo (Claude François), inclusă pe albumul *Magnolias for ever* din 1977. (*N. red*.)

6 „Am o poftă mai mare / Decât o baracudă“; versuri ale aceleiași piese. (*N. red*.)

7 „În seara asta eu am febră, iar tu mori de frig / În seara asta dansez, dansez, dansez în așternuturile tale.“ (*N. red*.)

11

Camera lui Napoleon era situată la ultimul etaj al spitalului. Prin fereastră, care nu se deschidea, aveam o panoramă largă. O cale ferată mergea de-a lungul malurilor Senei, care își întindea șerpuirile printre colinele brodate cu arbori. Mai departe, în orizontul înceţoşat, se ghiceau pistele unui aeroport către care defilau încontinuu avioane care străluceau pe cer.

Tata plătise suplimentar pentru ca Napoleon să stea singur și îi băgase televizorul în priză de îndată. Încă de când a ajuns, i-a propus să o cheme pe Joséphine.

– Dacă o anunți, te sfătuiesc să o iei la goană. Incontestabil, nu e mare lucru de capul tău, însă ca să mă umilești, la asta ești campion! Cum mă simți slăbit, îți și vin ideile. Ai o viclenie de șacal.

L-am vizitat a doua zi după instalare și, fără ca măcar să mă salute, mi-a spus:

– Când vine vorba să fiu redus la tăcere, taică-tău e mereu primul. În timpul războiului m-ar fi denunțat Gestapo-ului, sunt sigur.

– Ai fost în război?

– Nici vorbă. Eram în America atunci când s-a declarat, așa că am rămas acolo. Doar nu eram nebun. Mă durea-n cot de poveștile lor. Îmi place cafteala, dar între gentlemeni.

– Acolo l-ai cunoscut pe Rocky?

– Da, la începutul războiului. Ne antrenam în aceeași sală.

Era atât de slab, că se confunda cu pătura. Dar era frumos, cu părul alb, foarte des. A întors capul pe o parte, către fereastră.

– Vezi tu, Coco, când ai trăit un pic, așa, ca mine, nu zic când ești bătrân, hm, ci când ai atins, să zicem, un anumit grad de maturitate, o grămadă de lucruri par într-adevăr bizare.

Brațul lui s-a întins în direcția ferestrei, dând impresia că se ridică de unul singur, de parcă ar fi fost tras de un sistem de scripeți ascunși în tavan.

– Trenurile astea care circulă fără oprire… ambarcațiunile care trec la fiecare cinci minute, avioanele astea, unul după altul, și tot traficul ăsta de mașini… Pentru Dumnezeu, chiar mă întreb de ce se deplasează așa oamenii. Ce au atât de urgent de făcut? Tu știi, Coco?

– Nu.

Constatarea asta i-a dat un aer melancolic. Încă de când era *taximan*, îi plăcea să își observe pasagerii, să își imagineze viețile lor și motivele deplasărilor lor. În fiecare an, de ziua mea, mă ducea în taxiul lui și aprindea stația.

– Sunteți liber? ajungea să fie întrebat.

– Dar dumneavoastră? răspundea el.

Această întrebare îl arunca pe călător într-o stupefacție de care îi lua mult timp să se detașeze. În timpul cursei, protejați de esperanto, schimbam ipoteze cu privire la clientul pe care tocmai îl luaserăm la bord. De unde ieșea? De la iubita lui? Și ce meserie avea? Cioclu? Vânzător de umbrele? De unde era să știm?

Contorul, scos din funcțiune, rămânea blocat pe 0000, așa că Napoleon dădea tarife cu totul fanteziste. Clienții nu se plângeau niciodată. Eu încasam banii pe cursă.

– Pentru ziua ta!

Nutrea un soi de ură pentru contorul acela, la momentul de față stricat. De-a lungul anilor, îl tot potrivise docil, dar tic-tacul lui îl scotea din sărite. Avea impresia că mașinăria aceea idioată contoriza timpul.

– Într-o bună zi, i-am tras un croșeu – să fi văzut – de n-a mai zis nimic. Să nu te lași niciodată dominat de contoare. Atacă-le pe toate. Dacă nu, o să-ți înghită viața.

Singurul lucru pe care îl regreta era că nu îl avusese pe Punct pe „i“ lângă el, pe locul călătorului. De altfel, la spital, Punct pe „i“ a început să îi lipsească.

– Asta este, a spus tata, nu merită să te superi, câinii nu au voie la vizite.

– *La senkojonulojn oni pli ĝuste malpermesu!* (Fătălăilor ar trebui să nu li se dea voie, mai degrabă!)

– Ce-a zis? a întrebat tata.

– A, nimic, doar că nu-i nimic grav.

Din ziua următoare, ca să îl distrag de la melancolia lui, i-am adus lui Napoleon desene pe care i le făcea mama lui Punct pe „i“. Poza din profil. Avea o privire ironică și lăsa impresia că se abține să nu zâmbească. Ai fi putut jura că avea să înceapă să latre și că mustățile aveau să îi freamăte.

– Slavă Domnului că ești acolo, Coco. Ai văzut, ai zice că Punct pe „i“ are să dea din coadă. Vrei să-ți spun ceva? Tatăl tău nu o merită.

– Pe cine?

– Pe mama ta. Dacă aș fi avut o fiică, mi-ar fi plăcut să-i semene. În primul rând că nu vorbește prea mult, ceea ce este rar și de apreciat la o femeie. Și apoi, desenele ei… nu ai nevoie de cuvinte când desenezi ca ea. Și așa vorbim întotdeauna prea mult. Ea a înțeles bine asta.

*

Au mai trecut alte câteva zile și, în curând, desenele nu au mai fost suficiente. Voia să-l vadă.

– Măcar de departe, te rog. Nu te am decât pe tine. Exact, doar pe tine. Tu ești singurul meu aliat.

Mi-am făcut, așadar, obiceiul de a veni cu Punct pe „i“ și de a-l plimba prin parcare. Alexandre Rawcziik mă însoțea. Într-o zi, se distra să îi pună pe cap lui Punct pe „i“ cascheta lui și cred că aceea a fost prima dată când l-am auzit izbucnind în râs. Un râs sincer și limpede care urca sus, în înaltul cerului.

Din patul lui, aflat foarte aproape de fereastră, Napoleon putea urmări evoluțiile animalului. Punct pe „i“ s-a săturat curând de peisajul trist din parcare și a sfârșit prin a lăsa și câte un excrement pe acolo. Ridica boticul, ca și când ar fi căutat fereastra stăpânului. Apoi se uita la avioanele care coborau în depărtare. Iar dacă sosea vreo mașină, se trântea imediat pe-o parte.

*

După vreo douăsprezece zile, l-am instalat într-un scaun cu rotile. Melancolia care îl cuprinsese încă de la sosire a fost înlocuită cu revolta fundamentală caracterului său. Se învârtea prin camera lui ca un leu în cușcă, plângându-se de tot și de toate. De la mâncare și până la programul de la televizor, totul era cam așa:

– Coco dragă, pe-aici miroase a izmene asudate! Și-apoi, internului de serviciu îi pute gura în mod inadmisibil – n-am mai văzut așa ceva, e aproape o performanță. Când zâmbește, ai zice că trage pârțuri. Ar trebui să se-nscrie la un concurs. Și apoi, programul de la televizor! Fără îndoială că m-au cuplat la un canal special, ca să mă facă să crăp de plictiseală: niciun western, niciun meci de box, nicio retrospectivă de bowling, nicio mașină, nicio tipă goală. Zero barat! Nu vorbesc decât despre economie, criză, bursă! Televiziune de fătălăi!

După el, personalul spitalului îl ținea internat cu forța, conduși fiind de tata.

– Au să mă bage-n mormânt înainte de vreme, dragă Coco, suspina el. De altfel, au și început. Știi ceva? M-au pus la regim.

– Ticăloșii, am răspuns.

– Fără cârnăciori, îți dai seama? Totul pentru o durere de șale.

– O fractură, bunicule, de vertebre chiar.

– Tot aia. Vor să mă exileze pentru o nenorocită de durere de șale, îți spun eu… Să mă îngrijească? Pe naiba! Mă țin închis! Taică-tău trage de timp ca să găsească azilul de bătrâni. Sunt sigur că are o grămadă de pliante clasate în ordinea prețurilor. Și apoi, dacă ar vrea să mă îngrijească, nu m-ar priva de cârnăciori.

Adora cârnăciorii *cocktail orange* legați în șir. Mi-a aruncat o privire galeșă.

– Poate că ai putea face ceva? Un gest umanitar, așa, o mică duzină de cârnăciori.

– Promit. Dar până una-alta e destul de grav, trebuie să te menajezi!

– Tu crezi că Rocky se menaja? Și că ieșea din ring lăsându-se deturnat de o durere de șale? Nu, nu, el se bătea până la capăt. Uite-așa, paf!, paf!, paf!.

În timpul acelui sejur, am înțeles că îl cunoscuse pe Rocky mult mai bine decât lăsase să se înțeleagă până atunci. Împărțiseră chiar și camera în timpul războiului, când Napoleon era blocat de cealaltă parte a Atlanticului. Dormeau în paturi suprapuse. Era amuzant să ți-i imaginezi pe unul deasupra altuia.

Părinții lui Rocky ajunseseră în America din Italia, cu zece ani înainte de nașterea lui. Se născuseră în sărăcie, trăiseră în sărăcie și muriseră în sărăcie. Singura lor bucurie fusese nașterea fiului și singura lor victorie fusese aceea contra unei pneumonii care fusese cât pe ce să îl omoare pe când copilul avea un an.

Napoleon credea că Rocky își trăgea inepuizabila energie de învingător din amintirea părinților lui și din acea boală care nu reușise să îl doboare. Ca și cum întreaga lui viață nu ar fi trebuit să fie decât o interminabilă revanșă.

– Sărăcia și boala aceea au făcut din el un Rocky. Numele lui adevărat era Roberto.

Și, ca să rezume ceea ce îl lega de Rocky, într-o zi a murmurat:

– Știi, Rocky mi-a dat tot ceea ce un boxer îi poate da unui alt boxer.

Nu am îndrăznit să îl întreb ce anume înțelegea prin asta, dar și eu credeam același lucru despre el: tot ceea ce poate un bunic să îi dea nepotului, Napoleon îmi dădea. De altfel, ca și cum mi-ar fi citit gândul, mi-a spus:

– Mulțumesc, Coco dragă, nu știu ce m-aș face fără tine! Nu știu ce s-ar întâmpla cu împăratul. Hai, pune-ne radiocasetofonul, să ne cultivăm.

Oricum, nu are ce să ne dăuneze.

Vocea prezentatorului a ajuns la noi clară, limpede, liniștitoare. Peste mii de ani, fără îndoială, aceeași voce încurajatoare va pune, mereu, aceleași întrebări. Pândeam reacția lui Napoleon. Zâmbetul lui era un pic confuz.

– Întrebare de baraj. Până la ce vârstă a trăit Victor Hugo?

I-am auzit pe candidați murmurând, fără să reușească să se hotărască. Prezentatorul le-a suflat:

– A trăit mult dragul nostru Victor Hugo…

– Șaizeci și șase de ani! a încercat unul dintre candidați.

Napoleon a început să tune:

– Asta numește el mult, tăntălăul?

– Ei, nu, optzeci și trei de ani… Victor Hugo era un domn tare bătrân…

Publicul a aplaudat.

– Închide-mi aparatul ăsta, a roșit Napoleon. Foarte bătrân… auzi la el! Un puști! Trebuie că are o sănătate fragilă. Câteodată merită palme Băiețică! I-ar fi prins bine să călătorească. Începe să simtă prizonieratul.

Ușa s-a deschis, împinsă de o infirmieră la înaintare cu micul ei căruț cu tratamente. Pansamente, comprese, termometre.

– E timpul pentru tratament! a trâmbițat ea.

– Mie-mi spui de tratament? a mormăit Napoleon. O să vrea să-mi facă și o clismă.

Și-a rulat scaunul cu rotile spre toaletă.

– Unde vă duceți? a întrebat infirmiera.

– Să fac pipi. Și asta e interzis?

Nu s-a întors bine, că a și spus, cu voce tare:

– Vă previn, ordonanța mea nu iese din cameră. Dacă intenționați să mă otrăviți pe ascuns, ați dat greș.

Doamna a ridicat din umeri și a pregătit pastile de toate culorile, pe care i le-a întins dimpreună cu un pahar cu apă și un zâmbet. Apoi, profitând de un moment de neatenție, i-a vârât termometrul în gură.

– În mod normal, mi-a șoptit ea, nu se pune în gură, dar măcar tace preț de câteva minute. E un agitat bunicul tău, se ridică la înălțimea numelui.

Napoleon dădea furios ochii peste cap. Furia era un semn bun.

În cele din urmă, femeia i-a scos termometrul și l-a consultat:

– 41o! Ciudat, pare că e în plină formă!

– Sunt mulțumit să vă aud spunând asta, domnișoară.

Apoi, întorcându-se către mine, a adăugat:

– *Belas la flegistino, ĉu ne?* (N-arată rău infirmiera, așa-i?)

– Ce a spus? a întrebat tânăra.

– O, nimic, doar că sunteți foarte amabilă.

Dintr-odată, pe când ea aranja patul, Napoleon mi-a făcut semn să mă apropii.

– Spune-mi, Coco, mă dor puțin ochii. Poți să-mi spui ce scrie acolo, vezi, pe bluza infirmierei?

– Pe bluză?

– Da, pe sânul drept.

– Scrie geriatrie, bunicule.

Brusc, privirea îi deveni fixă. Ai fi zis că avea bile de sticlă în loc de ochi. A pălit. Gura i-a devenit subțire și tăioasă.

– Futu-i să-i fut, ești sigur?

Am dat din cap că da.

– Bunicule, ce ai?

– Nu-mi spune așa, chiar nu e momentul.

Se anunța uraganul. Privirile lui tăioase precum cuțitele erau agățate de bluza infirmierei.

– Domnișoară! a urlat el.

– Da, domnule, a tresărit tânăra.

– Ce scrie acolo?

Degetul lui s-a așezat pe bluza infirmierei, care a schițat o mișcare de recul.

– Aici?

– Da, acolo. Mai sunteți și surdă?

Mă întrebam dacă nu cumva Napoleon își pierduse puțin controlul. Luată prin surprindere, tânăra întârzia cu răspunsul.

– Aștept, a reluat Napoleon. De altfel, asta fac tot timpul. Dar vă previn, răbdarea mea are limite.

– Aici? Păi vedeți bine, scrie *geriatrie*.

Bunicul și-a încrucișat brațele. Figura îi era încremenită.

– Știu să citesc. Mulțumesc.

– Doar e secția mea! Lucrez la geriatrie, deci scrie „geriatrie“.

Părea că se scuză.

– Ah, bine, atunci, domnișoară, faceți-mi, vă rog, hatârul de a merge să îmi căutați un dicționar.

– Un dicționar? Ah, înțeleg, pentru emisiunea de jocuri și litere. E finala în reluare?

– Nu, domnișoară, pentru emisiunea în direct „Încetez-să-mi-mai-bat-joc-de-oameni-sau-o-să-se-termine-rău“.

Fără să înțeleagă prea bine ce anume greșise, femeia a ieșit.

– Vezi tu, a spus Napoleon, n-am nimic împotriva ei, dar unele lucruri trebuie puse la punct. Și clarificate. Imediat. După asta va fi mai bine.

Două minute mai târziu, infirmiera îi întindea lui Napoleon un dicționar.

– L-am împrumutat de la vecinul dumneavoastră, care îl folosește pentru jocul „Cuvântul cel mai lung“.

Napoleon mi-a aruncat o privire pe furiș.

– *Alkroĉu vin*, *Bubo*, *forte skuiĝos*. (Ține-te bine, Coco, o să se lase cu zgâlțâieli.)

Apoi a învârtit roțile scaunului, ca să ajungă cât mai aproape de infirmieră.

– Nu-mi povestiți viața dumneavoastră, domnișoară, nici pe cea a vecinilor mei – mă lasă complet rece. Faceți bine și căutați singură cuvântul „geriatrie“.

Ea a întors paginile, scoțând la iveală un mic vârf de limbă rozalie.

– Geriatrie… geriatrie… Iată-l!

– Citiți. Doar dacă nu cumva nici asta nu știți!

– Bun… *Ramură a medicinei care se ocupă de persoanele în vârstă*.

A ridicat nasul din carte și a surâs naiv.

– Ați văzut, vine din greacă. Hi-hi. Surprinzător, nu? E uimitor câte aflăm dintr-un dicționar. Sunteți mulțumit?

Napoleon și-a înfipt unghiile în mânerele scaunului. Vene mari și albastre îi brăzdau tâmplele.

– Chiar vreți să știți ce m-ar mulțumi? Ei bine, Doamne, iartă-mă… atunci, atunci aș vrea să știu ce rahat caut eu în secția asta de bătrâni!

Infirmiera chiar nu știa cum să îi facă față acestui pirat de aproape optzeci și cinci de ani, care amenința să spulbere totul și care continua să vocifereze:

– Da, domnișoară, aș vrea să știu ce caut eu printre boșorogi! Nu vă cer luna, vreau doar să vă recunoașteți greșeala. ATÂTA TOT!

Infirmiera a ieșit din cameră cu pași mari. Dincolo de geam, asfințitul îmbrățișa peisajul vast. Împăratul meu părea că uitase de mine și, așezat în

scaunul lui, lovea cu pumnii în gol. Ai fi zis că dădea cu pumnii în soarele care murea pe întinsele câmpii imperiale.

12

Cincisprezece zile mai târziu, directorul spitalului l-a convocat pe tata. Medicul era îngrijorat și nu avea de gând să se ascundă după deget. Cel mai bine era să spună adevărul, dintr-odată:

– Domnule Veselie, voi fi clar: ne este imposibil să îl mai ținem pentru multă vreme. Toți infirmierii sunt la capătul puterilor și în scurt timp vom avea noi nevoie să ne internăm!

Apoi ne-a povestit. Nu mi-a scăpat niciun detaliu.

Napoleon juca bowling pe culoare cu buteliile de oxigen, vizita alți bolnavi ca să le propună partide de Skanderbeg, făcea numeroase aluzii licențioase când infirmierele intrau în camera lui și, de la o vreme, le urmărea ca să le pună mâna pe fese.

– Și ce e cel mai rău, vedeți… cel mai grav dintre toate este că strică tot ceea ce poate aduce cu un contor. Le readuce pe toate la zero urlând: „Ticălosule!“ Ieri seară mi-a sărit țandăra, ghiciți de ce?

În realitate, în jurul lui Napoleon nu erau decât alergătură, hohote de râs și chițăieli scandalizate.

– Ieri a intrat în blocul operator, strigând: „Mi se pare mie sau vă distrați aici fără mine?!“

– Ți se pare amuzant? m-a întrebat tata când a sesizat zâmbetul pe care nu reușeam să mi-l rețin.

– Trebuie, totuși, să recunoaștem că e… surprinzător, a spus mama, chicotind discret.

Ochii îi râdeau. Mi-a pus o mână pe genunchi.

– Ei bine, mie, a spus tata, mie nu mi se pare deloc amuzant.

– Pentru infirmieri, a continuat medicul, nu zic, e adevărat că-i tentant. Eu însumi, uneori, trebuie să mă abți… E, vorbesc aiurea, scuzați-mă, oboseala, fără îndoială. Însă cu povestea lui cu bowlingul ne va arunca pe toți în aer! Sunteți sigur că nu este vreo greșeală cu data lui de naștere? O greșeală de zece, douăzeci de ani?

– Sigur, a spus tata.

– Fiindcă e, totuși, foarte viguros. Anormal de viguros. În principiu, de pe la optzeci de ani, mai ales după o problemă ca asta, care te țintuiește într-un scaun cu rotile, începi să o lași mai moale, să te gândești la trecut. Ne punem în ordine toate treburile – dar el, n-o știți pe ultima?

– N-u… nu? a îngăimat tata.

– Țineți-vă bine: vorbește despre faptul că vrea să își cumpere o motocicletă.

Gura lui tata s-a deschis treptat.

– O motocicletă?

– Exact. Zice că moare să se deplaseze pe două roți. Ezită între una de 650 și una de 800 de centimetri cubi. Spune că sub 500 de centimetri cubi e pentru…

– Fătălăi? a încercat tata.

– Așa.

Pe scurt, trebuia să găsim o soluție. Napoleon era împovărător. Și, într-un restaurant chinezesc dintr-o zonă comercială, părinții mei au discutat despre viitorul împăratului și al imperiului său.

– Nu sunt prea multe soluții, a spus tata, apucând un ravioli între două bețișoare. Eu am una, însă n-o să-i pice bine.

– Vrei să spui o casă de…

– Da, de…

Buzele mamei s-au schimonosit într-o grimasă.

– Nu prea mi-l imaginez acolo. Și tu te vezi spunându-i: „Tată, am o veste pentru tine, ai să mergi la o casă de b…“?

– Adevărat, oprește-te, numai când mă gândesc…

Degetele tatei s-au crispat; bucata de ravioli i-a alunecat dintre cele două bețișoare și a zburat doar cât să aterizeze într-un acvariu, unde s-a cufundat în spirale. Un ospătar i-a făcut semn că este interzis să hrănească animalele.

– E păcat, de altfel, a reluat tata, pentru că i-ar fi foarte bine. Uită-te la Dl Branchu. Și la Dna Torpillon. Le este foarte bine acolo: răsfățați și alintați. Știi, casa e exact în fața școlii. E cochetă, liniștită.

Mama i-a răspuns printr-un zâmbet. *Cochet*, *liniștit*… – iată câteva cuvinte un pic cam prea înguste pentru bunicul.

Împăratul meu avea deci dreptate. Anticipase perfect manevra adversarului.

– Așa, deci, vreți să-l exilați!

Tata a tresărit și și-a înfipt un bețișor în nara dreaptă. Sângele a început să curgă. Și-a pus șervețelul la nas.

– Să-l exilăm, ce aiureală! Nu vrem să-l exilăm, vrem să fie bine îngrijit într-o instituție specializată, cu oameni care să se ocupe de el și să-l distreze. O chestie care, în treacăt fie spus, o să mă coste o căruță de bani!

Ca pentru a se elibera de furie, a înhățat un ravioli, pe care a început să îl mestece frenetic, scoțând un zgomot un pic dezgustător. Dintr-odată, a înghețat; și, în vreme ce șervețelul lui continua să se îmbibe cu sânge, el s-a holbat la mine așa, cu privirea fixă, preț de câteva secunde. Apoi m-a întrebat, domolit dintr-odată:

– Leonard, măcar știi ce înseamnă să exilezi pe cineva?

Mă fixa drept în ochi, iar eu, prins ca într-un cârlig, nu reușeam să îmi desprind privirea dintr-a lui.

– Păi… de fapt…

Tata a oftat, apoi a mototolit șervețelul. A schimbat o privire stânjenită cu mama.

– Să exilezi pe cineva, dragule, a spus ea, înseamnă să-l forțezi să își părăsească locuința și chiar orașul, ca să-l închizi undeva.

– Vezi, a spus tata, n-are nicio treabă!

– Și ce se întâmplă cu persoana aceea? am întrebat.

– Persoana aceea nu mai are dreptul la nimic. I se confiscă totul. Este despărțită și trimisă departe, foarte departe de toți cei pe care-i iubește și pe care nu-i va mai vedea niciodată.

Preț de o secundă, mi-a apărut în minte figura lui Alexandre.

– Și de ce fac oamenii asta? am mai întrebat. De ce?

De ce? Mi-a povestit despre războaie și despre acele trenuri care, altădată, cu regularitatea unor oribile metronoame, cutreierau Europa încărcate cu toți oamenii aceia pe care nimeni nu avea să îi mai revadă vreodată.

Cuvintele ei se evaporau de cum erau rostite, iar eu nu reținusem tot; dar mi se părea că fraza aceea, „este despărțită și trimisă departe, foarte departe de toți cei pe care-i iubește“, avea să îmi rămână gravată în suflet ca în marmură.

Ospătarul a venit spre noi, echipat cu un mic instrument pe care l-a trecut peste fața de masă, ca să debaraseze resturile.

– Practic, asta. Ai văzut, dragule? a murmurat tata, amuzat dintr-odată.

Ospătarul odată plecat către alte aventuri, mama s-a întors către tata.

– Și dacă l-am lua pur și simplu pentru câteva săptămâni acasă? a propus ea timid.

– La noi? a întrebat tata, încruntându-se. Crezi?

Privirea lui exprima un amestec de tentație și neîncredere.

– Cât să se repună pe picioare, a insistat mama. Și-apoi, dragule, poate că asta îți va permite să te apropii de el.

– Dar el e cel care nu vrea să se apropie. Faza cu cravata, știi, încă n-am uitat de ea. Dacă sunt apropieri dintr-astea, mulțumesc, nu.

Dintr-odată, i-am putut ghici pe față o expresie aproape copilărească.

– Tu știi adevărul. Nu m-a apreciat niciodată. Ce pot eu să fac dacă nu mi-a plăcut niciodată să lovesc cu pumnul și încă mai puțin să-mi sparg nasul în fiecare weekend?

Și a început să lovească aerul din fața lui cu doi pumni mici, amărâți.

– Singurul lucru care l-ar fi putut face să mă iubească e acesta: poc-poc!, să devin boxer. Și asta nu are să se schimbe la optzeci și cinci de ani. Nici la o sută.

Mama și-a așezat palma peste mâna tatei și a spus simplu:

– Timpul nu se mai întoarce. Iar Napoleon nu e nemuritor.

Scrisoare de la bunica

Băiețelul meu mare,

Bun, deci, unde rămăsesem? Ah, da, revista de marți, nepoata mea, care era în trecere și care a plecat din nou la Madrid, ca să studieze daneza, a găsit că e o idee bună, care să mă trezească, dar după ea, nu trebuie să am prea multă încredere: „Nu știi peste cine dai, dacă e vreun nebun care o să vrea să te taie rondele, a?"

Doar pentru că tot nu aveam încredere, nu reușeam să mă hotărăsc, și apoi erau atâția, încât ajunsese să mi se pară că toți sunt asemănători, ca atunci când vrei să-ți cumperi o mașină, nu știi niciodată dacă să-ți iei modelul clasic, fiabil și rezistent, sau modelul cu mai multe opțiuni, dar mai fragil și mai capricios.

În cele din urmă am ales trei modele diferite, pe care le-am pus în ordinea preferințelor, ca pe caii de curse, și le-am scris o scrisoare tuturor celor trei (exact aceeași scrisoare, schimbând doar numele); scrisoarea către primul s-a întors cu mențiunea: „Nu mai locuiește la adresa indicată", a doua nici da, nici ba, pur și simplu nu mi-a răspuns, însă am găsit răspunsul celui de al treilea în cutia de scrisori, o săptămână mai târziu.

M-am întâlnit cu domnul acela, aveam niște emoții de nici nu-ți poți imagina, m-a invitat la un restaurant chinezesc, am mâncat chestii rulate și ambalate în mod imposibil, iar la sfârșit ne-au adus rulouri albe, aburinde, un soi de clătite, am mușcat dintr-unul, Édouard (așa se numește domnul) a izbucnit în râs, nu erau clătite, ci șervețele umede. Ca să vă curățați mâinile, mi-a spus Édouard, nu știam că chinezii se spală pe mâini la masă, el nu se mai putea opri din râs și mi-a spus că asta îi făcea bine, nu-și dădea seama ce efect avea asupra mea faptul că râdea în felul acela, după capul lui acesta era un semn; un semn că-și bătea joc de mine, da.

Partea bună e că mă asigurasem că nu voia să mă taie nici rondele, nici fâșii, așa că am pornit la plimbare împreună cu domnul acela cumsecade și așa am aflat că, pe vremea când încă era în activitate, deținuse un magazin de bricolaje, când i-am spus că nu sunt văduvă, așa cum credea el, ci că soțul meu, un boxer de optzeci și cinci de ani, m-a dat pe ușă afară ca să înceapă o viață nouă, a început prin a crede că e o glumă, văduvă, ce nebunie de idee, nu mă gândisem niciodată la ea. Evident, cu bunicul tău incredibil de vioi, nu prea te gândești la astfel de lucruri, pe domnul acela am să-l revăd săptămâna viitoare, are să mă ducă la un restaurant japonez, trebuie să-ți spun că pe timpuri vindea baghete asiaticilor și le cumpăra chibrituri, în fine, pe scurt, cu ideea lui tâmpită despre văduvie mi-a băgat gânduri negre în cap, așa că am început să tricotez un pulover pentru bunicul tău, știu că tu îl iubești mult, așa că ai mare grijă de el și de viața lui cea nouă, dar nu-i spune că ți-am scris, căci asta l-ar jena în tinerețea lui regăsită, tinerețea e deja fragilă la douăzeci de ani, așa că la optzeci și cinci e destul de problematică.

Bunica ta care se gândește la tine

13

– La voi? a întrebat Napoleon cu o voce ternă. Am auzit bine? Oare încep să am probleme cu auzul? Deja? La vârsta mea?

Tata stătea în fața lui, pe vârfurile încălțărilor. Un tic de-ale lui, pe care îl remarcam adesea când se simțea jenat.

– Exact, la noi.

– Și ați găsit voi singuri soluția asta? a întrebat Napoleon. Sau ați scos ideea din pălărie?

– Până când îți vii în fire, na.

– Când o să am nevoie să te ocupi tu de firea mea, o să te anunț. Tu, dimpotrivă, dacă ai putea să te ocupi de fundul tău…

Dintr-odată, privirea lui Napoleon s-a fixat pe podea. A zâmbit.

– Ah, iată, m-am tot gândit la asta, voiam să-ți spun… e o chestie care m-a enervat întotdeauna la tine.

– Numai una?

– Nu numai, dar asta mai mult decât celelalte. Faptul că porți pantofi cu botul pătrat.

Tata și-a privit picioarele. Cu brațele atârnându-i pe lângă corp, părea, într-adevăr, un băiețel căruia i se atrage atenția că a uitat să își lege șireturile.

– N-o să negi, întotdeauna ți-au plăcut la nebunie pantofii cu botul pătrat. Ei bine, mie mi se pare bizar să am un fiu care să poarte vârfuri pătrate. Iată, am zis-o. Ești în stare să răspunzi la o întrebare?

– Da, cred, a răspuns tata, un pic încurcat.

– Ai dat vreodată un șut în fund cuiva?

– Nu mai știu. Stai… dar de ce, de fapt?

– Păi, pentru că ăla care l-a primit probabil că s-a căcat pătrat o vreme!

Tata a rămas mut în fața lui Napoleon, care se cocoșa de râs. S-a mulțumit să se posteze în fața ferestrei, cu mâinile în buzunarele pantalonilor. Figura i se oglindea vag în geam și se confunda cu peisajul deluros. Napoleon, redevenit serios, scârțâind din roțile scaunului, a venit lângă el și amândoi au urmărit cu privirea traiectoria descendentă a unui avion. Eu, așezat pe pat, îi vedeam pe amândoi: pe Napoleon înghesuit în scaunul lui și pe tata ridicându-se pe

vârfurile pătrate, încercând să ajungă la o înălțime imaginară. Din spate păreau și mai diferiți decât din față.

– E ciudat, a murmurat Napoleon, toți oamenii ăștia circulă fără oprire.

– Da, adevărat, a răspuns tata. Ciudat.

Sunt sigur că mama ar fi fost în stare să prindă din zbor cele câteva clipe de complicitate suspendate și să le traducă strania blândețe în câteva linii trase din creion.

– Și, a reluat brusc tata, mai am o idee. O escortă… Vreau să zic, o doamnă de companie…

Napoleon a lăsat să treacă vreo câteva secunde, părând că așteaptă ca un avion să dispară printre nori, în înaltul cerului, și a mormăit:

– Frumușică, doamna de companie?

*

Recomandările lui Irène erau beton; făcea parte dintr-un fel de brigadă specializată în supravegherea persoanelor turbulente, de cele mai multe ori în vârstă, și practica diverse arte marțiale precum judo, jiu-jitsu, karate, taekwondo, box thailandez, krav maga, box japonez și yoga. Cunoștea, așadar, totul despre stăpânirea de sine și stăpânirea altora. Ceea ce dovedea încrucișându-și degetele pe abdomen înainte de a închide ochii și de a lăsa să îi scape un mormăit continuu, care dura mai multe secunde.

– Nimeni nu a reușit să mă facă să-mi pierd calmul, a spus ea în ziua în care ne-a vizitat. Am experiență chiar și cu cei mai rezistenți. Împreună cu mine se întorc în marele ocean al liniștii. Căci eu am în mine spiritul lui… SHOGUN!

Avea capul îndesat între umeri, semăna un pic cu un hârciog când era bine dispusă și cu un buldog când își arăta colții. I-ai fi putut da fie douăzeci, fie cincizeci de ani.

– Aveți grijă, totuși, i-a spus tata, aveți de-a face cu unul de categorie grea! Amintiți-vă că se numește Napoleon, ăsta e un semn!

– Mă descurc, a declarat Irène.

– Vă cerem doar să-l faceți să admită că la optzeci și cinci de ani ai nevoie de ajutor și că nu mai poți trăi de unul singur… Dacă ați putea, efectiv, să-l faceți să-i intre în căpățână că e bătrân, foarte bătrân. Și că nu e etern.

Irène avea un aer liniștit. Mama se așezase într-un colț al salonului și mânuia creioanele atât de repede, încât abia le vedeai.

– E ca făcut, a spus Irène. Este deja scris pe marele pergament. Într-o lună, el însuși o să vă ceară un loc la căminul de bătrâni. Adopt tehnica ancestrală a shogunilor japonezi: izolez, învălui și sufoc!

– Aveți grijă, în tot cazul. El dă din picioare, pocnește, bate!

– Și, mai ales, a spus ea, implântându-și privirea în privirea tatei, mai ales, hipnotizez. Precum șarpele în fața prăzii. Hmmmmmmm… aveți încreeeeedere!

– Așa-i, e adevărat că aveți o privire ciudată. Te face să te simți într-adevăr confuz, moleșit.

– Ați văzut? Puteți deja să-i alegeți locul la căminul de bătrâni! Dar aduceți-vă aminte: nici măcar o singură vizită înainte ca eu să vă fac semn! Căci, cu spiritul shogun, izolez, învălui și… sufoc. Așa.

Și strânse o pradă invizibilă între pumnii ridicați.

*

Vreme de mai bine de cincisprezece zile, nu am avut nicio veste despre bunicul. De fiecare dată când sunam, răspundea Irène. Mă lăsa să vorbesc și se mulțumea să răspundă:

– Am să transmit.

Irène izola. Vocea ei neutră nu exprima niciun sentiment, nicio emoție.

– Și… îi merge bine?

– Suntem împreună pe cale.

– Pe cale?

– Pe calea marelui ocean de liniște, infinitul ocean al înțelepciunii. Ombilicul lui shogun strălucește deasupra noastră!

Câteodată treceam prin fața casei lui și zăream, dincolo de perdele, forma vagă a scaunului cu rotile împins de Irène. Îi intuiam față în față, de o parte și de alta a mesei.

Irène învăluia.

A sosit ora de iarnă. A trebuit să ne dăm înapoi ceasurile, iar lumina murea din ce în ce mai devreme. Tata însemna zilele într-un calendar; fiecare zi scursă îl umplea de speranță, iar pliantele cu cămine pentru bătrâni se acumulau pe masa din sufragerie.

– Când va fi atins marele ocean de nu știu ce, a spus tata într-o seară, o vom anunța pe Joséphine. Și au să meargă binișor amândoi într-un loc drăguț și confortabil.

Irène sufoca.

*

Vremea era rece, tristă și cenușie. Îmi lipsea împăratul meu. Îi lipsea în egală măsură și lui Punct pe „i“, de care Irène nu voise să se ocupe, fără îndoială pentru ca izolarea să fie totală și ca să nu-l muște pe shogun. Și el era trist și pândea de la fereastră întoarcerea stăpânului. Când venea noaptea, începea să geamă de parcă ar fi înțeles că mai trebuie să aibă răbdare înainte de a-l revedea. Iar când auzea un motor de mașină, se prefăcea mort. Marilor actori le vine uneori greu să părăsească scena.

Îl plimbam adesea pe Punct pe „i“ împreună cu Alexandre. Și dacă uneori nu mai știam care dintre noi trei îi plimba pe ceilalți doi, mi se părea întotdeauna că o lesă invizibilă ne lega unii de alții. Eram trei bieți soldați în derută. Alexandre nu se despărțea niciodată de strania lui caschetă care, în realitate,

semăna mai degrabă cu un coif de carnaval sau cu o tocă de cazac decât cu o căciulă.

Alexandre dispărea câteodată pentru câte o după-amiază întreagă, iar locul lui în clasă rămânea gol. Unde se ducea? Absențele acelea rămâneau fără explicație. În virtutea acordului tacit pe care îl încheiaserăm încă de la început, aveam întotdeauna grijă să îmi ascund curiozitatea; ceilalți, în schimb, nu ezitau să îl hărțuiască cu întrebări. Invariabila lui tăcere a declanșat în jurul său adevărate uragane de dispreț și neîncredere, precum și zvonuri dintre cele mai incredibile, care au început să curgă pe seama lui.

Din fiecare escapadă aducea mici obiecte pe care avea grijă să le ascundă de ceilalți, dar pe care mie îmi făcea favoarea de a mi le arăta: insigne delicate cu roșu și auriu, miniaturi ale unor fotbaliști și alte fleacuri de genul ăsta. Și, într-o seară, mi-am permis să-l complimentez:

– E drăguț brelocul tău! i-am spus. Mi-ar plăcea mult să am și eu unul așa. Ești norocos.

– Poate că am noroc, a murmurat el.

Am înțeles că nu avea să spună nimic mai mult.

Nu reușeam să înțeleg exact ce anume mă atrăgea la Alexandre Rawcziik. Cascheta lui incredibilă, pe care o păstra ca pe o comoară? Suferința secretă care striga în toate tăcerile lui? Pasiunea lui stranie pentru insecte? Sau pur și simplu curiozitatea pe care o manifesta pentru aventurile lui Napoleon? Le aștepta așa cum aștepți episoadele dintr-un serial care nu poate și nu trebuie să aibă final. Mi se părea că doar el le putea înțelege și că noi doi eram capabili să le ferim de uitare.

Căci, în fond, îi povesteam fără încetare despre luptele de altădată, despre urletele publicului, despre singurătatea vestiarelor și despre meciurile trucate. Îl purtam în vizită prin sălile de antrenament din Brooklyn, îl prezentam unei mulțimi de boxeri. Brodam, cosmetizam, decoram. Inventam pentru el viața lui Napoleon cu Rocky, din vremea exilului său în America. Coboram pe Broadway în urma lor. Și îi spuneam că nu trebuie să ne facem griji, că Napoleon își va găsi brește de shogun și că va reveni la noi și mai puternic. Și întotdeauna, Alexandre scotea din geantă o bilă nouă.

– Ai povestit bine, mai ia o bilă.

*

Petreceam mult mai mult timp acasă; într-o duminică seara, mama mi-a arătat mici scene din viața noastră, pe care le desenase de-a lungul anilor. Uneori le surprindea pe viu, alteori își lăsa creionul să alerge, urmând conturul atât persistent, cât și indecis al memoriei.

– Dar de asta îți amintești? m-a întrebat ea.

Momentul în care tata descoperise cravata oferită de Napoleon. Pe hârtie, o ținea cu mândrie. Ochii îi sclipeau ca unui copil care desface cadourile de Crăciun. Oare mama accentuase bucuria pe care o simțise?

– Iar asta e a doua zi, imediat după conferință! Schimbare de atmosferă!

Tata, furios, flutura cravata primită de la bunicul, care pufnea în râs. Aproape că-i auzeai furia tatei și râsul bucuros al împăratului meu.

Dar, în curând, cum studiam toate acele desene, mi-am dat seama de un lucru care m-a lăsat mască. Napoleon îmbătrânise. Pielea lui, delicat observată de mama, se ridase, figura i se scobise, umerii pătrățoși din primele desene i se rotunjiseră, iar ochii, ochii lui strălucitori și amenințători deveneau cu fiecare pagină tot mai terni. Timpul ancorat în realitate se scurgea, fluid și nesupus, pe hârtie. Cu cât mi se părea mai invincibil și etern în carne și oase, cu atât devenea mai fragil și mai efemer în desene.

14

De-a lungul celor câteva săptămâni care au preschimbat toamna în iarnă, în fiecare duminică tata a primit câte un raport meticulos, pe care Irène îl lăsa în cutia noastră poștală.

Triumfa. Napoleon ajungea fără probleme către țărmurile marelui ocean de liniște. Eram furios pe el pentru această victorie pe care o savura cu anticipație.

– Este cu adevărat uimitoare! Orice s-ar spune despre înțelepciunea asiatică, Lao Tseu și tot tacâmul, nimic nu-i mai bun ca să-ți pună ordine în gânduri. Ce, așa e, ce e aia ca la optzeci și cinci de ani să mai vrei încă să lupți? La vârsta asta nu mai lupți. Devii înțelept. Este cursul firesc al lucrurilor… Gata cu revolta.

Cuvintele acestea îmi dădeau târcoale în timpul nopții precum vulturii. Visam o pădure în care copacii începeau să se clatine fără motiv; nicio adiere, dar giganții aceia tremurau, apoi cădeau, în tăcere resemnată, împingându-se unii pe alții precum piesele de domino. Iar noi trebuia să ne grăbim de la un trunchi la altul, Punct pe „i“, Alexandre Rawcziik și cu mine, încercând să îi ținem cu bietele noastre puteri; nu era de niciun folos, cădeau toți fără vreun motiv aparent. Iar la sfârșit nu mai era decât câmpie mohorâtă și, plantat în mijloc, un împărat solitar și melancolic, care se gândea la trecut.

Mă trezeam cu inima galopând.

Vomitam de groază.

*

Într-o miercuri, a sunat telefonul. Abia mă trezisem, iar mama desena deja în cămăruța ei, de parcă nu ar fi plecat de acolo de cu noapte. Am ridicat receptorul.

– Aș vrea să vorbesc cu ordonanța mea.

Am simțit cum mi se înmoaie picioarele. Inima a început să-mi bată atât de tare, că stătea să îmi spargă pieptul.

– Îm-păratul meu? am ezitat.

– Exact. *L'armeo disiĝis sed la imperio saviĝis!* (Armata e dispersată, însă imperiul e salvat!)

– Ai învins-o?

– Da, dar a fost un adversar dur. Din fericire, i-am dat în reluare lovitura din finala contra lui Echevarria. Îți amintești?

– Da, diagonala în gol!

– Exact, faci să se creadă că nu mai exiști, devii transparent și, exact când celălalt crede că ești mort, poc!, o torpilă în ultimul moment.

– Ești prea tare! Deci lupta continuă?

– Și-ncă cum! Cât luptăm, suntem în viață. Vino să mă iei, am nevoie să mă caftesc.

Am fugit până la el acasă.

– Ea unde e? l-am întrebat.

În scaunul cu rotile, Napoleon își trăgea cum putea jacheta neagră și își punea casca. Dintr-o mișcare de picior studiată, a făcut să îi sară mingea cu *Born to win* pe genunchi, apoi mi-a făcut semn din bărbie către capătul holului.

– În toaletă? am strigat. Ai închis-o în toaletă?

– Da. Știu, nu e mare artă ca apărare, se poate mai bine, dar câteodată, ca să salvezi meciul, toate loviturile sunt permise. Hai, Coco, să mergem…

– O lași acolo?

– Asta are s-o pună cu botul pe labe!

Probabil că ne asculta, căci am auzit-o urlând din capătul culoarului:

– Înțeleptul nu-și îngenunchează niciodată adversarul, așa a spus Confucius.

Iar bunicul i-a răspuns fără să clipească:

– Filozoful știe să se acomodeze într-un spațiu strâmt.

Au urmat câteva clipe de tăcere.

– Lao Tseu? a întrebat Irène cu o voce nesigură.

– Nu. Napoleon!

Am reușit fără prea mare greutate să îl împing pe scaunul din față al Peugeot-ului 404. Înainte să pornească, m-a întrebat:

– Și Punct pe „i“? Cum îi merge?

– Supraveghează ariergarda.

– Bine, foarte bine. Imperiul este în siguranță cu voi doi.

La bowling, intrarea cu surle și trâmbițe a lui Napoleon în scaunul cu rotile avea motive să surprindă, dar s-au mulțumit să îi arunce:

– Ne bucurăm să vă revedem, împărate! Pista obișnuită?

Ținea să își poarte pantofii eleganți. Ezitam. Nu, el era serios. În mâinile mele, picioarele lui mi-au părut minuscule.

– Strânge bine-bine, Coco. Șireturile, fă-le un nod dublu!

Acum era de ajuns să se adapteze situației. Îmi explicase totul în mașină.

– Hai să pornim!

Împing fotoliul pe parchet. El abia se mișcă. Cauciucurile scârțâie pe podeaua lăcuită.

– Mai repede! Mai tare, futu-i!

Eu fug, cad, îmi julesc genunchii, prind din urmă scaunul. Ajungem să alergăm ca vântul. Pun piciorul pe frână, fotoliul derapează dintr-odată.

– Fugi, fetițo! spune Napoleon, eliberând-o pe *Born to win*.

Popicele se împrăștie într-o explozie pe măsura hohotului de râs al bunicului. Mecanismul automat reinstalează un joc complet. Clic-clac.

Între două lovituri, ne-am dus să bem o Cola așezați la o măsuță joasă. Îi plăcea băutura aceea care îi amintea de America.

– M-am săturat de durerea asta de șale! a spus el.

– Stai liniștit, bunicule, se va suda la loc.

– Știi ce mă enervează cel mai tare? m-a întrebat el.

Am dat din cap că nu, sorbind din Cola.

– Faptul că acum ești aproape la fel de mare ca mine.

I-am dat un mic ghiont în umăr și m-am așezat lângă scaunul cu rotile.

– Mai mare, vrei să spui, ia uite!

– Asta e discutabil. Tu stai pe vârfuri, nu se pune. Iar cauciucurile mele sunt dezumflate. Îmi amintești de taică-tău când stai așa, ca balerina, pe vârfurile degetelor! De altfel, ha…

Cu cotul pe masă, își agita degetele în aer, chemându-mi mâna.

– Te fofilezi?

– Ba chiar deloc.

Mâinile noastre încleștate. Mușchii care se încordează. Palmă în palmă pentru totdeauna. Ochii noștri care se concentrează. Rezist. Nu, fac mai mult decât să rezist. Și-mi dau seama că împăratul meu nu se preface. Observ o lucire neliniștită în ochii lui, pe care încearcă să o alunge cu un surâs nepăsător. El e la capătul puterilor, cu fălcile încleștate, iar eu mai am încă putere. Am din plin. Mi-ar fi de ajuns un mic efort suplimentar ca să îl înving. Dar o imensă tristețe mă invadează dintr-odată. E rândul meu să mă prefac. Renunț. Mâna mea se prăbușește, ca de obicei.

– Imbatabil, spun.

E o stânjeneală între noi.

– Jură-mi o chestie, Coco.

– Orice.

– Că niciodată, dar niciodată n-ai să porți pantofi cu botul pătrat.

În jurul nostru cădeau popicele și urcau strigătele de bucurie ale jucătorilor. Bunicul s-a apucat să caute cu paiul pe fundul paharului ultimele picături de Cola; a ridicat din sprânceană, apoi și-a luat o figură relaxată. În fiecare colț al ochilor lui, păianjeni infimi își etalau piciorușele minuscule.

– Ai vești de la bunică-ta?

– Niciuna, bunicule.

– Nu-mi spune așa. Oricum…

O ospătăriță a venit să ne ia paharele. Napoleon s-a întrerupt în mijlocul propoziției.

– … exagerează!

– Exagerează? Tocmai tu spui asta?

– Păi da, să dispară în felul ăsta!

Mă întrebam dacă glumea; dar nu, avea o expresie absolut serioasă. A plimbat o privire imperială pe deasupra sălii și a jucătorilor care țopăiau pe pistă înainte să lanseze mingea.

– O vezi, Coco, a spus Napoleon, arătându-mi mingea pe care o ținea în palme ca pe un bebeluș.

– Da. *Born to win*.

– Ei bine, va fi a ta. Tu o să ai grijă de ea.

*

Două zile mai târziu, tata a primit scrisoarea de la infirmieră. Se aștepta la orice, mai puțin la o capitulare necondiționată; a început să citească cu voce tare, încrezător în înțelepciunea shogunului.

– *Domnule*, *pot să vă spun că am văzut zeci de bătrâni*, *dar ca tatăl dumneavoastră*, *sincer*, *nu sunt mulți… Un caz unic… Din fericire*, *de altfel*, *fiindcă dacă ar fi o armată…*

Tata a ridicat din sprâncene. Și-a mușcat buzele. Ochii lui neliniștiți au parcurs rapid toată scrisoarea. Apoi vocea i s-a stins puțin câte puțin, iar el a început să pălească de parcă i s-ar fi scurs tot sângele din obraji.

– *Și asta încă n-ar fi nimic*, *căci a doua zi*, *închipuiți-vă că a intrat în camera mea și că…*

Aproape că a leșinat; clătinându-se pe picioare, s-a sprijinit de masă, ca să nu cadă. Mama i-a făcut vânt cu tigaia pe care o avea în mână. Cu toate acestea, el a făcut un efort ca să își continue lectura, cu voce tremurândă. Mama citea peste umărul lui:

– *… Apoi*, *cum mi-am revenit*, *i-am explicat că mănușile de box și rock'n'roll-ul sunt contrare filozofiei shogun*. *Știu*, *nu ar fi trebuit (trebuie să mă înțelegeți*, *n-am mai putut suporta și am uitat de înțelepciune)*, *dar am sfârșit prin a-l trata ca pe un bătrân nebun*. *Și apoi*, *ceea ce mi-a răspuns n-aș îndrăzni vreodată să vă repet*, *a avut efectul unei torpile în abdomen… Mi-a spus…*

– Tupeu! a rezumat tata.

În încheiere, specialista în tipi duri anunța că pleacă în Sud; nu mai voia să dea peste energumeni de genul bunicului meu, care rezistau la orice, la absolut orice. În ultima frază, deosebit de amabilă, asigura că nu urăște pe nimeni în afară de ea însăși și că regreta pur și simplu că Napoleon nu a știut să profite de înțelepciunea shogun. Îi ura viață îndelungată și îl asigură că, în marea lui bunătate, shogun va avea oricum grijă de el. Dar de la distanță.

Tata a mototolit scrisoarea și i-a tras un șut precum portarul care degajează.

– O luăm de la zero! a murmurat el, oftând. În sfârșit, bine că Joséphine e departe.

Scrisoare de la bunica

Băiețelul meu mare,

Sincer, japonezii sunt super duri, dar și de o complexitate cum n-aș fi crezut, vezi tu, sâmbătă seara Édouard m-a dus să mâncăm într-un restaurant japonez, căci, după cum știi, cu Asia e în elementul lui, toate felurile de mâncare se termină în „i" pe-acolo, ne-au servit bucăți mici de pește în formă cubică, fără nimic, nici sos, nici smântână; și fără tacâmuri, pe deasupra, tu mă știi cum sunt, am trimis totul înapoi la bucătărie, căci nu erau gătite deloc, nici asezonate și m-am gândit că, în ciuda aerului lor politicos, zâmbesc și nu-i interesează de oameni.

Édouard mi-a explicat că era vorba despre o gastronomie milenară, foarte rafinată, care nu se dobândește din prima și care trebuie câștigată, eu am zis că bine, dar nu înțelegeam nimic, mii de ani ca să ajungi la pește crud… Iar dacă acum trebuie să câștigăm ceea ce înghițim, îmi vor trebui cursuri de recuperare, nu știam că e nevoie de o diplomă ca să-ți umpli stomacul.

Printre șervețelele umede de data trecută, care semănau cu clătitele, și peștele crud de ieri, fără să mai pomenesc bețișoarele pe care le-am luat drept scobitori uriașe, mă întreb dacă nu cumva domnul acesta îmi povestește baliverne ca să pară deștept; în timpul mesei, Édouard mi-a explicat (e o persoană căreia îi place să explice) că soția lui plecase cu doi ani în urmă din cauza unei chestii la plămâni, nu i-am reținut numele, nu știu deloc ce m-a apucat (poate sosul verde, foarte picant, care se pune peste pește), l-am întrebat dacă a avut o călătorie plăcută și atunci ochii i s-au umplut de lacrimi, iar eu nu m-am mai putut opri din râs, era stupid, dar cu cât încercam, cu atât mai puțin reușeam, și din ce nu reușeam să mă opresc, din aia figura lui se șifona mai mult, și văzându-l așa șifonat îmi venea iar să râd, ca să-i cer iertare l-am sărutat pe obraz, iar el a roșit și a fost drăguț. N-am mai zis niciunul nimic preț de o clipă, era realmente stânjenitor, am sfârșit prin a-i spune că-mi pare rău chiar dacă sincer nu îmi mai părea, mai mult decât atât, am remarcat că te eschivezi din orice situație spunând că-ți pare rău (ține bine minte asta).

Către finalul mesei m-a întrebat dacă-mi plac jocurile de societate și asta mi-a plăcut, mai cu seamă fiindcă alături de bunicul tău am fost privată de ele întreaga viață, bridge, cărți sau whist, după cum știi nu prea erau pentru el din cauza răbdării lui foarte mărginite, iar de Scrabble nici nu a vrut să audă vreodată, spunea că e o chestie de fătălăi, într-o zi, ca să-mi facă plăcere, a venit cu mine în foaierul seniorilor și totul s-a terminat cu un scandal, fiindcă el s-a ofticat pentru un mărunțiș.

Pe scurt, a fost o bilă albă pentru Édouard asta cu jocurile de societate, am băut câte un pahar de saké din pahare cu un desen pe ele și m-am făcut roșie toată, fiindcă apăruse un bărbat complet gol cu un cocoșel enorm, n-am spus nimic, fiindcă nu voiam să par prostănacă, așa că Édouard m-a întrebat: „Vă place jocul de *go*?"

„Ce mai e și aia?" aproape că am întrebat, dar mă săturasem să pun întrebări, mă transformam în semn de întrebare, așa că am spus da, e mai simplu în general să spui da, spui da și ești lăsat în pace, ține bine minte și asta. „Jocul acesta, a precizat Édouard, jocul de *go*, un joc japonez, șahul japonez, dacă vreți, într-o zi am să vă explic, cum o să ne mai distrăm!", îmi vorbea ca unei bolnave la cap, iar eu mă întrebam cine se crede, mă enerva cu acel „dumneavoastră" și cu aerul lui superior, aer de profesor, vezi tu, primul lucru care-i separă pe Édouard și Napoleon este faptul că bunicul tău, după cinci minute în taxiul lui, mă tutuia, în vreme ce Édouard mă tot domnește încă după câteva săptămâni.

Am mers în jurul lacului, nu știu de ce, dar tare îmi mai venea să plâng, mă simțeam orfană de bunicul tău și plină de el, abia acasă am reluat lucrul la puloverul pe care îl începusem și m-am simțit Penelopa lui, Édouard a promis să mă ducă să mâncăm la un restaurant coreean data viitoare, nu se gândește decât să halească, nu-i posibil așa ceva, așa că m-am uitat pe o hartă să văd unde e asta, Coreea, e departe, vezi tu, uriașul meu, călătoresc.

Sper că nu i-ai spus nimic lui Napoleon despre scrisorile mele, rememorez tot timpul noaptea aceea în care i-am bătut în geam și l-am întrebat dacă e liber, că și eu eram liberă, iar de a doua zi niciunul dintre noi nu a mai fost, mă întâlnisem cu Fericirea (nu am văzut pe nimeni căruia să i se potrivească atât de bine numele ca bunicului tău), știi, câteodată am impresia că din cauza lui Napoleon (bestia cocoșată, când îmi aduc aminte!) am să plâng toată bucățica de viață care mi-a mai rămas, iar alte dăți, dimpotrivă, am impresia că el e tot timpul cu mine, că mă urmează peste tot și că ar fi de ajuns doar să mă întorc ca să-l văd cum îmi zâmbește.

Bunica ta care te iubește

15

Viața avea să își reia cursul ca mai înainte, eram sigur de asta. Exact ca mai înainte. Un simplu necaz, cum spunea bunicul. Se ridicase de atâtea ori, încât o dată în plus nu avea să îl coste nimic.

Bucuria începutului de viață nouă s-a estompat rapid; pereții despuiați de tapet, mobilele încă adunate în mijlocul camerei și izul de umiditate care umplea tot locul m-au umplut de tristețe. Părea că dă târcoale un spectru al abandonului. Dintr-odată, și pentru prima oară, am avut sentimentul că realitatea era mai puternică decât noi. Mai puternică decât împăratul meu. Mai puternică decât eforturile tuturor oamenilor la un loc.

Am avut brusc certitudinea că nu vom reuși niciodată și mi-a fost rușine de acea certitudine, rușine să gândesc ca tata. Rușine să cresc și să nu mai simt că suntem invincibili, eu și bunicul.

– Să vedem, Coco, nu prea ești în apele tale? Am avansat cu spor, nu? Îi vedem deja capătul, ha?

– Da, împărate, îi vedem deja capătul.

Astfel, pe parcursul zilelor și al gesturilor noastre lente și derizorii, mi-am luat obiceiul de a-mi ascunde acea descurajare. Câteodată, Napoleon rămânea într-o tăcere și o tristețe care îl turteau în scaunul lui cu rotile, unde, în cele din urmă, adormea; s-ar fi putut spune că era gol pe dinăuntru.

Fugeam în baie ca să uit realitatea. Oare împăratul meu fusese cel care întorsese fotografia lui Rocky invers? Așa, cu fața la perete, Rocky era într-adevăr mort. Îl înviez, mă privește din nou. Răcnetele țâșnesc din nou din piepturile înflăcărate. Pumnii lovesc surd. Rocky nu lovește cu pămătufuri… ci îl croiește cu buzdugane. Napoleon se clatină, dar își revine. În fața lui, Rocky face pe dansatoarea, îl enervează.

Napoleon cade în cursă, nu reușește să realizeze faimoasa lui diagonală în gol. Cu toate acestea, e superior pe toate palierele, fără urmă de îndoială, iar Rocky nu pare să fie prea bine. Napoleon nu are cum să piardă meciul. Chiar după pauză, schimbare de situație… Linia lui Rocky e splendidă… Atac dublu… Împăratul meu e la pământ… Arbitrul numără, 1… 2… 3… Și peste zeci de ani, cel care e făcut KO sunt eu.

În unele zile, împăratul meu părea să regăsească o aparență de energie, aproape că semăna cu cel dintotdeauna. Profitam de asta ca să îl bombardez cu întrebări, una subtilă și delicată ca o mângâiere, alta fulgerătoare ca o directă de dreapta.

– Împărate, care era secretul tău?

– Secretul meu?

– Secretul tău de luptător…

– A…

Vocea lui a vibrat cu o ușoară relaxare.

– Ei bine, vezi tu, Coco, era o tactică îndelung studiată, plină de finețe. Încearcă să reții.

– Bine.

Ca și când ar fi fost conștient de importanța celor pe care avea să mi le destăinuie stăpânul lui, Punct pe „i“ s-a postat lângă mine.

– Iată, la începutul luptei loveam din toate puterile mele. Așa.

Pumnii lui păreau propulsați de niște pistoane.

– La mijlocul luptei, ei bine, loveam din toate puterile…

– Și la final? am întrebat eu cu naivitate.

– La final? Loveam din toate puterile, desigur. Uite-așa!

Pumnul a pocnit în perete; scaunul s-a dus înapoi, apoi s-a învârtit pe loc.

– E întreg pumnul tău? am întrebat.

– Da, de ce?

– Pentru că peretelui nu i-a plăcut, ai văzut?

O fisură mergea în diagonală și pe podea căzuse niște tencuială.

Ultima lui luptă cu Rocky mă bântuia. Cu cât trecea timpul, cu atât se insinua în mine certitudinea faptului că meciul nu fusese trucat și că Napoleon nu lovise până la sfârșit așa cum ar fi trebuit. Ceva se întâmplase, dar ce anume? Misterul acesta mă punea pe jar și, într-o zi, propoziția mi-a scăpat împotriva voinței mele:

– Împăratul meu, de ce nu te-ai luptat până la capăt?

– Ce spui, Coco?

Fără să îmi aștepte răspunsul, a deschis radioul.

– Jocul, a spus el. Ce bucurie! Asta o să ne scuture de toate ghinioanele și de toți fătălăii. Ssst, începe!

– Nu eu vorbesc fără întrerupere, ci tu.

– Ssst. Ascult, domnule. E formidabil! Asta-mi amintește de un boxer, nu se putea abține să nu pălăvrăgească în ring, să își povestească viața. Taca-taca, taca-taca.

– Vezi, tu începi din nou. Ssst.

– Ssst.

– Întrebare din matematică. Dacă luăm un număr și îi adăugăm douăzeci și cinci la sută, ce procent trebuie să scădem din rezultat pentru a obține numărul de la care am pornit?

Napoleon s-a întors către mine.

– Tu știi?

– Nu.

– Douăzeci la sută, a spus concurentul.

– Iată, asta e, a zis Napoleon.

– Știai?

– Deloc.

Întrebările curgeau. Câte stomacuri are o vacă? În ce an s-a născut Sarah Bernhardt? Câte sticle de plastic trebuie să reciclezi ca să faci un pulover? Cine a inventat ghilimelele? (Bunicul a răspuns „Eu nu!“ și a izbucnit în râs.) De ce spunem „Alo?“ când răspundem la telefon?

– Am putea spune rahat, a zis Napoleon, dar nu prea ar merge!

Și a stins radioul.

– E incredibil ce savanți sunt oamenii! Nu-mi revin. Aș trimite și eu o întrebare într-o zi.

Mi-a făcut cu ochiul și a adăugat:

– E mai ușor să pui întrebări decât să răspunzi, a?

– Ne reapucăm de treabă? am întrebat.

S-a uitat către pereți un pic uluit, de parcă atunci îi descoperea.

– Ce porcărie, a spus simplu. Mă întreb dacă are vreun rost toată treaba asta. Vezi tu, Coco, facem chestii și imediat după nici nu mai știm măcar de ce le-am făcut.

– Voiai să începi o viață nouă, adu-ți aminte. Te-ai răzgândit?

– Firește că nu. Dar poate că totuși vremea marilor cuceriri a ajuns la final. Nu te speria, vom apăra frontierele!

A întins pumnul în față.

– Și vom salva teritoriul. Cu înverșunare.

Afară, lumina în scădere părea să poarte particule minuscule de praf. Casa se umplea de umbre. I-a mângâiat îndelung capul lui Punct pe „i“, apoi a evocat un talmeș-balmeș de amintiri din viața lui americană. Beciurile de jazz. Broadway-ul la primele ore ale dimineții, cu Rocky. Le auzeam pașii pe pavaj. Harley Davidson-ul uriaș cu care se deplasa.

– Americanii sunt mai puțin nesuferiți decât p-aici cu permisul. Cumperi o ștampilă și gata. Iar drept cască poți să porți oala de noapte.

Ziua în care Gary Cooper venise să-l vadă luptând.

– Mă rog, nu chiar pe mine, dar oricum, mi-a strâns mâna la vestiare. Știi măcar cine e Gary Cooper?

Am dat din cap că nu.

– Fir-ar, nu-i adevărat, nu știe cine-i Gary Cooper! Nici nu-i de mirare că lumea e în halul ăsta.

Părea într-adevăr scandalizat. M-am abținut să îi spun că nimeni de vârsta mea nu mai știe cine e Gary Cooper. Chestiune de generație. Își făcu degetele să semene cu două pistoale și le îndreptă spre mine.

– Pregătește-te să mori, Bill, a spus el, făcându-și vocea groasă.

– Ai milă, am implorat eu.

– Nu, Bill, căci nu e loc pentru amândoi pe pământ. Ori tu, ori eu. Iar eu am hotărât că voi fi eu. Pentru că eu sunt de partea bună a trăgaciului.

A făcut zgomotul unei împușcături, iar eu m-am prăbușit pe podea. El a suflat peste țevile fumegânde ale armelor sale imaginare.

– Ăsta era Gary Cooper, Coco. Un cowboy. *The* cowboy. Nu fătălăii de acum. Despre actorii de astăzi nici nu mai știm măcar dacă sunt tipi sau gagici!

În sfârșit a tăcut preț de câteva clipe. Și-a reținut o serie de mici râgâituri.

– Coco, a spus, trebuie să mă ajuți.

– Cu ce?

– Sunt obosit.

Obosit? Ce ciudat era să auzi cuvântul acesta din gura lui! Părea că își revine.

– Nu intra la idei, e doar o mică slăbiciune. Mă doare puțin burta. Am deschis o cutie de sardine pe care am găsit-o. Și acum sardinele înoată în sens invers. Era un pic ruginită cutia. Și peștișorii la fel. Am răscolit coșul de gunoi. Cutia de conserve era din vremuri imemoriale.

– Ți-a dat-o Gary Cooper?

A zâmbit.

– Îți interzic să repeți. Hai, ajută-mă să mă întind.

S-a sprijinit de umărul meu ca să se cațere în pat. Era ușor ca un fluture. Am tras cearșaful și cuverturile peste bărbia lui de copil fragil. Era ciudat, pentru prima dată aveam impresia că am grijă de el. M-am apropiat de capul lui. Părul îi era mătăsos, un pic ciufulit.

– Împăratul meu, dacă am anunța-o pe Joséphine? Nu vrei să o revezi?

– Ți-a scris?

Am ezitat.

– Nu.

– Știi, Coco, e o fază pe care nu ți-am povestit-o.

– Legată de meciul contra lui Rocky?

S-au scurs câteva secunde de tăcere, pe parcursul cărora m-am întrebat dacă nu cumva adormise.

– Nu, a reluat el, legată de Joséphine. Știi, când s-a urcat în taxiul meu, în noaptea aia despre care ți-am zis.

– Da, îmi amintesc.

– Ea mi-a spus: mergeți drept înainte, o să vedem noi unde vom ajunge. Ne-am oprit pe o plajă din Normandia, un loc care se numește… ah, nu mai știu cum se numește; ea își amintește tot. Ea își amintește pentru amândoi.

I-am dat un sărut pe obraz. Pielea îi era moale. Am ieșit. Aerul era rece și mi-a transformat lacrimile de pe obraji în mici râulețe de gheață.

*

În visul meu, arborii uriași au continuat să cadă în tăcere, unul după altul. Și deseori, în zori mă trezeam cu fruntea scăldată de sudoare.

În miezul uneia dintre aceste nopți a sunat telefonul. Nu știam nici ce oră era, nici dacă eram mai aproape de seară decât de dimineață. Încercam să ghicesc cine se putea afla la celălalt capăt al firului, dar tata abia răspundea, cu voce scăzută, și îmi era greu să înțeleg cuvintele pe care le rostea. Împăratul meu cerea ajutor? După câteva minute, ușa de la intrare s-a închis și mașina a pornit.

Zgomotul de motor nu mai era liniștitor, ci suna ca trei lovituri ale sorții. Dimineața am profitat de ocazie și la micul dejun am întrebat-o pe mama:

– Mamă, am impresia că a sunat telefonul astă-noapte.

– Era un angajat de-ai tatălui tău, a avut un accident de mașină.

– Dar tata a plecat, nu?

– Da, ca să… caute niște dosare importante pe care le avea la el angajatul.

Avea un zâmbet la fel de străveziu ca minciuna ei. Am plecat la școală cu fălcile încleștate de neliniște. Mi-au trecut prin minte cele mai rele imagini.

Alexandre și-a dat seama. Își purta cascheta în vârful capului, iar clapele de piele îi luceau în soare. Într-adevăr, nu mai văzusem niciodată pe cineva purtând astfel de lucruri.

A încercat să mă facă să vorbesc, dar nu am fost în stare. Zgomotul bilelor pe care le zornăia în săculeț ca să mă îmbie nu reușea să mă dezlege. A zâmbit și a spus dintr-o suflare:

– Există unele lucruri pe care nu le putem spune și lucrurile alea sunt sfinte.

Am avut sentimentul că tăcerea unește mai mult decât orice cuvânt. La începutul următoarei recreații, trecând prin fața cuierelor, băieții au pus mâna pe cascheta lui Alexandre. Cu prada în mâini, s-au repezit imediat în curte, scoțând urlete de indieni Sioux. Alexandre, năucit de parcă ar fi fost scalpat, s-a mulțumit să spună:

– Eram sigur că asta se va întâmpla cândva!

Incredibila caschetă zbura din mână în mână asemenea unei mingi de rugby, se rostogolea prin praful din curte, apoi era luată din nou la șuturi. Plictisiți, au vrut să o distrugă, călcând-o în picioare.

– Așteaptă, am zis, stai să vezi.

– Las-o baltă! a murmurat el, încercând să mă oprească.

Dar eu eram deja departe. Simțeam omul invizibil detașându-se de mine și prin vene alergându-mi tot ceea ce aveam de la Napoleon. Am pus la pământ trei dintre ei, unul după altul, iar ceilalți au considerat că era mai bine să își caute altă treabă decât prăpădita de caschetă. Decât ceea ce rămăsese din ea, în tot cazul!

Alexandre Rawcziik a contemplat-o cu lacrimi în ochi. A întors-o pe toate părțile, încercând să îi redea o formă, dar nu mai era decât o zdreanță ale cărei culori țipătoare dispăruseră sub un strat de praf. Bărbia îi tremura. A ridicat din umeri și mi-a spus:

– Ține, uite-ți bilele, le-ai meritat din plin. Nu le mai pune niciodată-n joc.

– Mai păstrează-le încă un pic, dacă vrei.

El a zâmbit, a încuviințat din cap și mi-a arătat zdreanța decolorată care fusese cândva cascheta lui fidelă.

– Ai văzut? E bună de dat la gunoi.

– Nu, nu… În vacanța de Crăciun o să mergem la bunica mea, în sudul Franței. Sunt sigur că ea o să poată să ți-o repare. Dă-mi-o mie.

A ezitat o clipă, apoi mi-a întins-o. Am citit în ochii lui că acea caschetă era la fel de sacră pentru el cum erau pentru mine bilele.

– Sunt sigur că mama m-a mințit, am spus. S-a întâmplat ceva cu Napoleon.

*

Pe drumul înapoi de la școală, eu și Alexandre ne-am oprit la o cabină telefonică și am format numărul lui Napoleon. Dar nu a răspuns nimeni, iar soneria s-a auzit în gol de o grămadă de ori.

Așa că ne-am despărțit, aproape fără cuvinte.

În seara aceea, poate pentru că purtam responsabilitatea bietei lui caschete sau poate pur și simplu ca să îmi alung angoasa care nu îmi dădea pace, nu am rezistat și am început să îl urmăresc. Mergea încet, cu mâinile în buzunare, cu gâtul aplecat înainte, pierdut în gânduri. Săculețul cu bile agățat de centură i se legăna pe coapsă la fiecare pas. Am înțeles rapid că mergea, dacă nu la întâmplare, cel puțin fără dorința de a apuca pe drumul cel mai scurt. Din contră, îi plăcea să meargă pe cărările cele mai întortocheate, pe traseele cele mai improbabile, să meargă de mai multe ori pe același drum și, preț de o secundă, m-am întrebat dacă nu încerca să încurce pistele.

Se oprea câteodată brusc, cu atenția acaparată, se ghemuia și scotea din buzunar o bucățică de lemn pe care o plimba pe pământ. Am înțeles că Alexandre punea la adăpost insectele pe care le întâlnea: pe o bancă sau de-a lungul unui zid, undeva unde, în tot cazul, nimeni nu le-ar fi strivit. Brusc, mi s-a făcut rușine că pornisem în acea urmărire și am schimbat direcția dint-o dată.

M-am grăbit spre casă, chinuit din nou de gândul la soarta bunicului meu și foarte hotărât să o descos pe mama. Dar mama nu era acasă. M-am refugiat în camera mea, într-o stare la fel de jalnică precum cascheta lui Alexandre.

Am auzit ușa de la intrare deschizându-se. Părinții mei au intrat înaintea unei doamne subțiri și uscate, al cărei păr foarte brunet era ridicat într-un coc bine strâns, susținut de două bețe chinezești încrucișate. Totul la ea era uscat, tăios, ascuțit. Cocul era singurul lucru rotund și blând.

Înțeleg rapid că este directoarea căminului de bătrâni și sunt surprins de ușurarea pe care mi-o aduce asta. Cel puțin, Napoleon trăiește. Mă strecor pe coridor și, prin crăpătura ușii, încerc să observ scena.

– Tatălui dumneavoastră îi va fi foarte bine la noi, vă asigur. Avem un personal calificat, pregătit să facă față oricărei situații!

– Nu este un bătrân ca toți ceilalți. Se simte rău, dar nu cedează deloc. Să zicem că este mult mai încăpățânat decât majoritatea.

Am iarăși senzația aceea ciudată că mă aflu în centrul unui desen de-ale mamei. O văd cum, urmărind conversația, nu își poate lua ochii de la cocul directoarei. Cocul acela te duce cu gândul la un buric plasat la spatele capului.

– Mulți ajung la noi fără tragere de inimă, e adevărat, spune doamna brunetă, dar după câteva săptămâni se simt ca acasă. Și nu ne-ar mai părăsi pentru nimic în lume! Îi dădăcim, îi răsfățăm, îi distrăm. Și ajung să accepte ideea de a profita, desigur, de această ultimă, într-adevăr, dar fructuoasă sută de metri. Știți, merg chiar și la piscină cu Silvio.

– Silvio? întreabă tata ridicând din sprâncene.

– Da, profesorul de înot. Cu el, revolta pensionarilor noștri sfârșește prin a se dilua în apă caldă.

– Țineți cont, spune tata, că nu vă cer nici să ni-l dizolvați în clor. Doar să-l protejați de el însuși.

Scârțâit de stilou pe hârtii. Tata semnează cu o energie sumbră. Figura mamei este opacă, fără expresie. Doamna își trântește capacul servietei. Sunet de ghilotină.

– Acum, spune tata, vine partea cea mai grea: să-l convingem. Nu fac asta cu inimă ușoară, vă asigur.

Doamna îl întrerupe pe tata, punându-i o mână pe umăr. Chipul i se înmoaie într-un zâmbet de o neașteptată tandrețe.

– Situația clasică, dragul meu domn. Vă simțiți vinovat.

– Aveți dreptate, spune tata, ridicându-se pe vârfurile pătrate ale pantofilor, un picuț vinovat. Da, bine, un pic cam foarte vinovat.

– Lipsă de timp, spațiu puțin, viața modernă. Îi va fi mai bine la noi.

Figura tatei se înmoaie brusc și privirea îi e scăldată de un fel de brumă visătoare.

– Totuși, cine și-ar fi putut imagina? murmură el. Dumneavoastră, desigur, nu l-ați cunoscut în perioada lui de…

Se întrerupe, înghite în sec și își pironește privirea în ochii directoarei.

– În perioada lui de glorie. Tata la azilul de bătrâni! Fir-ar să fie!

– Casă de solidaritate, vă rog. Veți vedea, peste câteva săptămâni nu veți regreta nimic.

– Dacă spuneți dumneavoastră… În tot cazul, nu văd altă soluție. Își pierde mințile. De câteva săptămâni încoace, lucrurile nu merg bine deloc. Să divorțezi la optzeci și cinci de ani era deja bizar, hm, sunteți de acord. Și apoi a mai fost o dată, când l-am găsit în portbagajul mașinii lui. N-a fost prea clară povestea aia. Iar noaptea trecută, moțul: mă sună de la Comisariatul din Chartres că l-a găsit un camionagiu pe marginea drumului.

– Dar cum a ajuns acolo? se miră doamna.

– Nu știu, probabil că a făcut autostopul. Azi de dimineață nu își mai amintea nimic. Mi-a spus pur și simplu: „Ce naiba cauți aici, în pantofii tăi cu bot pătrat?“

Preț de câteva secunde se așterne liniștea. Directoarea lasă să îi cadă privirile pe botul pantofilor tatei. Pe buze îi apare un zâmbet.

– Ați vrea să vorbesc eu cu el? întreabă. Să-l duc să-i întâlnească pe viitorii lui colegi?

– ÎN NICIUN CAZ! Doar dacă vă place drama și aveți chef să-nchideți afacerea. Foarte proastă idee. Nu, am eu una mult mai bună. Săptămâna viitoare este ziua lui. Îl vom invita. Și dacă o să ne facem bine treaba, poate…

Urc discret în camera mea. Scot un atlas din mica mea bibliotecă și găsesc acolo o hartă a Franței.

Chartres. Către Normandia.

*

Mai târziu în aceeași seară, sun din nou la Napoleon. De data asta răspunde foarte rapid și spune imediat, de parcă nu aș fi putut fi decât eu:

– Coco al meu! Am crezut că ai probleme.

La auzul vocii lui ferme, mă liniștesc de îndată.

– Ești bine?

– Sunt în regulă. Ce credeai că mi s-a întâmplat? Taică-tău e cel care a luat-o puțin razna pe moment. L-am găsit la mine acasă azi de dimineață, cu o față lungă de șase metri.

– Bunicule, ești așezat?

– Nu, stau în mâini!

– Am un mesaj să-i transmit împăratului.

– Ai grijă. E posibil să fim ascultați. Să nu ai încredere în nimic. Și în nimeni.

– *Vi rajtas*, *ili deziras deporti vin*. (Ai avut dreptate, vor să te exileze.)

De data aceasta, tăcerea durează mai mult. În receptor răsună un soi de mormăit. Apoi întreabă:

– Opunem rezistență?

– La ordinele voastre!

Scrisoare de la bunica

Leonard, drăguțule,

Sincer, uriașul meu, am dat de belea, și încă sunt politicoasă, Édouard, despre care ți-am vorbit (știi, cel care-și mănâncă bețișorul cu bețișoarele), ei bine, și-a pus în cap să mă ducă să vizitez toată Asia, de la nord la sud și de la est la vest, e chiar frumos din partea lui, ai să-mi zici, dar eu prefer Europa și încă vestul Europei și chiar nord-vestul Europei, după cum ți-am spus, el cunoaște foarte bine acea regiune a lumii, unde a vândut chibrituri și a cumpărat bețișoare toată viața lui (dar de ce cioplea chibrituri dacă el avea nevoie de bețișoare și de ce acolo nu-și fac chibrituri din bețișoare, dacă tot au nevoie de ele, asta n-am îndrăznit să întreb).

Din fericire, am simțit că asta urma să vină și i-am spus că nu aș putea să plec înainte să-mi termin tapiseria, desigur, am și eu mândria mea, nu puteam să-i spun că tricotez un pulover pentru fostul meu soț, care mi-a dat papucii la propriu pe motiv că vrea să înceapă o viață nouă după cincizeci de ani de căsnicie, deci m-am gândit din nou la Penelopa, soția lui Ulise, care câștiga timp cu tapiseria ei. Penelopa este prima soție de marinar, prima fraieră!

Se pare că te întorci cu totul transformat din Japonia și din întreaga Asie, dar personal nu înțeleg prea bine interesul pentru a reveni transformat dintr-o călătorie, eu sunt foarte bine așa cum sunt și când mă uit în oglindă, înțeleg tot mai puțin de ce bunicul tău m-a dat pe ușă afară, în fine, înțeleg, nu ăsta e cuvântul, fiindcă eu știu foarte bine ce e în mintea lui bușită de bestie bătrână, sunt o mulțime de lucruri, multe umflături, mai mult decât două, asta e din cauza mândriei lui de boxer. În clipa asta mă gândesc fără încetare la o plajă din Normandia unde am ajuns în zori cu Napoleon, o călătorie încă mai îndepărtată decât Japonia, sunt sigură că el a uitat, el nu e un sentimental, dar eu îmi amintesc pentru amândoi

Mai cu seamă, nu-i spune că-ți mărturisesc toate astea, va crede că mă agăț, în timp ce eu îl las pe bătrânul nebun să fiarbă în solitudinea lui și e cu atât mai rău pentru el, el are să vină în genunchi ca să mă întorc, pe scurt, Ed (Édouard) m-a întrebat când va fi tapiseria gata, ca să cumpere biletele de avion, iar eu i-am spus că sunt abia la început, așa că ne vom putea ocupa din timp, în realitate sunt deja la jumătatea bustului, tricotez mai repede ca glonțul, a părut un pic supărat și i s-a părut și un pic dubios, dar exact în momentul acela s-a sprijinit în mâini, ca și când ar fi vrut să se arunce asupra mea și să mă sărute, de parcă am mai avea douăzeci de ani, dar problema e că își pusese mâna dreaptă pe grilajul grătarului coreean încastrat în masă, așa că a fost lovit drept în elan și a scos un urlet, a ridicat labele-n aer, cu grilajul lipit de mână, s-a auzit un sfrrrrrrr, i s-a dus cheful să mă mai sărute, îți dai seama.

A trebuit să chemăm pompierii, cât i-am așteptat a strâns din dinți ca să-mi facă o impresie bună, dar suferea ca un câine cu grătarul ăla care continua să-i prăjească

mâna, mirosea a porc pârlit, însă nu i-am spus, el s-a calmat scoțând două sau trei haikuuri, o chestie de pe-acolo într-adevăr uimitoare.

A fost nevoie să i se bandajeze pumnul zdravăn și mi-au dat lacrimile, fiindcă m-am dus cu gândul la mănușile de box ale bunicului tău, mă simțeam prost că mă gândeam la bestia aia bătrână deși Ed era acolo, în fața mea, suferind din cauza mea, l-au luat pompierii cu ei, însă înainte m-a făcut să-i promit că de cum își revine o să ne ducem direct în Japonia cu primul metrou, i-am promis, fiindcă el era într-o stare în care avea nevoie de îmbărbătare, m-a părăsit cu un surâs drăguț, spunând printre dinții încleștați: „Dragostea doare."

Și ușile mașinii de pompieri s-au închis, a trebuit să mă întorc acasă singură, gândindu-mă la bestia de bunicu-tău și la fraza lui Ed, era adevărat ceea ce zicea fraza aia, incredibil de adevărat, trebuie să fi arătat superb în halatul lui alb, bunicul tău, păcat că nu l-am văzut niciodată luptându-se, câteodată, ai să râzi, îi ceream să se îmbrace în boxer doar pentru mine, chiar e păcat că a renunțat după meciul acela cu Rocky, am încercat să-l conving să se întoarcă pe ringul de box, dar nu mai era nimic de făcut, nu mai voia să audă vorbindu-se despre asta, trebuie că ți-a spus că meciul a fost trucat și într-un anume fel este adevărat, m-am așezat pe o bancă, dinspre lac sufla un fel de abur proaspăt, suav și delicat, aveam inima grea și ușoară totodată, fără să știu dacă eram veselă pentru trecutul meu sau tristă din cauza prezentului, pentru el o să am întotdeauna ochii micii pasagere de altădată și am impresia că mai am încă firele de nisip strecurate printre degetele de la picioare, ai mare grijă de el fiindcă este genul care nu știe deloc să trăiască singur, genul care ajunge la o vârstă înaintată țopăind, fără să-și dea seama că arbitrul se pregătește să dea lovitura finală de gong.

Altfel, mama ta mi-a dat de veste că veți veni de Crăciun, să-mi scrii pe o bucată de hârtie cuvintele înscrise pe mănușile de box și pe bila de bowling ale bunicului tău, căci efectiv nu sunt sigură în privința ortografiei, e englezească sau americană, cred, copiată fără greșeli, căci m-ar plictisi să desfac tricotajul doar pentru ortografie

Bunica ta care te iubește

PS: Când o să vii, am să-ți povestesc despre haikuuri, ai să vezi, e o chestie super pentru relaxare

PS: ai văzut că tot nu mă descurc cu punctele dar noi ne-nțelegem oricum

16

Tata miza în mod special pe efectul de surpriză.

– Nu-l prevenim și în ultimul moment – pac! – mergem să-l luăm. Nu se poate să refuze. Vine și găsește aici: homar, șuncă (mâncarea lui preferată), prăjituri, lumânări, *happy birthday*, amintiri din copilărie și *tutti quanti*[8]. Spectacol mare! O să-l lucrăm la sentiment, ce mai!

Și-a privit vârfurile picioarelor și a adăugat:

– Și uite, îmi scot chiar și pantofii cu bot pătrat. Chiar că voi fi făcut totul…

În ultimul moment, pe când se pregătea să plece către Napoleon ca să-l ia cu mașina, l-a fulgerat brusc o idee.

– Dar, ia spune, dacă ai merge tu să-l iei?

– Eu?

– Da, ar fi bine! Ajungi liniștit, relaxat, și îi zici așa: „Hai să mănânci acasă.“ Cu aerul neștiutor, fără să pară că bați undeva. Cu tine nu se va îndoi de nimic. Înțelegi?

– Da, înțeleg. Tată, ești machiavelic.

– Evident, nu sufli o vorbă despre ideea noastră; spui doar că vrem să-l vedem.

S-a ridicat în vârfurile picioarelor, mi-a pus o mână pe umăr și mi-a spus:

– O să fii agentul meu.

*

Chiar înainte să bat la ușă, a strigat:

– Intră, Coco!

Am intrat.

A fost ca un fel de viziune: era acolo, în mijlocul salonului, elegant ca un lord. Și, mai ales, lucru incredibil, stătea în picioare, drept ca un „i“, nonșalant, sprijinit de mânerul scaunului cu rotile, cu picioarele încrucișate și învăluit parcă într-un halou regal care se confunda cu costumul lui complet alb și cu părul. Era strălucitor.

– Stai în picioare, bunicule! Stai în picioare!

– După cum bine vezi, Coco. Ți-am spus că era o simplă durere de șale. Medicină, vezi să nu! Tu crezi că un boxer se lasă învins așa, pur și simplu?

A zâmbit, simțindu-se în largul lui, destins, cu frumosul păr alb pieptănat pe spate și întins cu cea mai mare grijă. Un nor de apă de colonie plutea pe deasupra lui.

Împăratul meu în cea mai bună formă.

Dar în curând mi-am dat seama că brațul sprijinit de marginea scaunului îi tremura ușor. O mică grimasă îi deforma zâmbetul și minuscule perle translucide îi făceau fruntea să strălucească.

Aveam în față o imagine frumoasă a împăratului meu, dar pe care nu voiam să o văd dezmembrându-se sub ochii mei.

– Așază-te, i-am spus, am ceva să-ți spun.

Nu s-a opus.

– Ai dreptate. O reuniune de stat-major se face șezând.

Apoi și-a tamponat fruntea și a spus răspicat:

– Te ascult.

Mă ascultă într-adevăr cu mare atenție, apoi izbucni în râs:

– Asta e tot ce a găsit? Hai să mergem. Trebuie să ne distrăm un pic, Coco.

Și-a luat pe el eterna jachetă neagră cu buzunare descusute, care rupea armonia apariției lui albe. Apoi a avut o ezitare.

– Uite, aveam de mult de gând, dar în seara asta e o ocazie. Nu mai ești ordonanța mea.

– Cum așa?

– Începând din seara asta, ești prim-generalul meu. Cel alături de care îmi voi duce ultimele bătălii!

L-am urcat în Peugeot-ul 404 și am strâns scaunul rulant în spate. Noaptea era rece, dar senină. Deasupra noastră plutea o boltă înstelată.

– Dacă am merge drept înainte, Coco? Drept, fără să ne oprim. Sau doar ca să halim un sendviș într-un popas rutier și să dormim într-o parcare?

– Da, bunicule, ar fi bine. Unde ne-am duce?

– Drept înainte, acolo, către mare. Către aventură și libertate. Drept înainte, până la…

S-a oprit la un semafor care s-a schimbat repede în verde, dar el nu a pornit pentru atâta lucru.

– Vezi tu, Coco, e ciudat, câteodată am impresia că-mi amintesc de toate, iar alte dăți e ca și cum s-ar împrăștia un abur. Chiar și pe Rocky, uneori trebuie să caut cel puțin zece minute ca să-l recunosc. Îmi spun, ia uite, tipul acesta-mi amintește de cineva…

Inima mi s-a strâns. Toate aceste lucruri pe care nu le vom mai face niciodată împreună, toate aceste lucruri din viața mea pe care el nu le va cunoaște niciodată mă sugrumau. În spatele nostru a claxonat o mașină.

– Ce grăbiți sunt oamenii! a spus Napoleon.

*

Napoleon avea în farfurie un morman de crustacee roșii. Crabi, homari, languste: tata încerca să îl îmblânzească prin stomac. A spulberat totul cu pumnul lui de boxer, de n-a mai rămas niciun clește.

Mama a servit șuncă, o mâncare simplă și energizantă pe care Napoleon o adora.

– Îți place, hm? l-a întrebat tata.

– E mai bună o șuncă decât o șulfă!

Părinții mei au schimbat o privire confuză, în vreme ce Napoleon chicotea zgomotos, începând să mestece lintea. A ridicat nasul din farfurie ca să adauge:

– Asta te cam face să tragi vânturi, dar na…

Această ultimă remarcă elegantă a dinamitat conversația pentru un răstimp prelungit. Oricum, de la atâtea încercări de a evita subiectele care ar fi putut face ca situația să scape de sub control, nu mai rămăseseră decât motive de tăcere.

– Ce vreme glacială! a sfârșit prin a spune tata.

– Mda, a răspuns Napoleon. Nu e prea cald. Mai ales la tine. La mine mai merge. Probabil că vine din atmosferă.

Tata s-a prefăcut că nu l-a auzit. S-a apucat să strângă tacâmurile murdare.

– Schimbi tacâmurile? a întrebat Napoleon.

– Pentru brânză!

– Nu te deranja, eu am brișca mea, a spus bunicul.

A bătut ușor peste buzunarul cămășii, unde își ținea faimosul briceag, pe care ajungea tot timpul să îl desfacă în timpul pauzelor de masă.

– Ne-ne-ne, a răspuns tata, astăzi punem farfuriile mici în cele mari. Astăzi ești personajul principal. Nu e ziua ta în fiecare zi! Un pic de ceremonie, ce naiba?

Napoleon îl asculta pe tata cu brațele încrucișate.

– În cele din urmă, ești destul de simpatic ca fiu, a spuse el cu o voce neutră.

Figura tatei s-a topit într-un surâs recunoscător, apoi i-a căutat privirea mamei, ca pentru a o face părtașă la bucuria lui prea vie ca să nu fie

împărtășită.

– Nu prea deștept, dar destul simpatic, a continuat Napoleon. Avea dreptate Joséphine.

– Ce are a face Joséphine în povestea asta? a întrebat tata cu o voce neliniștită. Ce vrei să spui, de fapt?

– Nimic special.

– În fine, trebuie să recunoști că în seara asta ne e bine aici, așa, împreună. E bine să fim din nou împreună, nu?

Mama, care plecase de la masă, a revenit cu un platou de brânzeturi, la care Napoleon s-a repezit imediat.

– Al naibii platou! Merci, Samy.

Surpriza tatei m-a emoționat instantaneu.

– Ia te uită, a zis el, nu mi-ai mai spus pe nume de mult; îmi place. Ajunsesem să cred că l-ai și uitat.

– Ei bine, ai dreptate, azi dimineață a trebuit să caut prin certificatul de naștere.

Napoleon și-a ascuns un zâmbet scurt de satisfacție. Apoi și-a plimbat nasul pe deasupra platoului, înainte să declare solemn:

– Pute așa cum trebuie. Credeam că nu-ți plac decât brânzeturile în plastic.

Apoi a scos din buzunar un briceag a cărui lamă sclipitoare i-a țâșnit prin față. Și-a trecut falanga degetului mare pe sub ea, ca să-i verifice ascuțișul.

– Știu că-ți place foarte mult brânza! a spus tata. Mai ales camembert. Îmi amintesc că atunci când eram mic, luam mereu brânză camembert la bufet. Ca să fac ca tine.

– Încetează, mă faci să plâng.

– Haide, recunoaște că ești emoționat. Te miră, hm, că îmi amintesc toate astea?

Napoleon a chicotit:

– O, nu tocmai asta mă surprinde.

Tatei îi tremura bărbia; pentru câteva clipe am avut impresia că Napoleon încerca să îl facă să izbucnească în hohote de plâns și că doar privirea mamei îi împiedica lacrimile să țâșnească.

– Și… ce te surprinde, tată? a găsit el puterea să întrebe.

– Chiar vrei să știi? Ce mă surprinde, vezi tu, e toată tevatura asta… Ce e cu toată chestia asta? Homari, șulfă, ups… scuze, șuncă, amintiri idioate din copilărie. Dacă ți-ai scos și pantofii cu bot pătrat trebuie să fie ceva important!

A înfipt vârful briceagului într-o bucată de camembert, pe care a ridicat-o la înălțimea ochilor ca s-o cerceteze, ca pe o pepită. Apoi a mușcat din ea și a mestecat zgomotos, plimbând o privire întunecată asupra tatei.

– De ce te-am invitat? a murmurat tata. Păi, pentru aniversarea ta, tată! Ca să te vedem și să petrecem un moment cu tine. Pur și simplu. Dar cu tine nimic nu e ușor, niciodată. În plus, cum de Crăciun o să fim la Joséphine, ne-am zis că… Suntem totuși o familie. Am luat chiar și un tort.

– Vai, cât de drăguț! a spus Napoleon, prefăcându-se că-și șterge o lacrimă de pe obraz. Și care e ideea, în afară de a mă scălda în frișcă?

Mama s-a strecurat atunci pe lângă tata și l-a mângâiat pe cap cu un gest atât de grațios, de intim, încât timpul a părut să se oprească pentru câteva secunde îndelungate.

– Napoleon, a murmurat el, dați-mi voie să vă spun că exagerați. Nu înțelegeți ce are pe inimă fiul dumneavoastră…

Bunicul a ridicat din umeri.

– Pentru că are o inimă? O veste bună.

– Exact. O inimă mare, chiar.

– Dacă spui tu… Ar trebui făcute săpături ca să confirmăm.

Apoi și-a pironit privirea în privirea tatei, după care a adăugat:

– Deci, scuipi odată ce ai de spus?

Tata a tras aer în piept.

– Voiam să-ți spunem că nu mai poți trăi singur.

– Așa, hai că ajungem acolo în sfârșit. Chiar credeam că nu mai iese odată și că o să rămâi constipat până la sfârșitul lumii. Nu mai pot trăi singur, doar asta! Știrea secolului! Ai sunat la France-Presse?

Napoleon a scos din buzunarul cămășii un chibrit vechi, ascuțit la vârf, pe care l-a strecurat între doi dinți. I-a rămas acolo drept, țeapăn.

– Da, tată, trebuie să privim lucrurile în față: divorțul, viața nouă, căderea ta, modul în care te-ai comportat cu Irène. Și apoi, săptămâna trecută… poți să-mi spui ce naiba făceai la Chartres, în puterea nopții?

– Asta o spui tu. Eu nu-mi aduc aminte nimic. Numai de mutra ta din zori și de boturile pătrate; o asemenea trezire nu se uită.

– Tocmai, e cu atât mai neliniștitor. E o casă foarte bună, în fața școlii. Acolo o să fii răsfățat. Ce zici de asta?

– Zic că e uimitor cașcavalul tău. Îmi amintesc că în 1952, pe când eram la Boston, am găsit un camembert extraordinar. La Boston, în 1952, îți dai

seama?

Apoi s-a apucat să își adulmece vârful scobitorii.

– Încetează, e dezgustător, a strigat tata.

– Nu mai dezgustător decât ce-mi propui tu.

A închis un ochi ca să țintească coșul de gunoi și și-a aruncat scobitoarea, care s-a oprit într-un ghiveci cu flori.

– Am ratat! a spus.

Și a afișat un zâmbet provocator.

– Ne-am gândit, a continuat tata, că poate într-o zi o să ai chef să-ți faci prieteni, să faci tot felul de activități, știi tu, se pare că fac și ceramică…

– O, la naiba, ceramică…

– În fine, se ocupă de tine. Chiar nu te tentează să frecventezi oameni ca tine?

– Poți să-mi spui ce înțelegi prin „oameni ca mine“? a întrebat Napoleon cu o voce glacială.

Drept răspuns, tata s-a ridicat pe vârfurile picioarelor. Apoi l-a apucat nevoia de a-și îndrepta gulerul cămășii. Napoleon a reluat:

– Să rezumăm: vrei să mă exilezi, ce mai!

– Delirezi, tată, nu-ți vorbim despre lagăre de concentrare, ci despre o reședință de conlocuire.

– *Kia gastameco, fik', ĉu ne Bubo!* (Conlocuire rahat, ha, Coco!)

Am zâmbit, iar tata m-a întrebat în șoaptă:

– Ce-a zis?

– O, nimic, doar că ești amabil.

Tata a făcut câțiva pași spre Napoleon și s-a așezat pe vine în fața lui, ca să fie la aceeași înălțime:

– În fine, pe scurt, tată, o casă unde o să fii îngrijit, unde nu o să te mai pui în pericol și unde o să te distrezi. Au și mici spectacole muzicale. Privește lucrurile în față, ți-ai pierdut toți prietenii.

– Erau sensibili, asta-i tot. N-au făcut destul sport.

– O să venim să te vedem des, e chiar peste drum. E foarte cochet; au forsiția în grădini.

– Forsiția miroase a pipi, a declarat Napoleon.

– O casă care mă va costa o grămadă de bani în fiecare lună. Chiar nu văd legătura cu un lagăr de concentrare.

– Lux sau nu, nimeni nu se duce acolo de bunăvoie și nimeni nu iese viu! Sunt totuși două puncte comune!

Tata a suspinat, descurajat. A lovit ușor genunchii lui Napoleon, apoi s-a îndreptat.

– Dacă preferi să rămâi singur în baraca ta la fel de bătrână ca tine până când îi dai foc sau dacă-ți place să halești crochete în portbagajul Peugeot-ului, treaba ta, până la urmă.

– Tu ai spus-o: treaba mea. Întreruperea negocierilor? a întrebat Napoleon zâmbind.

Tata s-a căznit să își ia un ton vesel:

– Hai, pauză, hai să mâncăm tortul. Un tort așa cum îți place ție, cu multă frișcă. Asta o să ne pună din nou pe picioare.

– Bingo! a spus Napoleon.

Mama a adus tortul mergând încet, ca să nu se stingă lumânările.

– Suflă, tată. Dacă nu reușești să le stingi pe toate, te ajutăm. 1… 2… și…

Câteva secunde mai târziu, frișca împrăștiată de suflarea lui Napoleon se prelingea pe fața tatei.

– Ce ziceai? a întrebat Napoleon. Să mă ajuți, asta ziceai?

S-a uitat îndelung la mama, apoi a adăugat:

– E foarte bună. Frișca, vreau să spun.

Tonul vocii îi trăda jubilația. Tata, dimpotrivă, mut de stupoare, de furie și de umilință, cu brațele pe lângă corp, semăna cu un clovn grotesc în centrul unei arene de circ.

– Știi unde e problema ta, tată? a întrebat el dintr-odată, cu vocea tremurătoare. Ai să vezi unde e!

Și a dispărut într-o clipită.

– Ei, unde se duce? a întrebat Napoleon, iscodind-o din priviri pe mama. Ce l-a apucat? Ne distram bine și…

Mamei îi tremurau mâinile ușor.

– Nu, Napoleon, nu ne distram. Asta mă afectează și pe mine.

– Iertați-mă. Victimă colaterală.

– Fiul dumneavoastră nu merită asta.

– Să se ducă el la casa de bătrâni dobitoci dacă e așa de bine acolo.

Ușa subsolului s-a trântit în sfârșit. Și câteva secunde mai târziu a apărut tata.

– Asta vrei? a strigat el cu o voce pe care nu i-o cunoșteam. Așa vrei să mă vezi? Așa ai fi vrut să mă vezi, *tată*. Te enervează cuvântul acesta, hm: *tată*, *tată*, *tată*.

Și a fluturat două mănuși mari de box.

Luat prin surprindere, destabilizat, Napoleon a încercat să dea o replică isteață, după cum ne obișnuise, însă din gură nu-i ieșea niciun sunet.

– Încetează, s-a mulțumit să mormăie.

Tata și-a rotit pumnii pe dinainte, cu stângăcie. Ca o marionetă. Apoi, simțind că a marcat câteva puncte, a țopăit pe loc de pe un picior pe altul.

– Fir-ar să fie, a spus Napoleon, oprește circul ăsta!

Dar tata înainta atacul în breșa care îi dinamita apărarea lui Napoleon. Își arunca înainte brațele moi, trecea de pe un picior pe altul fără pic de grație, își lua poziția de gardă jalnică. Burta rotunjită îi tresălta un pic. Era o caricatură de boxer, înspăimântătoare și ridicolă. Cu cât era mai jalnic și mai grotesc, cu atât mai mult prelua controlul și jubila.

– Așa ai fi vrut să fiu, hm? Așa aș fi fost fiul tău? Singura mea șansă să mă iubești erau astea, afurisitele astea de mănuși de box.

Mama, din nou cu creioanele în mână, imortaliza scena pe ambalajul din carton al tortului.

– Oprește-te, oprește-te, a spus Napoleon.

Și-a ascuns ochii cu antebrațul, ca și cum loviturile lansate de tata în gol ar fi fost tot atâtea directe pe care le încasa. Nu îl văzusem niciodată pe Napoleon într-o asemenea defensivă.

– Acolo, da, pe ring poate că m-ai fi luat un pic în serios, poate că acolo aș fi fost altceva decât un clovn. Dar iată, nu poți alege. Nu vreau ca tine. Asta trebuie să-ți intre bine în capul ăla bușit de tot!

– Atunci, rahat, plec, a spus Napoleon. Rahatu' ei de treabă!

– Unde pleci? a urlat tata.

– Mă car de-aici. Cred că am păstrat o grenadă pe undeva prin pivniță. O să le ofer un foc de artificii drăguț bătrânilor tăi. Lasă-mă să trec.

A încercat să își elibereze scaunul cu rotile ca să bată în retragere, dar tata i-a blocat trecerea.

Și atunci, preț de o clipă, ca într-o străfulgerare, l-am văzut pe tata luând o poziție de adevărat boxer: în gardă, sprijinit bine pe piciorul dinainte, cu

umerii rotunjiți, la pândă în spatele mănușilor lui, solid și suplu pe genunchi, cu toată greutatea pe vârful picioarelor. Poziția instinctivă a unui mare boxer.

Acest spectacol, care a durat cât o clipire, ne-a lăsat ca trăsniți pe mine și pe bunicul. Am avut impresia că Napoleon, ars de această viziune, era cât pe ce să izbucnească într-un plâns cu sughițuri.

Dar se terminase. Tata, năucit, stupefiat de propria îndrăzneală, s-a uitat la cele două mănuși ca și când ar fi fost uimit să le vadă acolo.

– Vezi, nici măcar nu m-ai considerat demn de unele noi. Întotdeauna au fost prea mari pentru mine. Și put. Unde le-ai găsit?

Mama i-a făcut lui tata un semn discret de liniștire. Napoleon pierduse bătălia și nu mai avea niciun rost să fie călcat în picioare suplimentar. S-a întors cu spatele la noi, către ușa terasei, și a părut să se piardă în contemplarea ploii mărunte și înghețate care cădea din cerul negru.

Dintr-odată, a revenit spre noi și a declarat:

– Acum, că ați terminat cu tâmpeniile, știți ce mi-ar plăcea?

Note:

8 „Toate cele“ (it. în orig.). (*N. trad*.)

17

Sâmbătă seara. Bowling din Melun. Tineri pretutindeni și bere care curge în valuri. Unii sunt acolo ca să uite că nu au de lucru luni. Alții, ca să uite că au. În ochii tuturor, o bilă și zece popice. Napoleon a bătut palma cu alte palme, a ciocnit pumnul de alți pumni. Pista norocoasă îi era rezervată. I-a condus pe ai mei către locul de unde se închiriau încălțările.

– Treizeci și șapte și patruzeci și doi? a spus angajatul. Pentru doamna ar merge… Dar pentru domnul… Nu mai am decât treizeci și nouă…

– Merge! a spus Napoleon. O să meargă foarte bine. Întotdeauna trebuie să iei ceva mai mic…

Cât timp ai mei luau încălțările, eu l-am ajutat să își pună în picioare pantofii lui frumoși.

– Nu uita nodul dublu, Coco.

Apoi și-a început încălzirea, făcând moriști mari cu brațele.

– Pare ușor, a spus tata privind jucătorii care lansau mingea. Însă pantofii, nu știu, am impresia că…

Mergea cu greutate, cu genunchii încovoiați, sprijinindu-se de umărul mamei.

– Sunteți sigur că așa se poartă? l-a întrebat ea pe bunicul. Totuși, se chinuie foarte tare.

– Vă spun că se poartă mici, a răspuns Napoleon. Desigur, după atât purtat de boturi pătrate… Bun, hai să mergem. Vrei să te ajuți cu parapete?

– Nici poveste. Ai să vezi.

Am văzut.

Două ore mai târziu, tata nu reușise să dărâme nicio popică și scăpase bila pe picior de vreo cinci ori și de două ori peste nas. Alerga pe pistă cu un elan împiedicat și lansa mingea, care părea că i se lipește de mână; bila sălta înapoi, jalnic, pe podea, înainte să se oprească în jgheaburi.

În tot acest timp, din scaunul lui cu rotile, pe care eu îl împingeam pe podea, Napoleon își proiecta mingea neagră cu grație și dezinvoltură. Se întorcea cu spatele la pistă înainte ca mingea să atingă popicele și, când le auzea

ciocnindu-se unele de altele, spunea: *strike*! Câteodată rata lovitura și numai după sunetul produs de popice era în stare să spună:

– Poftim, e una care face pe năzuroasa. Aia din mijloc.

Mama, care renunțase rapid, părea să găsească o mare plăcere în a observa toată lumea aceea mică.

– Hai, concentrează-te, a spus în sfârșit Napoleon. Mai ai o singură lovitură. Trebuie să termini cu o lovitură de maestru! Hai, destinde-te, ești crispat tot.

– Ești haios, a bolborosit tata, cu pantofii ăștia…

– Îți spun că așa se poartă. Hai, trage un vânt, o să fie mai bine!

Această remarcă elegantă a stârnit în jurul nostru o furtună de râs.

– Ei, gata, hai.

Bunicul mi-a făcut cu ochiul.

– *Grandajn batalojn onivenkas lastminute*, *memoru tion*, *Bubo*. (Marile lupte se câștigă în ultimele minute, ține bine minte asta, Coco.)

Mai târziu aveam să mă gândesc din nou la fraza aceasta cu un amestec de tandrețe și de tristețe.

– Ce-a spus? a întrebat tata, pregătindu-se să își ia avânt.

– A, nimic, doar că ai o poziție bună.

Și-a luat avânt, dar în loc să plece, mingea i-a rămas prinsă de degete și, direcționat ca o torpilă, tata a alunecat pe burtă, pe podea, până la popice.

– A naibii lovitură! a murmurat simplu Napoleon. Stilul e discutabil, dar recunosc că a descoperit ceva.

Scoțându-și capul dintre popice, cu bărbia julită și cu degetele încă prinse de minge, tata s-a întors către noi, clătinându-se în mijlocul unei galerii duble de jucători atât admirativi, cât și zeflemitori. S-a refugiat lângă mama, care a încercat să tragă de minge.

– Degeaba, a spus ea, e blocată, probabil că ți s-au umflat degetele.

– Sincer, draga mea, nu mai pot. La anul amintește-mi să uit de ziua lui.

Mama a tresărit, privirea i-a rămas fixă câteva clipe; apoi a făcut un pas înapoi și l-a contemplat pe tata cu un aer gânditor.

– E, ce-i? a întrebat tata. De ce te uiți așa la mine?

– Așa, fără motiv. Mi se pare că ești foarte frumos.

– Cu mingea mea, mutra ruptă și picioarele strâmbe?

– Foarte frumos fiindcă ești foarte fragil. Tot ce e fragil e frumos, nu crezi?

Tata a ridicat din umeri cu mingea din mână cu tot.

– Îți promit că o să reflectez la asta, dar acum am preocupări mult mai urgente. Cum o să conduc?

Apoi s-a întors către Napoleon:

– Tu ai plănuit toate astea? Le-ai pus la cale?

Napoleon doar a ridicat din umeri, apoi a început să se joace cu mingea lui neagră.

– Prefer să nici nu răspund. Hai, e rândul meu!

O simplă privire, un gest discret cu arătătorul și am înțeles că trebuia să îl las pe împăratul meu să acționeze. Singur.

Și brusc, împins parcă de un resort, s-a ridicat. Tatei i-a picat fața, mâna îngreunată de minge a început să i se legene, iar el s-a prăbușit pe banchetă, lângă mama.

Se lasă o liniște absolută. Nicio popică nu mai cade. Nicio minge nu se mai rostogolește. Corul de jucători din jurul nostru exclamă pe-o singură voce:

– Ohhhhhhh!

Pornirea lui Napoleon e un pic nesigură, pașii îi sunt scurți și mecanici, dar se îndreaptă spre pistă cu un aer imperial, plimbându-și pe deasupra asistenței privirea mândră și dominatoare.

E împăratul în plină eternitate.

Încă trei metri, doi, unul… Iată-l în fața pistei.

Un mic avânt de câțiva metri… Fandează… Piciorul drept în spate, celălalt în față, genunchi îndoit în unghi drept. Articulații întinse zdravăn. Geometria perfectă a artistului. Mingea zboară la fel de grațios precum o pasăre neagră care își recapătă libertatea.

Toată lumea se freacă la ochi. Brusc, două mâini aplaudă, apoi patru, și în curând se dezlănțuie un vuiet de aplauze. Napoleon salută.

Eu sunt singurul care vede cum îi împietrește zâmbetul, cum i se crispează maxilarul, cum se clatină imperceptibil. Ca arborii din nopțile mele. Discret, apropii de el scaunul cu rotile.

Se așază grațios, cu zâmbetul pe buze. Sincronizare perfectă. Era la capătul puterilor.

– *Dankon Bubo*, *post dek pluajn sekundojn mi cedus*! *Kaj li povis deporti min kiel plukita floro*. (Merci, Coco, încă zece secunde și cedam. Iar el putea să mă exileze ca o floricică.)

– Ce-a spus? a întrebat tata.

– O, nimic, doar că ar merge să danseze în clipa asta!

O oră mai târziu îmi luam la revedere de la el, la el acasă. Ningea, iar scaunul cu rotile aluneca pe podea.

Nu aveam să ne mai vedem câteva zile bune. Sosea vacanța, iar în curând noi aveam să plecăm în vizită la Joséphine.

– Vrei să-i transmit ceva din partea ta?

– Spune-i că totul merge bine, Coco dragă.

Fulgii de zăpadă se agățau unul câte unul de ferestre.

– Și că mă gândesc la ea, a adăugat. Un pic. Nu în fiecare zi, ci doar așa, un pic.

S-a gândit preț de câteva clipe și a adăugat:

– O, fir-ar, spune-i că mă gândesc des la ea.

L-am ajutat să se culce. Abia dacă i se mai distingea forma de sub cearșaf și pături. Mi-a făcut semn să vin la el și mi-a șoptit la ureche:

– Vezi tu, Coco, în clipa asta îmi scapă o grămadă de lucruri. De cele mai multe dintre ele nu-mi pasă, dar numele plajei ăleia… Stau nopțile și tot încerc să mi-l amintesc, dar nu reușesc. Știi tu, plaja lui Joséphine. Deci, dacă poți, așa, natural, dintr-una-ntr-alta…

– Promit, acum dormi liniștit.

18

Două zile mai târziu ne îndreptam spre sudul lui Joséphine, printr-o perdea de ploaie deasă.

După cina aniversară și seara la bowling, tata nu a mai adus vorba despre scena lui Napoleon. Nu a mai pomenit nici măcar reședința de conlocuire. Discuțiile nu se învârteau decât în jurul băncii lui și obligațiilor pe care i le impunea sau, mai degrabă, în jurul rezultatelor mele școlare, pe care el le considera impecabile.

A trebuit să ne oprim ca să punem benzină. Tata era atât de visător și de absent, încât a lăsat combustibilul să dea pe afară. Mai târziu, la barieră, a oprit prea departe de aparatul în care trebuia să pună cardul și, în cele din urmă, a trebuit să se strecoare printre portieră și rampa de beton ca să se apropie și să plătească. Odată terminată operațiunea asta, a rămas uitându-se lung înainte, fără să pornească, mult timp după ce bariera fusese ridicată. Apoi a spus cu solemnitate, de parcă acele cuvinte se ceruseră rostite zile întregi:

– M-am gândit la o chestie. Evident, o să vi se pară ciudat, dar oricum… Dacă el s-a… Hmmm…

– Dacă el s-a ce? a întrebat mama.

– Nu știu, vezi tu, deunăzi s-a ridicat în picioare. Nu-i niciun dubiu în privința asta. L-am văzut cu toții – n-am visat, nu?

– Nu.

– Cu toate astea, îți aduci aminte, medicul a spus clar că nu se va mai putea ridica niciodată. Să-și miște picioarele, da, dar să se ridice, nu. Adu-ți aminte cât a fost de categoric. Dacă o avea, mă gândesc eu, un soi de chestie de regenerare, un fel de ser. Am citit lucruri dintr-astea la bibliotecă, se pare că există insecte dintr-astea care pot trăi o sută, chiar o sută cincizeci de ani.

– Dar totuși, Samuel, a spus mama, tatăl tău nu e o insectă.

Apoi, văzând că acest răspuns nu îi era pe plac tatei, a adăugat:

– Dar e adevărat, trebuie să recunoaștem că e ciudat. Înșală știința.

– Și apoi, îmi aduc aminte, a spus tata, când eram mic mergeam în vacanțe undeva nu departe de o centrală nucleară. Ne scăldam într-o apă foarte caldă, un pic verzuie. El spunea că sunt ape subterane, dar dacă se dovedește… Erau

alge peste tot, iar Napoleon zicea că sunt bune pentru sănătate, că se face o salată bună din ele. O radiație care nimerește greșit și hop, devii…

S-a întors spre mine, deși era la volan:

– Leonard, poate că Napoleon e MUTANT!

*

Joséphine mi-a arătat tapiseria ei chiar în seara aceea. Mânecile erau terminate, la fel și jumătatea de sus a bustului. Acum, cel mai greu era să insereze fraza *Born to win*, scrisă cu lână albă.

– În câteva săptămâni va fi gata, a suspinat Joséphine. Pretendentul meu, acela, știi tu, Édouard, atât așteaptă ca să mă îmbarce spre Asia.

A schițat un zâmbet jucăuș și a reluat:

– Nu credeam ca aș mai putea fi răpită! Culmea! Nu vrei să tragi de capătul ăla de lână?

– O să se deșire puloverul, am ezitat eu.

– Tocmai, haide, numai două sau trei rânduri. Ca să câștig un pic de timp. Asta se face din vremurile de demult: e clasică!

Apoi, dându-și seama cât de deasă era lâna răsucită care începea să se adune, m-a oprit și a reluat pe un ton ușor melancolic:

– Nu prea mult, totuși, știi, aș vrea ca Napoleon să apuce să îl poarte un pic. Asta e problema, cu timpul, nu știi dacă trebuie să-l pierzi sau să-l câștigi!

I-am arătat cascheta lui Alexandre încă din prima zi. A examinat-o și a promis să se ocupe de ea. I-am atras atenția asupra etichetei micuțe care era cusută pe margine.

– Trebuie neapărat să îi lași inițialele. R. R. „R“ de la Rawcziik, cu doi „i“. Celălalt „R“ nu știu de la ce e. Cred că sunt foarte importante pentru el cele două inițiale.

*

Lui Joséphine îi mergea bine. Chiar se îngrășase puțin, iar figura plinuță o întinerea. Avea o tristețe discretă care nu o părăsea niciodată și pe care o purta ca pe un mic medalion. Îmi părea cu mult mai tânără decât Napoleon și aproape că mi-a fost greu să mi-i imaginez împreună. Oare ce făcea el acum? Nu puteam să nu mi-l închipui singur în patul lui, cu brațele întinse pe lângă corp și pumnii strânși. Încercam, de asemenea, să îmi imaginez cum e Crăciunul lui Alexandre Rawcziik, însă nu prea reușeam.

Mama nu a pregetat să își despacheteze materialele de lucru. Își petrecea o mare parte a zilei cu carnetul pe genunchi, așezată pe o bancă de piatră din grădină, pierdută în universul ei de hârtie și pastel. Tata, în schimb, se apucase să facă ordine într-un șopron vechi. Eu mergeam cu Joséphine la cumpărături, ca să o ajut, ea saluta pe toată lumea, se interesa de noutăți despre unii și despre alții, de parcă ar fi trăit acolo dintotdeauna. O priveam cum completează formularele de curse în fața unei cafele cu frișcă.

– Nu știu nimic despre curse, completez la întâmplare.

În ziua următoare verificam rezultatele: caii ei ajungeau întotdeauna chiar ultimii.

Decorticam împreună kilograme și kilograme de fasole albă, pe care apoi nu o găteam.

– Singurul lucru care-mi place la fasole este să o scot din păstaie! Asta mă calmează. Cât timp fac asta, nu mă gândesc la nimic. Ăsta e bowlingul meu!

Sau mă mai uitam cu ea la seriale polițiste nițel idioate, în care ghiceam cine e vinovatul încă din primele cinci minute și în timpul cărora ea se ocupa de cascheta lui Alexandre. În realitate, cu toții voiam să vorbim despre Napoleon, într-atât de tare răsuna absența lui în miezul tăcerii noastre. Într-atât de mult planau figura și părul lui alb și des pe deasupra buruienilor din grădină, într-atât de sonor loveau pumnii lui strânși plăcile de gresie acoperite de gheață.

– Știi, mi-a spus Joséphine la câteva zile după sosirea noastră, în loc să merg să mă plimb prin Asia, mă întreb dacă nu mi-ar fi mai bine într-un cămin de bătrâni. Te odihnești, nu mai trebuie să te ocupi de nimic. E ceva ce mi-a plăcut întotdeauna, căminul de bătrâni.

Mi-a făcut semn cu degetul să mă apropii și mi-a susurat în ureche:

– Să nu mai spui asta, dar acum câteva luni, un pic înainte de divorț, m-am interesat de camere duble. Dar nu am îndrăznit niciodată să-i vorbesc despre asta bestiei de bunicu-tău.

M-am întrebat cum de putuse această mică păstoriță să trăiască împreună cu ciclonul uriaș care era Napoleon și mi-am spus că revolta permanentă a unuia trebuie să fi fost compensată de blânda resemnare a celuilalt. Cei care luptă nu sunt singurii care trăiesc. Cei care trăiesc sunt cei vii, și asta-i tot.

Într-o seară, pe când eram ocupați să alegem lintea, m-a dus gândul la portretul lui Rocky și am întrebat-o:

– Îți amintești de Rocky?

I-am văzut degetele încremenindu-i între boabele de linte.

– Rocky? Rocky, stai…

– Ultimul adversar al lui Napoleon.

– Ah, gata: italianul! Cel cu meciul trucat.

Meciul trucat. Același refren. Meci trucat.

– De ce te gândești iarăși la asta? m-a întrebat Joséphine. A fost demult. Nu mai are nicio importanță. Toată lumea a uitat de Napoleon și de Rocky. Rocky e mort de zeci de ani, iar Napoleon…

A lăsat să se scurgă câteva clipe în tăcere, apoi a adăugat:

– Supremația boxerilor e scurtă și dezamăgitoare.

Eu am tras aer în piept:

– Sunt câteva lucruri pe care nu le înțeleg prea bine. Rocky a murit la câteva săptămâni după ultimul meci; trebuie să fi fost deja obosit în comparație cu Napoleon…

Joséphine se uita drept înainte, iar eu mă întrebam dacă mă aude. Am continuat:

– Atunci cum se face că Napoleon nu l-a făcut KO? Era super dur în perioada aia. În primele cinci runde a lovit cât a putut de tare și apoi, dintr-odată, după pauză, nicio putere în mâini, nicio putere în picioare, parcă era o marionetă. Ce invenție! Rocky își recapătă puterile și câștigă prin puncte.

Joséphine m-a țintuit cu privirea. Vioiciunea metalică a ochilor ei asemenea unor sulițe m-a frapat, ba chiar mi-a inspirat un pic de teamă.

– Am ceva să-ți spun, a zis ea dintr-odată.

Inima a început să-mi bată cu putere.

– Despre Ro… Rocky? am bălmăjit.

Joséphine a ridicat din umeri.

– Nu, ceva ce mi-a spus Édouard, pretendentul meu. O chestie cu adevărat uimitoare.

Cu ochii întredeschiși, a ridicat arătătorul în dreptul nasului și, cu o voce plină de înțelepciune, a rostit tărăgănat:

– *Ascultă iarba*; *vântul*. *Trece ciocârlia*.

S-a lăsat tăcerea preț de câteva clipe. Ea a reluat:

– *Este timpul*, *privește tăcerea*. *Un ochi te stânjenește*.

Scutura din cap ca și când s-ar fi lăsat legănată de o briză ușoară, ca și când ar fi fost în miezul timpului, al tăcerii și al vântului.

– Ce sunt astea, bunico? Iarba, vântul și ochiul care privește tăcerea.

– Haikuuri.

– Hai… ce?

– Ku. Haikuuri. Poezie japoneză.

Era scurt, frumos, straniu. Limpede. Semăna cu desenele mamei. Joséphine se regăsea în mod ciudat în ele datorită lui Édouard.

– Haikuul încearcă să surprindă evanescența lucrurilor, știi?

– Evanescența, nu înțeleg.

– Evanescența este atunci când lucrurile sunt pe cale să se sfârșească și trebuie să le prinzi înainte să dispară cu totul. Asta așa, în mare. Cu haikuul poți să surprinzi ultima clipă a lucrurilor.

Mi-am spus în sinea mea că ea înțelegea filozofia evanescenței datorită vârstei.

– Vrei să-ți mai spun unul? Stai… *O umbră somnoroasă*. *Nori pe cer dinaintea unei corăbii cu trei catarge*. Încearcă și tu.

– Crezi?

– Da. E de ajuns să te concentrezi puternic asupra unui lucru însuflețit sau asupra unui spectacol al naturii și apoi să încerci doar să fii una cu acel lucru sau cu acea scenă. Și când ai reușit, încerci să-ți imaginezi secundele dinaintea dispariției sale.

Puteam face o încercare, totuși. Am început să mă gândesc din nou la mama și la desenele ei. Apoi mi-au răsărit în minte arborii mari din visele mele. Mi-am simțit pielea acoperindu-se de scoarță.

– *Arbori înalți lungiți precum oamenii*. *Rădăcinile-n aer*; *părul în cer*.

– Bravo! Ai talent la haikuuri, e bine.

19

Am sărbătorit Crăciunul cum am putut, un pic cam lento și la nimereală.

Am ales cu grijă cuvintele de făcut slalom printre amintirile fragile precum cristalul. Cadourile ne-au distras atenția: Joséphine mi-a dăruit o motocicletă cu telecomandă care m-a făcut să țopăi de o bucurie nebună – pe cât de nebună, pe atât de scurtă.

Tata i-a luat un televizor mare, pe care s-a dus să îl aducă din portbagajul mașinii.

– E drăguț din partea ta, dar am deja unul.

– Nu-i nimic, a răspuns tata, ăsta e mai bun. E ultra plat și cu imagine *high definition*. Și are și telecomandă!

Ea i-a mulțumit, cu toate că îl prefera pe cel vechi. A spus totuși că nu o să folosească niciodată telecomanda.

– De ce? a întrebat tata.

– Așa. Ar fi ca un fel de renunțare. La metrou, Napoleon refuza categoric să meargă pe scara rulantă. Spunea că ăla ar fi începutul sfârșitului. Ei bine, și pentru mine e tot așa. Dacă într-o zi aș începe să folosesc telecomanda asta, ar însemna că sunt bătrână!

L-am ajutat pe tata să instaleze ecranul plat. Nu înțelegea nimic din racordurile electrice. Uriașul dispozitiv s-a deschis. Ne așteptam cu toții să îl vedem pe Napoleon apărând pe ecran. Dar nu, era doar un reportaj despre dromaderi, bestiile acelea cocoșate.

Am mâncat un tort cu patru etaje. Erau cu trei mai mult decât ar fi fost necesar. În orice caz, noi eram cu moralul la pământ.

– Hai să desfacem șampania, a spus mama. E Crăciunul, totuși!

M-a făcut să mă gândesc la clovnii aceia care se agită în fața tribunelor aproape goale. Joséphine și-a înmuiat buzele în pahar. Mai întâi ușor ezitantă, apoi hotărâtă de-a dreptul. Cu un gest din degetul mare dus către fundul cupei, a mai cerut un pahar, pe care tata nu a îndrăznit să i-l refuze și pe care ea l-a golit fără să clipească. Apoi și-a pus pe cap cascheta lui Alexandre, pe care o terminase de refăcut. Și-a șters buzele cu mâneca, a lăsat să îi scape un scurt râgâit care a surprins-o până și pe ea, ca și când ar fi fost primul din viața ei.

Și atunci, exact atunci, toate au luat-o razna.

Mai întâi s-a făcut roșie toată. Apoi bulele de șampanie i-au urcat până în ochi. Fălcile i s-au încleștat atât de tare, încât i-am văzut mușchii mișcându-i-se pe sub piele. Și, în fine, a izbucnit:

– Rahat! Fir-ar să fie! La naiba! Futu-i! Ce porcărie!

Eu și părinții mei am tresărit. Joséphine s-a întors spre mine dintr-o singură mișcare.

– Asta e! Până la urmă, ai putea să-mi spui ce-nseamnă toată chestia asta cu viața nouă? Să vezi ce viață nouă ți-aș da eu!

Probabil că i se adunaseră prea multe pe inimă de-a lungul serii, ba chiar de la divorț încoace, iar în momentul acela totul ieșea la suprafață odată cu bulele de șampanie. A început să tremure.

Tata s-a precipitat.

– Mamă, ești sigură că nu vrei să mergi să te cul…

– Tacă-ți fleanca, micuțule Samuel Veselie, că eu mă țin singură pe picioare; să înceapă o viață nouă… Știu eu bine de ce îi e frică, cât o fi el de împărat. Ce crede el? Că sunt idioată? Că eu nu am groapa dinaintea ochilor? Nu vrea să-l văd în ultima lui rundă, prăpăditul.

– Mamă, ți-ai ieșit din fire.

– Dimpotrivă, niciodată nu m-am simțit așa de bine. Asta trebuie să iasă la suprafață odată și-odată.

A zărit o cupă pe jumătate goală și, înainte ca tata să aibă timp să reacționeze, a dus-o la buze și a golit-o dintr-o sorbitură. Apoi i-a dat drumul, iar paharul s-a făcut țăndări de podea.

– O, cupa, cupa mea! a spus ea, reținându-și un sughiț.

A izbucnit în râs, apoi a reluat:

– Ahhh, ce bine e! Am rezolvat-o dintr-o singură lovitură! Când mă gândesc… Ca să nu-l văd în ultima lui rundă! Deși eu exact asta voiam, să ducem ultima luptă împreună. E atât de încăpățânată bestia aia bătrână, că e în stare să plece fără să explice vreodată. Cu povara aia pe suflet.

– Dar ce să explice? a întrebat tata, luat prin surprindere. Despre ce povară vorbești?

Joséphine s-a mulțumit să își încrucișeze brațele pe piept și să se refugieze într-o atitudine ursuză.

– Absolut nimic. Știu eu ce spun. De altfel, chiar o să încep și eu o viață nouă. Se pare că e la modă.

– În seara asta? a ezitat tata. Dacă ne-am uita la televizor mai bine?

– Fără televizor în seara asta. De altfel, ia uite ce fac cu telecomanda ta!

S-a ridicat și a dispărut câteva secunde în bucătărie, de unde am auzit-o:

– La gunoi!

Apoi s-a întors, s-a așezat pe canapea, și-a scos cascheta lui Alexandre și mi-a întins-o. Eu mi-am pus-o pe cap.

– Și tu, Leonard, știi? Ce trebuie să facem ca să începem o viață nouă? A?

Cu coada ochiului, am văzut cum mama își nota toate detaliile scenei.

– Dacă Napoleon ar fi aici, a reluat Joséphine, ce ar face ca să înceapă o viață nouă? Ascult.

A zâmbit. Privirea mi s-a oprit asupra unui pliant publicitar pe care îl primise împreună cu scrisorile. Am arătat cu degetul spre el.

– Capsula siderală? a întrebat Joséphine. Foarte bine! Acolo mergem. Nicio problemă.

Mi-o închipuiam deja în capsula ei de sticlă, proiectată în aer la o viteză fantastică și ținută de două elastice la capătul cărora s-ar fi legănat câteva minute.

– Dar… ma… ma… mamă, a îngânat tata, nu prea ești conștientă.

– Sunt perfect conștientă. Și am depășit vârsta la care să-ți cer voie. Tu n-ai decât să rămâi acasă și să te uiți la chestiile tale de fătă…

Soneria subțire a telefonului a răsunat și tuturor ne-a trecut prin minte același lucru: Napoleon își băga nasul și își reclama locul în capsula siderală.

– A picat la fix, bestia cocoșată, a spus Joséphine, o să-i spun tot ce gândesc!

A ridicat receptorul, a făcut ochii mari de îndată și a rămas cu gura căscată de uimire; apoi a spus simplu, cu o voce un pic dezamăgită:

– Ah, dumneata ești. O voce ciudată? Nu, nu, totul e bine. Da, da, exact, Crăciun fericit și dumitale. Da, da, exact, și Paște fericit, dacă tot suntem la urări. Nu, nu mă port ciudat.

A acoperit receptorul cu o mână și a murmurat:

– E Édouard.

A ascultat câteva minute ceea ce îi povestea Édouard, cu privirea în gol. Dintr-odată, a înghețat.

– Să mă căsătoresc? Cu dumneata? Ei bine, de fapt, aaa… de ce nu? Ai picat bine, sunt chiar la început de viață nouă! Dacă m-am pilit? Nu, deloc, am mințile la mine. O să mă gândesc. Da, da, am să îți dau un răspuns foarte rapid.

A închis receptorul chicotind.

– A căutat-o cu lumânarea. *Born to win* pe naiba, exact! Credea că o să-l aștept până la sfântu-așteaptă? Și acum, către capsula siderală.

În timp ce ea căuta prin cameră ceva cu care să se acopere, tata, un pic amețit, a murmurat către mama:

– Spune-mi dacă am ratat cumva vreun episod, dar mama…

– Da?

– Tocmai a acceptat o cerere în căsătorie?

Mama și-a mușcat buzele.

– Așa s-ar zice.

*

Bâlciul era supraaglomerat și arunca spre cer o lumină strălucitoare ca un cerc de foc înghețat. Joséphine se clătina un pic și câteodată trebuia să o susținem. Capsula siderală trona în mijloc ca o provocare și aprindea în priviri luciri de spaimă.

– Iată, a spus Joséphine, după asta o să fiu un alt om! O să înceapă și pentru mine o viață nouă.

– Ești sigură, mamă? Fiindcă știi, uneori facem niște lucruri pe care a doua zi… Uite, mai degrabă mașinuțele bușitoare, alea nu te scutură chiar așa tare.

– Bla, bla, bla, nu-mi mai vorbi ca unei infirme și păstrează-ți filozofia pentru tine. Nu înseamnă că dacă nu am făcut box, nu am dreptul la o viață nouă.

A lăsat să treacă vreo câteva clipe în tăcere, apoi a adăugat:

– Veșnicia se împărtășește!

A trebuit să mințim în privința vârstei noastre, fiindcă eu nu aveam destui ani, iar ea avea un pic cam prea mulți.

Trei minute mai târziu eram în capsulă, legănându-ne picioarele în gol. Mie nu mi-era teamă deloc, iar Joséphine chicotea întruna. Încă vreo câteva secunde, cât să se tensioneze benzile elastice. Tata și mama ne priveau terorizați. Uitându-se la Joséphine, un spectator a spus:

– Are ceva tupeu!

– E mama mea! a spus tata cu mândrie.

A început numărătoarea inversă. Momentul ultimelor dorințe.

– Bunico?

– Da.

– Știi, plaja…
– Plaja? Care plajă?
– Ei, știi tu, plaja lui Napoleon…
– A, da, plaja lui Napoleon.
– Dacă scăpăm, îmi arăți unde era?
– O să-ți arăt mult mai multe!

*

Pe drumul de întoarcere, Joséphine a vomitat de trei ori. Făcea un mic semn cu mâna, tata oprea pe marginea drumului, iar ea cobora în regim de urgență.

– Încep să mă satur, a bombănit tata. La vârsta lor nu pot să stea un pic liniștiți! Măcar la tata eram obișnuit. Știu de mult că e doar o bombă cu ceas greșit dezamorsată și că distracția lui preferată e să îmi facă mie viața un calvar. Dar Joséphine, blânda Joséphine… Și acum, povestea asta cu mariajul. Am nevoie de vacanță, de o vacanță adevărată; undeva unde să nu poată să vină nimeni să-ți strice viața, unde te ocupi doar de tine, unde toată lumea e la dispoziția ta.

– Păi, la casa de bătrâni! a spus mama.

– Ce spuneți, pungașilor? a întrebat Joséphine, sărind în mașină.

Apoi a adormit îndată, sforăind ca o locomotivă. Ajunși acasă, am instalat-o așa, încă adormită, pe canapea. Am rămas toți trei în fața ei, contemplând-o.

– E uimitor, a spus tata, când dorm par ciudat de inofensivi. Ei, dar cum deschid ochii, să te ții ce mai coridă!

Joséphine a ridicat pleoapele, de parcă ar fi auzit. Ochii îi erau vii, iar privirea tranșantă.

– Te simți mai bine, mamă?

– Da, a spus ea sec.

– Mergem la culcare? Cred că seara s-a terminat.

– Nu de tot. Dă-mi telefonul. Am reflectat.

– Ah, cu atât mai bine, a spus tata, ușurat. Mă bucur să văd că ești rezonabilă. Noaptea e un sfetnic bun. Uneori, când avem câteva pahare la bord, spunem niște lucruri…

I-a întins telefonul. Ea a format imediat un număr.

– Alo, Édouard? Da, eu sunt, Joséphine. Legat de căsătorie, sunt de acord. Am terminat tapiseria. Unde vrei dumneata! În Asia? Dacă vrei! Pe Mékong?

Perfect! Chiar în Patagonia, dacă vrei! Nu în Asia? Ah, bun! Pe scurt, sunt gata pentru o viață nouă.

A închis telefonul și a murmurat:

– Cu atât mai rău pentru Napoleon! Bla, bla, bla, așa-i trebuie!

Văzând ce figură a făcut tata, i-a trântit:

– Ai cumva de făcut vreun comentariu?

Mama a dat din cap încetișor. Privirea ei uluită nu exprima altceva decât un fatalism descurajat.

– Nu, nu, niciun comentariu.

– Fiindcă pare că te gândești la tot felul de chestii.

El s-a ridicat.

– Nu că m-aș plictisi, dar cred că mă duc să dorm puțin.

Am rămas singur cu Joséphine. Ea a așteptat până când nu s-a mai auzit niciun zgomot, apoi mi-a făcut semn să o urmez în camera ei. A scos din sertarul noptierei o fiolă micuță de parfum, căreia i-a tras capacul. Mi-a plimbat flaconul pe la nas.

– Ei?

– Miroase frumos. Un miros ciudat.

Era un parfum nedefinit, un pic trecut, un miros minunat, dar deja evaporat.

– Parfumul clipelor bune. Pune mâna dedesubt.

A întors sticluța cu susul în jos. Nisip. Nisip roșcat, amestecat cu granule de mică, granule care își păstraseră întreaga strălucire.

– Ups, nu prea mult. Trebuie să mai păstrez ceva din el pentru când voi fi bătrână.

– Plaja, am murmurat. Plaja libertății, împreună cu Napoleon. Plaja Veseliei.

– Să nu-i povestești bestiei ăleia bătrâne. O să i se pară gargară.

– Bine.

Era momentul perfect ca să murmur:

– Știi, se gândește adesea la tine. Foarte des. De fapt, tot timpul.

– Și nici măcar nu poate să mi-o spună el singur? Iar și-a vândut telefonul?

– E încăpățânat, știi foarte bine. Dar are o inimă de aur.

– Când o să-mi spună să vin înapoi, o să vin. Până atunci, hai să-ți arăt…

A desfăcut pe pat o veche hartă rutieră.

– Acolo. Era chiar acolo.

O virgulă minusculă, galbenă, marcată cu o umbrelă, fusese încercuită cu un creion. Harta era uzată, iar plaja se ascunsese într-unul dintre pliurile sale. Ce sentiment ciudat să te gândești că totul începuse pe acel mic punct de plajă. Aveam impresia că toate drumurile cuprinse în hartă duceau către acel loc micuț.

– Știi ceva? m-a întrebat bunica.

– Nu.

– Câteodată am impresia că încă mai am grăunțe de nisip printre degetele de la picioare.

20

A doua zi, după spusele mamei, a fost o zi liniștită.

– Să fim pozitivi, a spus ea în timpul micului dejun, după bairamul de ieri nu o să mai aibă chef să meargă la dans, ar trebui să putem răsufla ușurați.

Dimineața a trecut, dar Joséphine nu se trezise încă.

– Personal, a spus tata, nu mă grăbesc. Să vezi ce mai circ o să fie când o să se trezească! Să o lăsăm să-și revină!

Mi-am încercat motocicleta prin grădină, apoi, plictisindu-mă rapid, m-am așezat lângă mama ca să mă uit cum desenează. Gesturile îi erau măsurate și tainice. Grădina, cu arborii ei împietriți de iarnă, părea că îi iese de sub perii pensulei.

Mi-a dat voie să îi răsfoiesc caietul. Ultimele luni mi s-au derulat prin fața ochilor. Și pentru câteva minute, m-am regăsit ca prin minune dus în gara din Lyon, în ziua plecării bunicii. Mama desenase în planul din spate până și ceasul care marca ora exactă la care avusese loc separarea.

Apoi m-am oprit asupra scenei care ne reprezenta pe toți patru în cafenea. Absența lui Joséphine era țipătoare.

– Napoleon are niște expresii tare amuzante, am spus. Ești sigură că așa a fost?

– Așa a fost pe interior.

Nu remarcasem acea lucire melancolică din privirea lui, pe care mama o scosese în evidență.

– Mamă, și asta e când a căzut Napoleon dansând precum Cloclo. Dar tu n-ai văzut scena asta!

– Nu. Mi-am imaginat-o. Așa a fost?

– Întocmai. S-ar zice că erai ascunsă pe-acolo, pe undeva.

Dintr-odată, mi-am dat seama că eu căutam o scenă anume. Desenul, care ocupa o pagină întreagă, mi-a sărit în ochi.

– Știam că te-a marcat clipa aia. Așa-i că e frumos tatăl tău acolo?

Din nou, poza perfectă surprinsă de mama mi-a tăiat respirația. Am pus mâna peste desen, în așa fel încât să nu las să se vadă decât bustul, capul și pumnii înmănușați pe care tata îi ținea ridicați în fața bărbiei. O tulburare

nedefinită a pus stăpânire pe mine. Mama și-a luat din nou caietul, a dat câteva pagini și a rupt unele dintre ele.

– Ține. Să-i dai astea prietenului tău.

Cascheta lui Alexandre Rawcziik. Mama avusese grijă să scoată bine în evidență cele două inițiale și am fost sigur că Alexandre avea să fie mișcat de acest detaliu. Pe hârtie, cascheta părea la adăpost de trecerea timpului, de deteriorarea lucrurilor și de toate.

Chiar atunci, tata a deschis fereastra și ne-a făcut semn că vom avea o vizită.

– E celălalt, a murmurat. Pre-ten-den-tul.

Édouard părea un fel de Moș Crăciun cu căciula lui de vidră legată sub bărbie. Avea o față rotundă, tenul foarte alb, însă pometii îi erau foarte pronunțați și rumeni. În picioare purta niște ghete de schi a căror blană lungă atârna pe jos, iar sub nas avea o mustață deasă care părea făcută din aceeași blană cu cizmele. Nu-mi puteam dezlipi privirea de la cizmele acelea.

– Blană de iac. Le-am cumpărat din Mongolia Exterioară.

Apoi s-a prezentat:

– Édouard, a spus simplu, bombându-și pieptul un pic. Ați auzit, probabil, de mine?

Am observat dintr-o privire că avea acea inteligență asiatică. Evident, era la categoria pană în comparație cu Napoleon, dar avea un zâmbet larg, foarte blând, chiar dacă ușor stupid. Ne-a întins mâna dreaptă, încă înfășurată în bandaje.

– M-am ars în timp ce meșteream la motorul mașinii.

Eram singurul din lume care știa că minte, iar minciuna aceea mi l-a făcut imediat tare simpatic. Evident, venise să îi vorbească lui Joséphine.

– Nu s-a trezit încă, a spus tata cu voce scăzută. A avut o seară un pic mai… agitată.

În cele din urmă, l-au instalat pe Édouard pe canapea și s-a așternut o liniște adâncă, pentru că nu aveam mare lucru să ne spunem. Cum Joséphine tot nu se trezea, Édouard a început să își desfacă desaga.

– Facem o partidă? m-a întrebat, făcându-mi semn din bărbie către un etui lung din lemn aurit, care semăna cu un penar vechi: jocul de *go*.

A așezat piesele jocului pe măsuța joasă.

– Deci, să-ți explic: numele literar al jocului este *ranka*, adică „coadă de secure putredă“.

– În chineză?

A zâmbit.

– În japoneză. În chineză se zice *weiki*, adică un joc de încercuire. Așa, să-ți explic: legenda spune că, într-o zi, un tăietor de lemne s-a oprit să privească o partidă de *go*. Când a vrut să-și continue drumul, și-a dat seama că securea îi ruginise și că între timp se scurseseră secole întregi.

Am clătinat din cap ca să arăt că apreciam povestea. Au urmat câteva secunde de tăcere.

– Îmi place mult să explic, a precizat el, ca și cum s-ar fi scuzat. Prin urmare, explic.

Zâmbetul larg i s-a făcut punte între urechi. Mama și tata aveau aerul înțepat al celor care își țin respirația în fața unui castel din chibrituri.

– Bun, vezi, acesta e *goban*-ul, a spus Édouard.

– Ce anume?

– Vrei să-ți explic, hm?

– Da.

Răspunsul meu a părut să îl umple de satisfacție.

– Așa, deci: *goban*-ul este platoul, dacă vrei. Spunem că două intersecții sunt învecinate când se află pe aceeași linie, fără să se intersecteze între ele.

– În regulă.

– Acum, foarte important, am să-ți explic: un teritoriu este un ansamblu de intersecții, neocupate și învecinate din aproape în aproape, delimitate de pietre de aceeași culoare.

Apoi a venit vorba despre pietre aduse la viață de *seki*, despre pietre moarte și despre pietre cu un singur ochi; despre lanțuri în libertate și despre lanțuri fără libertate, despre lanțuri în *atari*, despre capturi și despre amenințări, despre puncte compensatorii care se numesc *komi*; totul cu excepții fără sfârșit.

Era mai complicat decât bowlingul, unde nu sunt decât două cuvinte de învățat: *spare* și *strike*. Mai mult, nici măcar nu e grav dacă nu le știi, având în vedere că pe ecranul electronic se zbănțuie o fată în bikini care îți explică lucrurile.

Mama și tata se abțineau să nu râdă cu lacrimi.

– Vezi, a continuat Édouard, albul nu poate să rejoace imediat în „b“ și să ia piatra neagră 1 care…

Am cedat. Nu-i mai vedeam decât mustățile, care mi se mișcau pe sub ochi. Vocea lui forma o bandă lungă, păstoasă, din care nu mai distingeam niciun cuvânt.

– Ha? Ai prins explicația?

Am încuviințat din cap, iar el a părut mulțumit.

Cum Joséphine tot nu se trezise, mama l-a servit în cele din urmă cu ceai pe Édouard. Chiar înainte să își înmoaie buzele în ceașcă, mi-a spus:

– Astea sunt lucrurile de bază. După ceai îți explic subtilitățile. E plăcut – și rar – să întâlnești pe cineva căruia să-i placă explicațiile.

Între două înghițituri de ceai, Édouard și-a luat dintr-odată un aer solemn și s-a întors către tata.

– Domnule, de vreme ce Joséphine nu se trezește, trebuie să mă adresez dumneavoastră. Iată…

– Explicați-mi, a spus tata, zâmbind.

– Am onoarea să vă cer… hmm… mâna mamei dumneavoastră.

S-a așternut o liniște asemenea unui cearșaf uriaș. Simțeam din lucirea ochilor săi și din contracția mușchilor frunții că tata făcea un mare efort să înțeleagă întrebarea care îi fusese pusă.

– Am să vă explic, a reluat Édouard. Joséphine a acceptat să-mi devină soție, dar mie îmi place când lucrurile se fac în ordine. Căci ordinea este preludiul fericirii.

– Dacă spuneți dumneavoastră, a zis tata.

S-a scărpinat în cap și a schimbat o privire perplexă cu mama. Pretendentul aștepta liniștit, fără să dea niciun semn de exasperare.

– În mod normal, în Europa, a început tata, mâna unei femei nu se cere fiului ei, ci tatălui.

Édouard a înlăturat obiecția cu un simplu gest al mâinii.

– Un detaliu. Să vă explic. În filozofia shintoistă, părinții și copiii…

– Nu, nu, e în regulă. Faceți cum doriți, dar nu-mi explicați nimic. Căsătoriți-vă sau nu vă căsătoriți, mie unuia nu-mi…

Și, fără să își încheie fraza, s-a întors către mama.

– La naiba, vârsta a treia chiar distruge!

Apoi s-a cufundat într-o revistă de cuvinte încrucișate.

– Nu știu dumneavoastră, a spus mama, dar eu m-aș uita la ceva distractiv la televizor. Ceva simplu și amuzant. Un film care să ne permită să evadăm, ce mai!

Édouard a scos din desagă carcasa unui DVD.

– Am exact ce ne trebuie, a spus el, jubilând. Speram să-l văd cu Joséphine, dar nu-i nimic. Oricum, îl știu pe de rost. O să vedeți, e foarte amuzant, n-o să ne plictisim. Ce ziceți? Pe ecranul acela mare va fi super! Și în versiunea originală!

– O comedie? a întrebat mama.

– Mai tare: teatru Nô.

– Teatru CUM? a întrebat tata, scoțându-și nasul din cuvintele încrucișate.

– Să vă explic: Nô sau Gagaku, dacă preferați. Sau chiar Bugaku, dacă suntem scrupuloși cu termenii. *Tată-socrule*, sunteți cunoscător?

– Nu, a răspuns tata, doar mă informam. De fapt, mi-aș dori mai ales ca ziua să se încheie bine.

Afară a început să cadă o ploaie înghețată. A durat o bună bucată de vreme.

– O să vă distrați de minune! a spus Édouard, introducând DVD-ul în aparat. O să ne cocoșăm de râs! Dacă nu înțelegeți tot…

– Ne explicați dumneavoastră, a completat mama.

– Exact.

Curând, pe ecran a apărut un bărbat înfășurat într-un chimono negru satinat, încheiat cu o centură mare, roșie. Era singur pe o scenă goală imensă, uitându-se în dreapta și în stânga, ca și cum ar fi fost în căutarea a ceva. Sprâncenele oblice se arcuiau deasupra a doi ochi machiați cu negru, care îi dădeau un aer furios și feroce. Brusc a încremenit, a scos un țipăt scurt extrem de ascuțit, „Hiii!“, apoi, brusc, a început să tremure din cap până-n picioare, ca trestia în mijlocul unei furtuni.

– E furios, nu-i așa? l-am întrebat eu pe Édouard.

– Nu, e foarte mulțumit. Ăsta e bufon. Genul acela care vede partea bună a lucrurilor!

În scurtă vreme, bărbatul a făcut un pas mare înainte și a lovit sălbatic cu piciorul în podea, producând un zgomot ca de tunet. Apoi și-a dat ochii peste cap, a mișcat din urechi, i-au trosnit fălcile, a dat din fund, și-a umflat pântecul cât a putut de tare, și-a îndreptat buricul spre tavan și și-a atins vârful nasului cu limba, după care a scos un răcnet care ne-a făcut pe toți să tresărim.

– Bietul de el! a spus Édouard.

– Cum adică bietul de el? a făcut tata, uimit.

– Vedeți bine că e nefericit. Nu?

– Da, da, acum, că spuneți.

– Uitați, uitați, a spus Édouard, arătând cu degetul spre ecran. Concentrați-vă, pentru Dumnezeu, o să rataţi partea cea mai bună!

Bărbatul, în continuare singur pe scenă, a început să privească în gol. Figura lui îndreptată spre cer părea că urmărește niște nori nevăzuți. A ridicat arătătorul în aer ca pentru a simți direcția vântului.

Și atunci, Édouard a izbucnit în râs.

– Ei, nu-i așa că asta a fost bună? De fiecare dată mă dă gata scena asta! Hm, n-am dreptate?

– Neprețuită scenă! a bombănit tata.

– Nu-i așa? O, am o idee: dacă am vedea-o încă o dată? Doar așa, ca să ne distrăm!

– Nu, nu, a răspuns tata, o să strice ritmul.

– Aveți dreptate. Atenție, urmează mai multă acțiune!

Într-adevăr, din culise și-a făcut apariția o siluetă fragilă. O înconjurau nori vaporoși, care parcă îi formau aripi. Se apropia în tăcere de bărbatul îmbrăcat în roba neagră, însă el părea să nu o vadă. Silueta s-a învârtit în jurul lui preț de vreo douăzeci de minute.

Apoi a dispărut, bărbatul s-a chircit, după care s-a întins pe podea ca o clătită.

– De fiecare dată mă ia prin surprindere! a strigat Édouard. Recunoașteți că nu vă așteptați deloc să se termine așa!

– Recunosc că… he-he, e o mare surpriză. Ne așteptam la orice, mai puțin la asta! Și s-a terminat de tot? Sunteți sigur?

– Prima parte, da. Are vreo cincisprezece minute cu totul. Succes garantat, acțiune, râs, tandrețe. Dacă vreți, revin mâine și…

Afară încă ploua. M-am gândit la Napoleon. Și la Alexandre, dar fără caschetă.

Mama aținipise, iar mâna îi atârna pe mânerul fotoliului. Carnetul cu desene îi căzuse pe covor.

În momentul acela am simțit foarte limpede cum timpul trecea peste noi toți.

*

Édouard plecase deja de mult, cu căciula pe cap și cu blana de iac în picioare, când Joséphine și-a făcut apariția în prag de seară, ca o floricică, cu pielea

netedă, obrajii vioi și călcătură fermă. Tata a informat-o cu privire la vizita lui Édouard. Ea s-a întins, a căscat și a întrebat:

– Și ce voia?

– Venise pentru căsătorie.

– Căsătorie? s-a mirat Joséphine. Ce căsătorie?

– A lui.

– Ah, se însoară?

– Păi da.

– I-auzi! Ar fi putut să-mi spună și mie. Și cu cine?

– Cu tine!

Joséphine, învârtindu-se pe loc, s-a schimbat brusc la față.

– Cu MINE?

– Da, având în vedere că ai fost de acord. Chiar tu i-ai spus, ieri, la telefon.

Joséphine s-a prăvălit într-un fotoliu și a închis ochii. Fără îndoială, își cerceta memoria.

– Trebuie să spun că e simpatic, a spus tata. Un pic țicnit, dar simpatic.

– Taci, a spus Joséphine, încerc să-mi aduc aminte. Da, am impresia că se risipește ceața… îmi amintesc un pic. Cred că a făcut o mutră de zile mari.

– Când?

– Când i-ai spus că eram beată. Și deja luată. Deja luată de Veselie.

Tata și-a mușcat buzele, mama a pufnit. Joséphine s-a ridicat.

– Stai… vrei să spui că…

– Dar, mamă, adu-ți aminte odată! Gata pentru o viață nouă! Voiai să te duci până-n Patagonia.

Joséphine s-a luat cu mâinile de cap și a început să se legene înainte și înapoi.

– Nu-i adevărat, nu-i adevărat, era un fel de a spune! Ce știu eu, o imagine, o chestie de Crăciun. Trebuie să fii chiar prost ca să nu înțelegi chiar așa, nimic.

Tata își plimba privirile de la stânga la dreapta, încercând să se oprească asupra unui lucru liniștitor. În cele din urmă, a început să zâmbească uitându-se la o sticlă veche de limonadă, transformată în lampă, pe care stătea cocoțat un abajur din paie. Părea să aibă o mulțime de lucruri să îi spună.

– Pur și simplu, a murmurat el, nu mai înțeleg nimic din povestea asta a voastră. Ziceai că vrei să începi o viață nouă, nu știu ce, tapiseria terminată… Înainte spre Patagonia! Celălalt sosește aici tot într-un zâmbet, cu șapca aia pe

cap și blana de iac din tălpi până-n creștet și o tonă de explicații despre teatru *go* și jocul Nô… iar eu…

– Cred că e invers, tată, am spus, teatru Nô și joc de *go*. Vrei să-ți explic?

– Mă doare-n cot! a urlat el. Fix în cot mă doare! N-am priceput nimic nici din joc, nici din teatru, și nici din tot ce se-ntâmplă.

A bombănit câteva secunde, apoi a izbucnit din nou:

– Cât despre povestea cu mariajul, cu divorțul, cu viața nouă și cu eternitatea pe care o împărțim ca pe cârnăciori la picnic, ei bine, nu înțeleg nici atât! Și, mai mult, nu vreau nicio explicație!

În acest timp, Joséphine se lamenta în colțul ei, cu fața în palme.

– Ce mă fac acum? Ce-o să mă fac? Așa mi-aș dori să-mi regăsesc Veselia! Nu am niciun chef să mă duc în Asia.

21

Noaptea următoare a fost ca majoritatea nopților mele. Arborii continuau să cadă. Erau imenși cu toții, mari și noduroși, cu o viață lungă în spate. Dar, în mod curios, înălțimea și lățimea, la fel și coroanele ample, dădeau mai degrabă o impresie de fragilitate decât de putere. Cu cât erau mai impunători, cu atât erau, de fapt, mai firavi. Alexandre Rawcziik, Punct pe „i“ și cu mine pășeam pe un covor de frunze moarte și uscate, care nu făceau niciun zgomot, ca și cum ne-am fi mișcat fără să atingem, de fapt, pământul. Mergeam de la un arbore la altul ca să verificăm dacă nu erau în pericol, însă cum îi atingeam, pericolul devenea evident. Cascheta lui Alexandre era și ea enormă, aproape la fel de înaltă ca arborii.

Era ca un fel de animal care se furișa. Un animal a cărui ferocitate era egalată doar de răbdarea lui. Am făcut câțiva pași înapoi. M-am uitat în sus, dar nu am văzut decât frunzișul des care acoperea cerul. Curând, vârful copacului a început să tremure, apoi tot trunchiul s-a legănat de la stânga la dreapta. Iar rădăcinile s-au smuls din pământ fără zgomot, fără trosnituri, ba dimpotrivă, învăluite de murmure confuze și de mârâituri care însoțeau căderea.

De fiecare dată când cădea un arbore, îmi spuneam că voi putea în sfârșit să îmi dau seama ce se află în spatele lui, iar siguranța aceea mă consola oarecum; în realitate, însă, mă regăseam mereu în fața unui nou împărat al pădurii. Care, la rândul lui, avea să fie amenințat cât de curând.

Și începeam să plâng.

Până când telefonul a sunat în puterea nopții. Mama și tata s-au trezit urgent. I-am însoțit în sufragerie. Joséphine nu se trezise. Nu putea fi decât el.

– E un pompier, ne-a spus tata, acoperind receptorul cu mâna.

Mama mi-a spus să merg înapoi la culcare, însă eu am rămas așezat pe primele trepte ale scării. Tata repeta ce îi spunea pompierul în așa fel încât mama să poată urmări convorbirea.

– Un incendiu?

Tăcere.

– Ah, ce bine! Ne-a luat cu călduri, ca să zic așa. N-ar trebui să glumesc cu lucruri dintr-astea? Așa este, scuzați-mă. Dar am avut niște zile tensionate în ultima vreme.

Tăcere.

– Ah, înțeleg, a vrut să calce și a plecat la bowling în chiloți, uitând fierul de călcat peste cămașă. El e, fără îndoială.

Tăcere.

– Ce spuneți? Aveți probleme cu el? Bine ați venit în club! Nu-i amuzant? Nu, așa e, aveți dreptate. Dar mă rog, câteodată…

Tăcere.

– Nu-și mai amintește nimic și pretinde că dumneavoastră ați ars totul ca să-l exilați. Și că sunteți mână-n mână cu mine. Clasic. Unde e acum?

Tăcere.

– Da, știu exact ce spuneți: închis în toaletă și urlă de acolo *Am o poftă mai mare decât o baracudă*. Obiceiul, ce mai! Vorbește despre un anume Rocky? Spune că nimeni n-a știut să înțeleagă moștenirea lui Rocky? Sper că aveți o formare specială de „vechi boxer de caracter“, fiindcă în caz contrar veți avea parte de o noapte agitată. Nici asta nu-i amuzant? Bun, dați-mi-l la telefon.

Tăcere.

– Cum? Nu vrea să vorbească cu mine. Zice că sunt un… Și asta vi se pare amuzant? Vă face să râdeți? Nu, pe mine nu.

Tăcere.

– Zice că imperiul e amenințat și că nu vorbește decât cu prim-generalul? Da, știu despre cine e vorba. O reuniune urgentă a statului-major?

Am trezit-o pe Joséphine în puterea nopții. Tata a pretins că banca lui fusese jefuită și că trebuia să se întoarcă de urgență. Ea ne-a condus și, cum stătea cocoțată pe treptele verandei, luminată de farurile mașinii, în cămașa de noapte din secolul trecut și cu părul în vânt, părea o creatură mitologică stranie.

– O să-ți telefonim, Joséphone, a strigat tata. Mă rog, invers.

Tata a demarat în trombă. Mașina străpungea întunericul nopții. Eu am adormit, apoi m-am trezit tresărind. Curios lucru, mă simțeam bine și mi-aș fi dorit ca acea călătorie să nu se sfârșească niciodată.

Îl însoțeam pe tata în benzinării când voia să facă o pauză sau să ia cafea ca să rămână treaz. La unul dintre popasuri, când se lumina de ziuă – ne mai rămăseseră o sută de kilometri de parcurs –, a spart un automat care se mulțumise doar să-i oprească moneda. Au sosit imediat doi inși masivi, cu banderole pe bicepși pe care scria *Securitate*, însă, curios lucru, cuvântul acesta inspira mai degrabă neliniște. Unul dintre ei i-a spus tatei:

– Deci, domnișorule, facem comédii?

Tonul era deja ridicat, iar eu am crezut că se vor lua la bătaie. Tata a început să salte de pe un picior pe altul, cu pumnii dinaintea bărbiei. Ceilalți doi se uitau la el oarecum batjocoritor. L-am luat pe tata de braț.

– Hai să mergem, tată. Ei nu înțeleg nimic din box.

– Ai dreptate. Nimic nu pricep!

Exact în momentul în care ușa culisată s-a deschis în fața noastră, tata s-a întors către cei doi paznici.

– Nu-s decât niște FĂTĂLĂI! a urlat el.

Am fugit cu toată viteza până la mașină, care a demarat ca o rachetă.

Ieșiserăm de multă vreme de pe autostradă când, exact înainte să ajungem, tata a frânat până la podea în fața unei cățelușe albe, rămasă împietrită în mijlocul drumului, care ne fixa cu ochii ei mari și extrem de blânzi. Era grațioasă și fragilă și i-au trebuit mai multe secunde să accepte să traverseze cu mersul ei elegant și afectat. Fraza pe care o rostise mama la bowling, *tot ceea ce e fragil e frumos*, îmi răsuna în minte.

– E rândul tău! a spus tata, oprind mașina în fața casei lui Napoleon.

Pompierul era încă acolo, adormit în fața unei cafele reci, înfășurat într-o cuvertură mare, în carouri. În toată casa plutea un miros de ars, iar bucătăria era neagră precum cărbunele. Punct pe „i“ s-a clătinat cu pași lenți spre mine, fixându-mă cu o privire perplexă. Avea aerul cuiva care știe multe. Apoi s-a culcat pe-o parte.

– Eu sunt prim-generalul, i-am spus pompierului.

– Halal armată, a răspuns el.

*

Imediat ce l-am văzut, am simțit ceva ce mi-aș fi dorit să nu simt niciodată: Napoleon mi s-a părut bătrân. Aveam în fața mea un domn foarte vârstnic și aceeași angoasă precum cea din vis mi-a făcut stomacul să se strângă. Pândea o amenințare.

Preț de câteva minute, am avut impresia că sunt transparent; am înțeles că nu mă recunoaște pe deplin. Privirea lui părea să caute pe fața mea amintirea unei persoane cu care se intersectase oarecând și al cărei nume îl uitase.

Picura un robinet și, în fiecare secundă, regulat ca un metronom, o picătură de apă se spărgea agasant de faianță.

Pic – pic – pic

Iar eu aveam impresia că acea picurare contoriza timpul. Dintr-o dată, mi-a făcut semn să mă apropii și mi-a șoptit la ureche:

– Am ascuns camembertul, să nu mai spui nimănui.

Văzându-mi stupefacția, a adăugat:

– Pompierul… după camembert a venit. Din fericire, l-am văzut imediat. Să fi văzut ce mutră a pus când a deschis frigiderul. Mai avea puțin și dădea cu casca de pământ! Du-te să vezi, du-te să vezi.

Cu o privire încântată, jubilând deja, m-a urmat până în bucătărie; arăta sinistru, cu pereții acoperiți de funingine. Mirosul înțepător de plastic ars îți muta nasul. Am deschis frigiderul și nu mi-am putut reține un zâmbet. M-am întors spre bunicul.

– De ce ți-ai pus toți chiloții-n frigider? Și de ce ai atâtea perechi?

Erau cel puțin o sută de perechi, aliniate la dungă.

Oare îmi auzise întrebarea? A privit încruntat spre podea și a murmurat:

– E nevoie de un pic de vopsea aici…

– Hm? Chiloții tăi? De ce sunt aici? am insistat.

– De ce? a răspuns el. Păi ca s-o enervez!

– Dar pe cine? Să știi că nu-nțeleg nimic.

A izbucnit în râs.

– Cine? Ești cam ciudat. O iei nițel razna? De fapt, știi prea bine. Pe doamna Taillandec.

Știam numele acesta. Era numele învățătoarei lui din școala primară, pe care o pomenea adesea cu un amestec de ranchiună și afecțiune.

– Ți-ai pus chiloții-n frigider ca s-o enervezi pe doamna Taillandec?

– Exact. Ea e pompierul. De fapt, mai ales asta să nu mai spui nimănui, dar vezi tu, pompierul e fiul ei… Fiul ei deghizat. E un truc chestia asta. Sunt mână-n mână. Amândoi voiau să-mi fure camembertul. He-he, dar nu sunt fraier, l-am pitit! Și în loc de brânză, au dat de chiloți. E aici!

Și a arătat către tâmplă.

clamp-clamp-clamp

Apoi, dintr-odată, în câteva clipe a părut că redevine el însuși:

– Ah, Coco, iată-te! Te așteptam. Ai o caschetă frumoasă, ce să zic.

– Mulțumesc, bunicule.

– Nu-mi spune așa! Ai văzut ce-i aici? Nu știu ce s-a întâmplat. Tu ai idee?

– Nu.

– Un scurtcircuit, poate?

– Poate.

– Știi, e ciudat, în noaptea asta mi-au venit o mulțime de lucruri în minte. Am un creier beton, într-adevăr. Totul e stocat înăuntru.

Și s-a lovit cu pumnul în cap, apoi m-a întrebat:

– Când e ziua ta?

– Ai uitat?

– Nu chiar, dar am o îndoială.

– În mai, am spus. Pe optsprezece.

– În mai, pe optsprezece, a repetat el cu voce scăzută, așa e.

Dintr-odată, s-a însuflețit:

– De altfel, în ce privește taxiul, misiunea pe care ți-am încredințat-o, știi, cu plaja unde…

– Da, împărate, știu exact unde este. Un sătuc pe nume Houlgate.

– Da, asta e. Exact acela e numele. Îmi aminteam tot, mai puțin asta. Houlgate. Ca și cum am avea caramel topit în gură. Nu era chiar așa mică plaja aceea.

Ușurarea lui era fățișă. Mi-am jurat în sinea mea să fac tot ceea ce îmi va sta în putință ca să nu uit niciodată numele plajei.

– Coco, am să-ți încredințez ceva. Mergi la subsol. Pe etajera unde sunt mănușile, sacul și toate celelalte.

– Da, ascult.

– Ai să găsești un borcan cu pudră de talc, știi, pudra aceea albă pe care ne-o punem pe mâini ca să nu ne rănim de la mănuși.

– Așa.

A izbucnit în râs.

– Atâta doar că nu e pudră de talc. Ha! Ha! Ce păcăleală… Cel puțin eram sigur că Joséphine n-avea să-și bage nasul acolo.

Câteva minute mai târziu, veneam înapoi cu faimosul borcan pe care Napoleon l-a deschis imediat.

Mirosul plajei. Același nisip cu cel al lui Joséphine. Același parfum blând și șters al trecutului care trezea la viață imaginea lui Napoleon și a lui Joséphine mergând pe plajă. Nu am putut să nu îmi imaginez cele douăzeci de degete ale picioarelor lor, imprimate pe nisip.

– Să nu povestești nimănui despre asta, hm. Ultra secret. Am și eu mândria mea. Mai târziu, în calitate de prim-general, te vei ocupa să ții în siguranță

aceste relicve ale imperiului.

A astupat borcanul la loc, strângând capacul din răsputeri.

Scrisoare de la bunica

Băiețelul meu mare și drag,

Am regretat mult plecarea voastră de urgență în ziua care a urmat, e important să-ți iei la revedere, mai cu seamă că în noaptea de Crăciun nu am fost deloc eu însămi, mi-am… cum ziceți voi, tinerii? Am luat-o puțin razna, cred, în tot cazul, a doua zi bulele de șampanie coborâseră către genunchi, ploua, a fost primul Crăciun fără Napoleon, Édouard m-a sunat, voia să-mi vorbească despre viitor, mie mi-a picat prost, căci eu voiam să vorbesc despre trecut.

Ne-am întâlnit totuși într-o ceainărie, el nu prea știa cum să abordeze subiectul căsătoriei, amorezul, se vedea cât colo, se foia de pe o fesă pe alta ca și cum ar fi avut nevoie să meargă la pipi, dar era mai curând drăguț, și apoi asta îmi convenea, fiindcă nici eu nu știam cum să întorc lucrurile. Un simplu „nu" mi se părea puțin crud, pe scurt, nu aveam chef să-i răspund la întrebări, și nici măcar să discut. Așa că i-am propus ceea ce propunem întotdeauna când nu avem nimic interesant să ne spunem: să mergem la cinema. Nu știu ce ne-am face fără cinema.

Aveam chef să merg la o comedie, iar el mi-a zis că rulează un film foarte distractiv al unui anume Kurosawa, care se numește

Cei șapte samurai, n-am înțeles nimic, dar absolut nimic, de altfel filmul era alb-negru, dar mai mult negru decât alb, acțiunea se petrecea în vremuri tare îndepărtate, în care nu se prea zâmbea, și a durat exact două sute șapte minute, căci am avut norocul, după spusele lui Édouard, să vedem versiunea lungă, el văzuse versiunea scurtă de vreo șase ori, bine că erau doar șapte samurai, că dacă ar fi fost douăzeci am fi petrecut două zile acolo, la cinematograf, de altfel semănau toți între ei, cu căștile și mustățile alea. Era unul care semăna puțin cu Édouard și în timpul genericului de la final (Ed, nu samuraiul) m-a întrebat cum mi s-a părut, iar eu, ca să destind atmosfera, am spus că nu mi s-a părut nipon[8], nici rău, dar asta nu l-a făcut deloc să zâmbească, m-a privit cu un aer sever, mi-a spus chiar că nu aveam pic de respect pentru cultura ancestrală, că eram ca un pirat în chestiuni de spirit și că este o diferență gravă între mine și el, după două sute șapte minute de cafteală japoneză aveam totuși dreptul la un joc de cuvinte, chiar dacă unul stupid, asta e problema cu Édouard, ia totul în serios, în fine, una dintre probleme. Cea de-a doua este că el nu e Napoleon, așa că m-am bosumflat. Ca o fetiță, după un sfert de oră petrecută așa, a fost nevoit să recunoască faptul că eram pe cale să ne certăm precum câinele și pisica, și iată ce mi-a spus: „Dar, dragă Joséphine, pe cinstea mea, noi ne certăm acum. Ce drăguț!"

Într-un anume fel, eram mulțumită că scăpasem de discuția referitoare la căsătorie, nu știam deloc cum să prezint lucrurile, nici cum să explic că nu mă gândeam decât la Napoleon, de parcă aș fi avut cincisprezece ani, mai ales din ziua când am mirosit

nisipul și ne-am uitat pe hartă, lui să nu-i spui asta, el e un om care nu se uită la samurai, Napoleon, ci e plin de drăcovenii de tot felul, la fel ca ei.

În cele din urmă s-a calmat și a schimbat subiectul, nici el nu avea cine știe ce chef să fie prea stabil, cred eu, mi-a spus că nu mai vrea să-și piardă timpul gătind sau făcând curățenie și că are să caute o asistentă care l-ar putea ajuta în viața de zi cu zi, m-a privit cu un fel de regret, după care m-a lăsat acolo așa, aproape fără să anunțe, pretextând că trebuie să se ocupe de treaba asta și să dea telefoane ca să găsească persoana care ar face lucrurile alea, așa că m-am întors acasă singură, de-a lungul lacului, cu un pic de tristețe-n suflet.

E greu, căci în ciuda samurailor, a șepcii și a blănii de iac, Édouard e un om tare blând și amabil și mă întreb dacă nu ratez cumva ceva. Napoleon sau Édouard? Era ciudat să mi-i imaginez pe Napoleon și Édouard pe câte un taler al balanței care înclină uneori într-o parte, alteori într-alta, asta m-a făcut să râd de una singură, e totuși bizar să ai astfel de probleme la vârsta mea. Pe lac, triunghiul format de o familie de lebede mergea înainte, lăsând pe apă o urmă ușoară, noaptea cădea și mă pândea melancolia, toate astea sunt totuși din vina lui Napoleon dacă ne gândim la cum s-au petrecut lucrurile, îmi pare rău să recunosc, dar aș vrea să știu cum îi merge și în ce stadiu e cu viața lui cea nouă, mândru cum e, n-ar zice nimic niciodată, chiar dacă ar suferi ca un câine, oricum, putem să zicem ce-om vrea, Napoleon a fost singurul soare al vieții mele, și chiar dacă acum este un soare care apune, ei bine, el continuă să mă încălzească și când mă gândesc din nou la asta, simt iar nisipul sub tălpi și aud valurile, exact ca înainte, vezi tu, timpul nu trece, e tot ce înțelegem când îmbătrânim. Sincer, uriașul meu, în cele ale inimii e prea complicat, prea complicat, cel mai rău este că din ce îmbătrânim, din aia înțelegem tot mai puțin, dacă am putea alege, ei bine, cred că mai înțelept ar fi să nu zăbovim asupra subiectului, mă duc înapoi la tapiseria mea, precum fraiera aia de Penelopa.

Bunica ta care te sărută

Note:

9 În franceză, *nippon* („japonez“) se pronunță foarte asemănător cu *ni bon* („nici bun“), de unde jocul de cuvinte. (*N. red*.)

22

Astfel a început ultima luptă a împăratului meu, o luptă inegală! Inamicul era înșelător. Știa unde să lovească și nimerea exact. În corp, la cap, în inimă. Cunoștea loviturile care dor, descurajează și umilesc; stăpânea la perfecție toate sectoarele jocului și se pricepea să joace atât în eschivă, cât și în fentă, și nu îi lăsa lui Napoleon niciun răgaz. Ziua, noaptea, împăratul meu hărțuit trăia umilințe peste umilințe. Era îngenuncheat, dar se ridica. O dată, de două ori, de zece ori. Metoda adversarului era rodată de când lumea și pământul. Ataca trupul, făcând mușchii lui Napoleon să se topească, ataca spiritul, distrugându-i memoria.

Era un monstru viclean care știa cum să-și ducă biata pradă, dându-i speranțe deșarte pentru a le spulbera mai bine, o bestie sălbatică cu ochi strălucitori, o hienă care se întorcea câteodată să se ascundă în pădure, ca să ne observe mai bine. Astfel, aveam câteodată impresia că-l regăsesc pe acel Napoleon pe care îl cunoșteam dintotdeauna. În unele zile avea o figură odihnită și comentarii mușcătoare:

– Nu mă exilează ei așa curând! Dacă am merge la bowling, Coco?

– Ar fi super, împărate, am răspuns eu, cu lacrimi în ochi.

– Și-atunci, de ce te smiorcăi dacă ar fi super? Ah, înțeleg… ai primit instrucțiuni? Asta e, Coco?

Chipul îi era plin de furie, cu sclipiri de zâmbet și de tandrețe în ochi.

– Până și generalul meu mă abandonează! a spus el cu voce scăzută.

Am plecat capul. Tata îmi ceruse să îl anunț dacă găseam casa goală sau dacă Napoleon lua mașina. Angajase o femeie care venea de mai multe ori pe zi. O doamnă foarte blândă, pe care Napoleon o lua, prin alternanță, drept Joséphine, animatoare din tabăra de vară, poștăriță, ba chiar drept mama lui. O doamnă atât de discretă, încât se confunda cu tapetul în culori estompate de pe hol.

– Ei bine, e adevărat, a spus el într-o zi, admit că am câteodată unele lipsuri, dar să nu facem din țânțar armăsar, totuși. Călătoria cu barca în jurul lumii probabil că s-a dus pe copcă, înțeleg, dar celelalte… motocicleta, de exemplu,

n-o să iau decât una de 240 de centimetri cubi. Încă mai am putere. Avem toată viața înainte.

– Doar că va fi un imperiu mai mic, împăratul meu.

– Iată, Coco, exact. Ce contează mărimea? Important e să împărățești. Vino un pic. Skanderbeg.

Ceea ce altădată era înțelegerea noastră secretă acum mă teroriza. Mă prefăceam că strâng din dinți, că rezist, că nu mai pot. Mâna mi se zdrobea de masă. Oare mă crede? Se preface? De ce victoriile astea nu-i smulg decât un surâs palid?

Aceste episoade erau urmate de momente de deznădejde, iar în ochii lui eu redeveneam omul invizibil. Sperasem că suflul limbii esperanto avea să reușească să îi reaprindă jarul memoriei.

– *Sed imperiisto mia, jen mi, via ĉefgeneral! Bubo via. Imperion ni nepre defendu. La landlimoj estas atakitaj!* (Dar, împărate, sunt eu, prim-generalul tău! Coco al tău. Avem un imperiu de apărat. Frontierele sunt atacate!)

Fără niciun rezultat. Zâmbea prostește, cu buzele lăsate.

– Prim-generalul tău. Coco al tău! insistam eu, nevenindu-mi a crede.

– Cred că vă-nșelați, tinere. Eu nu sunt împărat și nici nu am avut vreodată un prim-general.

Mă duceam după fotografia lui Rocky.

– Și el, bunicule, Rocky. Boxerul care ți-a dat totul.

În acele momente de împrăștiere, doar imaginea lui Rocky părea că îl mai trage din plasa de păianjen a uitării în care se zbătea. Zâmbea atât de blând, trecându-și vârful degetelor peste figura și sudoarea lui Rocky, încât ochii mi se umpleau de lacrimi. Nu îl recunoștea întru totul, însă părea să caute a-și aminti din ce segment al vieții lui făcuse parte bărbatul din fotografie. Renunța oftând.

– Nu uitați să vă luați câinele înainte să plecați. Sunt alergic la părul de câine.

Eram un general fără împărat. Într-o zi, trist și descurajat, am avut ideea să deschid micul borcan de nisip. Napoleon mă privea curios.

– Faptul că pretindeți a fi generalul meu mi se pare deja destul de bizar, dar în plus văd că mai aveți și manii ciudate. Chiar trebuie să miros nisipul?

– Da, împărate.

– Sper că nu mă puneți să miros rahat.

A inspirat, închizând ochii. Miresme de altădată păreau să își croiască drum prin memoria lui încețoșată.

– Ah, da, așa e, asta îmi amintește de ceva. Nu știu prea bine ce anume, dar… Pot să mai încerc o dată?

Am dat din cap că da.

– A, da. Ce miros frumos!

– Nisipul de pe plaja lui Joséphine. Nu-ți amintești? Plaja aceea micuță… Împăratul meu…

– Încetați cu termenul acesta ridicol. Am eu aer de împărat? De ce nu „bunicule“, dacă tot suntem aici? De altfel, ca să fiu sincer, chiar mă întreb ce faceți aici. Mi se pare totuși că ne-am mai întâlnit cândva… Sau, mai degrabă, că semănați cu cineva cunoscut.

Telefonul a sunat în puterea nopții. Era responsabilul unei stații de benzină dinspre Évreux. Napoleon făcuse plinul de combustibil, iar Peugeot-ului 404 nu îi plăcuse. Din fericire, bunicul își luase măsura de precauție să pună numărul nostru de telefon în torpedoul mașinii.

– Évreux? s-a mirat tata în timp ce se îmbrăca. Doamne, Dumnezeule, de ce Normandia? Tu ai idee, Leonard?

– Nu, tată, nu știu.

– E vreo sală de box la Évreux?

În plin dezastru, mai exista, din fericire, și un loz câștigător. Obținusem de la ai mei permisiunea să nu merg la cantină ca să profit, împreună cu Napoleon, de acel sfert de oră al visurilor împlinite. Un binecuvântat sfert de oră în cursul căruia îl regăseam combativ, gata să muște, cu memoria intactă și ascuțită ca un briceag.

– Întrebare de baraj, anunța prezentatorul, concentrați-vă bine. Una dintre fiicele lui Victor Hugo a înnebunit. Cum se numea?

Murmurele candidaților care se amestecă preț de câteva secunde.

– Hugo! spune unul dintre ei.

– Ei, nu, prenumele!

– Ah, atunci e mai complicat!

Din nou, schimburi de șoapte: Mmm și mmm și mmm… Nu, da, poate… Asta trebuie să fie!

– O să încercăm: Victorine!

– Nu, spune Băiețică.

– Ah? Huguette, atunci?

– Nu.

– Marcelline?

– Las-o baltă! intervine Napoleon. Adèle.

– Ești sigur? l-am întrebat.

– Cât se poate de sigur. Ăsta nu merită un bingo, ci un șut între buci. Chiar dacă e moartă Adèle! Ha, ha! Ai înțeles, Coco? Jocul de cuvinte?

– Foarte amuzant.

Unde auzise el vorbindu-se despre fiica lui Victor Hugo? El, pe care nu îl văzusem vreodată deschizând o carte, nu avea nicio ezitare, nu se gândea deloc, răspundea instantaneu:

– Capitala Mongoliei? Floare la ureche! Ulan Bator!

– În ce film a jucat Gary Cooper rolul lui Link Jones? *Omul din vest*, evident. În 1958. Ăștia chiar ne iau de fraieri!

– O asterie? E o stea-de-mare, prăpăditule! Toată lumea știe!

Când stingeam radioul, aveam impresia că sting conștiința împăratului meu. Era de parcă doar vocea acelui prezentator fără chip și strigătele acelui public l-ar fi putut menține în lumea noastră.

– Gata cu joaca, spunea el. Încep lucrurile serioase.

Ce voia să spună cu asta?

Trebuia să mă întorc în clasă, să îl las așa, singur, între Punct pe „i“ și adversarul lui vorace.

Închideam ușa în urma mea.

*

Încă de când ne întorseserăm de la Joséphine, îi dădusem lui Alexandre cascheta, dimpreună cu desenul făcut de mama. Abia surprins să își revadă cascheta arătând ca nouă, și-a pus-o pur și simplu pe cap, apoi a contemplat îndelung desenul, înainte să îl pună cu grijă în ghiozdan.

– O să-l păstrez toată viața mea, a spus el simplu. Mama ta este o adevărată artistă. Ai noroc. Doar artiștii pot face lucrurile să fie veșnice.

Apoi nu a mai scos niciun cuvânt pe toată durata drumului. Simțeam că inima stă să-i plesnească.

În săptămânile care au urmat, a continuat să mă conducă până acasă. De fiecare dată când ne despărțeam, ardeam de dorința de a-l întreba ce era cu inițialele de pe marginea interioară a faimoasei lui caschete – R. R. –, dar mă temeam să nu par indiscret și să nu mă expun unui refuz din partea lui.

Într-o zi, i-am propus să intre în casă.

– Sunt așteptat, a spus el simplu, îndepărtându-se lent, cu spatele.

Aveam impresia că trăiește în secretul lui ca într-o închisoare. Mi-am spus, așadar, că el e singurul care putea hotărî când avea să fie momentul în care să își împărtășească povestea și că acel moment nu avea să vină, poate, niciodată.

Mama, și mai puțin ordonată decât vorbăreață, își lăsa adesea carnetele pe podea. Într-o seară, am remarcat că pe unul dintre ele apăreau motive pe nu le mai văzusem niciodată până atunci: tot felul de insecte. Nu erau încă decât niște schițe vagi, crochiuri trasate rapid, dar ca de fiecare dată, când mama se entuziasma în legătură cu un subiect, erau cu zecile.

Am întrebat-o. Mi-a mărturisit că se intersectase într-o seară cu Alexandre. Îl recunoscuse după extraordinara lui caschetă. Și, la fel ca mine, fusese tentată să îl urmărească. Copleșită și mișcată de acea stranie și răbdătoare obstinație de a ocroti toate ființele acelea minuscule pe care de obicei le călcăm în picioare fără măcar să ne dăm seama, nu a fost în stare decât să scoată creioanele de desen pe care tocmai și le cumpărase.

Îl ascultase vorbind la nesfârșit despre gărgărință, rădașcă sau despre scarabeul cu reflexii arămii.

– Era la fel de fragil ca insectele pe care le ocrotea, mi-a spus ea. Poezia este pretutindeni, a adăugat simplu. Chiar și în praf!

*

Mama avea dreptate. Iar acea poezie se afla, poate, și în escapadele nocturne ale lui Napoleon. Erau atât de neașteptate aceste aventuri și atât de incredibile cursele de urmărire în care ne lansam eu și tata, încât uneori aproape că mă îndoiam de veridicitatea lor. Oricine altcineva în afară de Alexandre ar fi refuzat să creadă poveștile acelea, și-ar fi bătut joc sau pur și simplu nu le-ar fi acordat nicio atenție. El, însă, le aștepta cu o asemenea nerăbdare și le asculta cu o patimă atât de vizibilă, încât îl transforma pe bunicul în eroul de neuitat al unei epopei.

– Ai povestit bine. Ia o bilă. Ba nu, două!

*

Telefonul suna adesea în toiul nopților acelora de primăvară. Ajunsesem să aștept acele apeluri, să le simt. Mă culcam gata îmbrăcat. Pașii grăbiți ai tatei nu întârziau să se facă auziți. Apărea în camera mea cu o figură plină de jale.

– Hai să mergem. Avem drum de făcut.

Săli de box, popasuri pentru camioane pe marginea Drumului Național 20, benzinării dezafectate, fast-fooduri deschise noaptea: prin toate ne-a purtat Napoleon. Uneori eram sunați de câte un șofer care îl lua la autostop, alteori de câte un supraveghetor de benzinărie, de vreun șofer în al cărui camion Napoleon adormise, de angajatul stației de taxare, de un agricultor care îl găsise sub una dintre vacile lui, de antrenorul unei săli de box din fundul periferiei pariziene, de vreun șef de gară care îl pescuise din sala de așteptare, ori chiar de vreun controlor de prin trenurile în care bunicul acționase semnalul de alarmă.

Cum de reușea să parcurgă atât drum în scaunul cu rotile? Era un mister. Napoleon nu ne recunoștea întotdeauna și s-a întâmplat chiar ca într-o seară să îl ia pe tata drept antrenorul lui de pe vremuri, Jojo Lagrange.

– Jojo, mi-am pierdut mănușile! spunea el, privindu-și pumnii mici și osoși.

Alteori, lucrurile nu mergeau prea ușor și Napoleon atrăgea curioșii, urlând în puterea nopții că este răpit. Tata era nevoit, prin urmare, să se explice în fața unei mulțimi de justițiari noctambuli (pietoni,
bikers, Hells Angels, echipe de baschet aflate în turneu) care găseau în acele spectacole un mod bun de a-și alunga plictisul.

– Dacă vă spun că este tatăl meu! se apăra tata.

– Nu-i adevărat! urla Napoleon, ăsta nu e în niciun caz fiul meu. Vă înșelați. Toată lumea se înșală.

Această frază disperată încă mai răsună prin parcări și tenebre:

– Vă spun că nu e fiul meu!

De îndată ce scăpam de mulțimea care îi lua apărarea lui Napoleon, trebuia să ne unim forțele ca să îl liniștim și să îl facem să urce în mașină, unde mormăia pe parcursul primilor kilometri, până adormea. Lăsat pe spate în scaunul mașinii, arăta minuscul.

Câteodată, Napoleon revenea brusc la realitate și părea că se trezește dintr-un vis adânc. Mă întreba:

– Coco, ce naiba caut aici?

– Împărate, ai fugit de acasă… Tu, tu ești baracuda cea sacră.

– *Barracuda!* repeta el, pe tonul cântecului lui Claude François.

Apoi făcea un semn din bărbie, arătând spre tata.

– *Ni venkos per erozio! Ĉu?* (O să-l stoarcem de puteri, a?)

– *Mi tutcertas, imperiisto mia!* (Sunt sigur, împărate.)

– Ce-a zis? întreba tata.

– A, nimic, doar că se bucură că ești aici.

În ultimul timp, rareori se întâmpla să treacă mai mult de o săptămână fără ca Napoleon să facă vreo figură, iar dacă mă temeam de acele telefoane care sfâșiau noaptea, le și așteptam în egală măsură, ca pe o chemare la aventură.

Câteodată, eu și tata ne opream pe marginea Drumului Național, prin localuri cam murdare, dar deschise până târziu în noapte, ca să luăm o cafea și să întrebăm de drum. Devenit mai vorbăreț din pricina acelor locuri ireale, ajungea să îmi încredințeze îndoielile lui.

– Câteodată mă întreb… Napoleon și boxul… Am dubii…

Da, ideea îmi încolțise și mie în minte, însă o respinsesem întotdeauna ca pe un sacrilegiu. De altfel, existau toate acele fotografii, însă în ele era înfățișat un tânăr care se lupta. Un tânăr care nu semăna deloc cu bătrânul pe care îl cunoșteam. Luptase purtând un pseudonim, la fel ca Rocky, iar numele nostru de familie – Veselie – nu apărea în niciun document.

Dacă imperiul lui Napoleon nu era, de fapt, decât o imensă piramidă de hârtie și minciuni?

Dar pe cine să întreb acum? Pe Joséphine? Ea nu îl văzuse niciodată bătându-se și nu știa, de fapt, cu mult mai multe decât noi.

23

Într-o sâmbătă de dimineață, am găsit pe biroul meu un caiet frumos legat. Desenele mamei, cusute între ele cu fir de lână, alcătuiau un fel de albumaș. Pe prima pagină era titlul:

Cartea lui Napoleon

Am fost tentat să o răsfoiesc de îndată, dar până la urmă m-am ridicat și m-am cățărat până în atelierul mamei. Nimeni. Nu era nimeni nici în bucătărie, unde am găsit un bilețel. Părinții mei fuseseră nevoiți să plece, iar eu nu trebuia să îmi fac griji.

M-am îmbrăcat în viteză și am pornit pe bicicletă, alunecând prin aerul proaspăt și răcoros. Blândețea începutului de primăvară vibra de limpezime și de speranță.

Am ajuns acasă la Napoleon. Era clar că mă aștepta. Proaspăt bărbierit, cu părul alb frumos pieptănat pe spate, era îmbrăcat cu același costum alb din seara în care am mers la bowling cu părinții mei.

– A, iată-te. Te așteptam. Ce vreme frumoasă, hm?

Vocea îi era clară și fermă. Și-a dat seama că privirea mea era fixată asupra valizei.

– Nu-ți face griji din pricina valizei, voiam să-mi iau o vacanță. Dar în cele din urmă o să facem altceva. Deschide ușa de sticlă, Coco.

Am inspirat adânc în fața grădinii lăsate-n paragină. Aerul proaspăt ne-a umplut plămânii.

– Ah, primăvara! a spus el. Dragă Coco, nimic nu e ca primăvara. Mai ales ca primăvara vieții.

Am zâmbit. A zâmbit și el.

– Coco, a spus, habar n-am cât timp mai avem în față. Hai să nu-l irosim!

A arătat spre albumul pe care îl aveam sub braț.

– Ce ai acolo? Arată-mi un pic. Nu prea are text?

– Nu. Nu sunt decât imagini, i-am spus eu, întinzându-i albumul.

– Pentru că, vezi tu, nu am chef să-mi frământ mintea. Nu astăzi. E și așa destul de ciuruită!

Și a izbucnit în râs. În colțurile ochilor i-au apărut lacrimi.

– Hai să vedem… Frumos album… E un cadou, de fapt?

– Da, așa e. Un fel de cadou. *Cartea lui Napoleon*. Pentru ziua ta. Întotdeauna trebuie să ai un avans față de adversar.

– Mai e mult până atunci, dar ai dreptate, nu se știe niciodată. Mai bine să fim prevăzători. Trebuie să fii întotdeauna în avantaj în fața adversarului.

Privirile ni s-au încrucișat fugitiv. Pe figură i s-a întipărit o mină serioasă și degetele lui au început să întoarcă paginile albumului.

Desenele făcute de mama, strânse în ordine cronologică, ni s-au perindat prin fața ochilor și fiecare dintre ele a lăsat o urmă pe chipul lui Napoleon. Ultimul meci cu Rocky; întâlnirea cu Joséphine în taxi; urmele lor pe nisipul umed al plajei; povestea cu cravata fluorescentă; mingea neagră de bowling printre popicele albe; tata dând din pumni în bucătărie; figura tatei la a unsprezecea rundă de popice. Napoleon închidea ochii amuzat, zâmbea cu duioșie, deschidea gura a stupoare. A văzut-o pe Joséphine în grădina ei, făcându-i un semn prietenesc cu mâna, și i-a răspuns tot cu un semn cu mâna, articulând cuvinte pe care nu le înțelegeam.

– Fir-ar să fie, doar n-o să încep să mă smiorcăi acum. Mă ramolesc.

Mama nu se inclusese decât într-un singur desen. Era cu Napoleon și ambii stăteau în fața unui bărbat îmbrăcat într-o bluză albă. Un aer blând și totodată trist învăluia cele trei personaje. Intrigat, am întrebat:

– Asta unde era?

– O, nimic, Coco, o mică și încântătoare excursie cu mama ta, acum câteva luni. Ne-am distrat de minune. Dacă ar trebui să mă reîncarnez, mi-aș dori tare mult să devin pensula ei.

O vizită la spital. Eram sigur. Exact înainte de divorț.

Ultimele pagini ale albumului erau la fel de albe precum pereții acelui spital. Napoleon era cel care trebuia să le scrie.

– Gata cu lectura, a spus el dintr-odată. Acum e timpul pentru un pic de acțiune.

Și-a luat jacheta de piele din cuier, ca odinioară.

– O să evadăm! Vino încoace, Coco! Peugeot-ul 404.

Mi-a ghicit ezitarea.

– Haide, ultima noastră șmecherie.

Din nou acel gest plin de o tandrețe ocrotitoare, acea mână pe care o întinde în fața mea dinaintea fiecărei frâne, acel reflex de dublare a centurii de

siguranță. După ce a trecut pe roșu de trei ori și a refuzat să acorde prioritate de cinci ori, a frânat brusc în fața unui salon de frizerie, unde rămăsese loc exact cât să parchezi o trotinetă.

– Împărate, nu e un pic cam prea strâmt locul?

– Da' de unde! E de ajuns să întrebi politicos.

O lovitură înainte, una în spate, două bare de protecție tasate și Peugeot-ul aproape că a încăput.

– Vezi, Coco, e loc destul. Și-apoi, n-au decât să-mi ia permisul. Mă doare-n cot, că nici n-am!

Un concert de claxoane i-a salutat maniera de a parca.

– Vrea careva un pumn în mutră? a strigat el pe fereastră. Bandă de sălbatici! Ah, nimic nu-i mai bun decât o furie zdravănă ca să te simți din nou tânăr!

Am desfăcut scaunul cu rotile și el s-a așezat. Apoi a arătat spre salonul de coafură.

– Vrei să te dichisești? l-am întrebat.

– Vreau doar să arăt mai prezentabil. Prima impresie contează.

Așezat pe un scaun, priveam smocurile de păr căzând pe podea precum fulgii de zăpadă. Mă încerca o dorință aprigă de a lua o șuviță, însă nu îndrăzneam. Ochii noștri se întâlneau din când în când în oglindă. În cele din urmă, frizerul i-a pus o oglinjoară în spatele capului.

– Vă place? a întrebat el.

– Perfect. Ce zici, Coco?

– Ești superb.

– Să vă fac și unghiuțele? a întrebat frizerul.

– Vreți să mă goniți, așa-i? a răspuns Napoleon.

Și amândoi au izbucnit în râs deodată. Ajunși înapoi în stradă, a ezitat.

– N-am chef să mă întorc, Coco. Hai să bem ceva! După va fi mai greu.

– După ce?

– După, atâta tot. În orice caz, am ceva să-ți spun.

Inima îmi bătea cu putere. De câteva săptămâni încoace aveam senzația că între mine și Napoleon nu mai există decât niște ultime dăți.

Cafeneaua era un adevărat furnicar. Tineri, bătrâni, familii, solitari – întreaga planetă părea să își fi dat întâlnire acolo, iar Napoleon își agăța scaunul cu rotile printre cărucioare și trotinete.

– O Cola, Coco?

Am zâmbit și am încuviințat din cap.

– Două Cola! a comandat el cu voce tare, pocnind din degete.

Și-a plimbat privirea pe deasupra mulțimii. În ochi îi strălucea un licăr de oboseală pe care învățasem să îl recunosc. Cât mai era până la eclipsă? Un sfert de oră? O jumătate de oră? Adversarul era cel care stăpânea timpul.

– Îți aduci aminte, Coco, de vremea când eram în spital? Pentru durerea de șale. Da? Mă întrebam de ce oamenii nu pot sta într-un loc. Mereu ba la stânga, ba la dreapta. Niciodată în același loc, măcar pentru cinci minute.

– Îmi amintesc.

Ospătarul ne-a pus în față cele două Cola. Napoleon a scos din portofel o bancnotă de cincizeci de euro.

– Păstrați tot! Ei bine, astăzi am răspunsul.

M-a privit cu mândrie. Eram un pic dezamăgit. Speram să aflu un secret de la Napoleon și…

– Da, am răspunsul și este foarte simplu. Pentru că se plictisesc, efectiv. Și când ne plictisim, avem gânduri rele. Unul în mod special. Pentru asta suntem într-o continuă mișcare, ca să nu ne gândim, ca să scăpăm de gândul acela.

– Ce gând, mai exact?

A rupt cu dinții hârtia care învelea paiul, apoi, suflând în ea, a trimis-o în zbor pe deasupra meselor. Mica rachetă a plutit câteva clipe înainte să se oprească în părul unei doamne care nici nu și-a dat seama de asta.

– Vezi tu, a spus Napoleon, am optzeci și cinci de ani. Nu îi arăt, e adevărat, însă îi am.

– Da.

– Tradu asta în campionate mondiale de fotbal. Haide, e instructiv. Fă împărțirea pe masă… Ia uite. Asta e.

– Douăzeci și unu virgulă douăzeci și cinci.

Abia douăzeci și două de campionate de fotbal mititele, nimica toată. Iar eu deja le prinsesem pe primele două ale mele. Tata prinsese douăsprezece. La asta se reduceau viețile noastre. La câteva campionate mondiale. Și apoi, un fluier de final.

– Asta îți dă de gândit, așa-i?

Inima îmi era plină de suspine. Zgomotele din jur formau o pânză deasă în care mă zbăteam. Clinchetele paharelor pe tejghea îmi pătrundeau în cap asemenea unor cuie. Îmi venea să îmi părăsesc împăratul acolo și să îl las să se descurce.

– Bun, Coco, timpul ne presează. Mai am ceva să-ți spun, ceva și mai important. Ești gata? Da? Un secret…

A avut o ezitare, căutând o încurajare pe chipul meu.

– Nu am să spun nimănui, l-am liniștit eu, îți promit.

– Mucles, da?

– Și fermoar la gură.

A aruncat priviri în stânga și-n dreapta, ca și cum am fi riscat să fim spionați. Părea o pasăre speriată.

– Ei bine, Coco, iată: vezi tu, cu cifrele mă descurc. Dar cu restul… Eu… eu…

A tras aer în piept și a spus cu repeziciune:

– Nuștiusăcitesc. Iată, am spus-o! Hiuh, ce bine e.

– Nu știi să citești? Să citești…Vrei să spui…

– Nu știu să citesc, asta e tot. Nici să scriu, evident. Nu e chiar așa greu de priceput. Niciun cuvânt. Nimic.

A arătat spre peretele pe care era lipit un afiș care anunța un mare premiu ecvestru.

– Spre exemplu, asta, afișul ăsta, nu înțeleg o boabă din el. Nu văd decât o mârțoagă. N-am reușit niciodată să învăț, asta m-a enervat repede și am trișat întotdeauna. Toată viața mea. Nici măcar doamna Taillandec nu și-a dat seama de nimic.

M-am gândit la Joséphine, dar el mi-a luat-o înainte:

– Ea n-a ghicit niciodată. N-am îndrăznit niciodată să-i spun, îți dai seama. Cu atât mai mult cu cât în taxi m-a întrebat dacă îmi plăceau romanele nu știu cui. Iar eu i-am spus că da, că-mi plăceau mult. Așa începe totul. Începi să minți, apoi devii prizonier al minciunilor tale. Scrisorile, semnele, accentele, toate alea, niciodată n-am înțeles cum se organizau. Și apoi, când călătorești, ca în meseria mea, ei bine, asta se schimbă cum treci frontiera, prin urmare e un interes la mijloc. În box e nevoie mai cu seamă să citești frica în privirea adversarului; și asta nu o găsești în nicio carte.

– Dar când erai taximetrist, cum făceai?

– Mă orientam din instinct.

– Nu mai spune, ești foarte tare! Împăratul trișorilor.

– Mulțumesc, Coco. Știi la ce vârstă a învățat tatăl tău să citească? La patru ani. Eu îi propuneam să mergem să vedem un meci, iar el prefera să citească din cărțile lui. Puști nesuferit. Înainte să învețe să citească, cerea să-i spun

povești, în fiecare zi. Luam o carte la întâmplare și povesteam ceva uitându-mă la imagini. Credea tot!

A chicotit malițios și mulțumit, apoi mi-a făcut semn să mă apropii.

– Ascultă aici, Coco, față de tine pot să recunosc, aș vrea mult să învăț.

– Să citești? am murmurat eu.

– Da, generale, să citesc, nu să cos. Nu știu dacă inamicul ne va mai da timp. Asta va fi ultima mea cucerire! Știu că n-are să-mi folosească prea mult, dar poate fi, totuși, util. Câteodată, când trebuie să completezi un formular, acolo!

Am plecat capul. Frizerul. Vreau doar să fiu un pic prezentabil. Prima impresie contează. Valiza din mijlocul sufrageriei. Privirile ni s-au intersectat. Am descoperit în ochii lui renunțarea: acceptase să își părăsească locuința.

– Nu o lua ca pe o retragere, Coco. Cu atât mai puțin ca pe o capitulare. E doar o diversiune. Adormim inamicul, îl păcălim.

– Îl tragem pe sfoară.

– Exact, asta e. Îl tragem pe sfoară. Ai înțeles perfect. Și nu plânge, el o să profite de asta. De altfel, am un plan. Ai ceva cu care să scrii?

Mi-a citit neîncrederea din privire.

– Vreau să-mi dictez condițiile, a spus. Știi, îmi e puțin teamă să nu le uit!

Stiloul meu alerga pe hârtie, notând strict frazele pe care le pronunța el. Câteodată insista asupra unui punct anume și preciza:

– Subliniază bine. Este foarte important.

Așa am umplut toată foaia. Napoleon părea ușurat.

– Împăratul tău se va lupta până la final și nu va capitula niciodată. Și o să rămânem în legătură, da?

– Da, împărate, păstrăm legătura. Întotdeauna.

– E ciudat, îmi e frig. Ne întoarcem?

*

Picuratul neliniștitor al robinetului încă mai contoriza timpul. Aveam impresia că stropii sunau din ce în ce mai puternic pe faianță. Îmi venea să trag un șut valizei mititele din mijlocul sufrageriei. Napoleon se uita la casă de parcă atunci ar fi descoperit-o.

– Împărate…

A tresărit. Privirile ni s-au întâlnit; ochii lui albaștri nu făceau decât să caute prin memoria încâlcită ca o junglă. Trecutul și prezentul se întretăiau acolo ca niște liane.

– Ascultă un pic asta, împărate: *Trei picături se sparg de faianță*. *Un copac în spatele ferestrei*. *Respirația*.

– E drăguț. S-ar putea spune că e un mesaj codat de la Radio Londra în timpul războiului.

– E o poezie japoneză. Un haiku.

– Și asta folosește cui? Nu, la ce?

– Te ajută să păstrezi evanescența lucrurilor.

A ridicat din sprâncene.

– Evanescența, am reluat eu, este în lucrurile din viață care sunt pe cale să dispară și pe care trebuie să le păstrezi.

Napoleon a început să își scuture mâna ca și când s-ar fi ars.

– Mai dă un exemplu de nuștiuce evanescență dintr-asta de-a ta!

Am închis ochii. Simțeam privirea lui Napoleon ațintită asupra mea.

– Ah, iată: *O valiză solitară*. *O minge pe pardoseală*. *Nu mai e nimeni*.

– E bine, nu are prea multe cuvinte. Pot să încerc?

S-a concentrat, a inspirat adânc, apoi a spus dintr-o suflare:

– *O directă-n mutră*. *Borșul dă pe nas*. *KO*.

Mi-a urmărit reacția.

– Nu-i rău, i-am spus. Chiar nu-i rău.

Pe chip i-a apărut un surâs foarte discret, de nesfârșită nostalgie, un surâs de aceeași culoare și duioșie ca părul lui alb.

Din nou, s-a îndepărtat de mine.

Pleca pe calul lui, fără să privească înapoi, în nesfârșitele câmpii deșertice ale bătrâneții. Iar potcoavele calului făceau *clamp-clamp-clamp-clamp* pe pământul înghețat.

– Împărate, am murmurat, împăratul meu…

Am auzit o cheie răsucindu-se în broască.

– Joséphine, a strigat Napoleon, ce mult ți-a luat!

Inima mi-a luat-o la galop. Dar nu, era doar doamna pe care o angajase tata. El a arătat spre mine cu mâna dreaptă.

– Mulțumită dumnealui am găsit casa visurilor noastre. Vino, hai să ți-o arăt. O să îmbătrânim împreună în casa asta și nu o să o părăsim niciodată. Joséphine?

– Da, Napoleon, a răspuns doamna.

– Încă mai am nisip în încălțări.

Scrisoare de la Leonard

Bunico,

Îți scriu în legătură cu un lucru grav care s-a întâmplat săptămâna trecută; așază-te înainte să continui să citești și pune tapiseria deoparte pentru câteva clipe. Și chiar dacă tocmai ai terminat-o, deșiră vreo zece rânduri, încă avem nevoie de tine. I-am jurat lui Napoleon să nu spun nimic, îți spun ție fiindcă în realitate Napoleon nu e deloc el însuși. Este atât de slăbit și ridat, că ai crede că e un cearșaf mototolit; până și frumosul lui păr alb, știi tu, îi cade în șuvițe groase. Deja i se vede scalpul pe dedesubt. Are momente în care parcă nu mai este pe lumea asta, nu mai recunoaște pe nimeni. Mama numește asta Veneția vieții, fiindcă acolo plutim în afara timpului și ne pierdem într-un mare labirint liniștit și blând. Uneori, dar din ce în ce mai rar, mai are încă aerul lui imperial, coleric, intact. Atunci s-ar putea crede că nu s-a schimbat deloc. Încă râde cu poftă, un râs care inundă toate culoarele până într-atât încât deunăzi s-a declanșat alarma; cred că râsul este cel ca va dispărea ultimul.

Și apoi, am înțeles totul legat de divorț și de viața nouă. Voia să rămână împăratul nostru pentru totdeauna, să nu îl vezi în starea asta și mai ales să nu îl vezi în acel mare azil în care este acum alături de toți ceilalți care nu mai răspund bine la criteriile vieții normale.

Da, ai citit corect, a acceptat să plece din casa lui, în care a locuit mereu cu tine. Acolo unde locuiește acum este loc doar pentru un radio, ca să asculte jocul de o mie de euro, și pentru portretul lui Rocky, pe care i l-am pus chiar în fața patului. Uneori am impresia că singura lui familie este el, Rocky. S-ar zice că Rocky încearcă să îl liniștească și că îi spune: „Vino, hai, nu-ți fie teamă, ai să vezi ce bine o să ne fie amândurora." Are de toate, însă nu sunt baterii în telecomanda pentru televizor și, oricum, prea puțin contează, fiindcă el nu se uită la televizor. Zice că e o chestie pentru bătrâni. Vezi, lupta continuă oricum.

I-au dat o cameră la etajul al doilea, cu vedere spre curtea școlii. Mă vede și îl văd și eu. De două ori pe săptămână vine în clasă și se așază lângă mine. Sunt sigură că ai fost mulțumită să știi că este un elev tare conștiincios, foarte atent. Are un fel de a vorbi pe care nu i l-ai recunoaște, pune literele în dezordine și, ca să le înțelegi, trebuie să le găsești pe fundul sacului și să le rearanjezi în ordine, prin urmare, de multe ori vorbește din ochi.

Îl supraveghem, știi? Poate că într-o zi, tot supraveghindu-ne atât, o să sfârșim prin a evada amândoi, prin a fugi chiar departe de tot, fără să ne mai uităm înapoi. Spun asta ca pe un vis, dar eu știu prea bine că el va pleca singur pe drumul lui. Înainte nu credeam că așa ceva ar fi posibil, dar acum știu că este. Din cauza asta, va trebui ca atunci când el va vrea să te vadă, să fii pregătită, căci într-adevăr nu vom avea prea mult

timp; va fi bucuros să știe că i-ai tricotat un pulover. Să nu te superi că nu îți scrie, într-o zi am să-ți explic din ce cauză.

Mulți pupici

Leonard

24

Au trecut câteva săptămâni.

În timpul recreațiilor, eu și Alexandre pândeam aparițiile lui Napoleon la fereastră. Ne făcea câte un semn scurt. Figura îi devenise ascuțită precum lama de cuțit, privirea îi tremura ca flacăra lumânării. Își îndrepta către noi pumnul strâns, iar noi îi răspundeam cu același gest.

Îl admiram.

Zâmbea din spatele geamului străveziu precum timpul. Chiar dacă era închis, chiar dacă imperiul lui devenise minuscul, rămânea același pirat dintotdeauna și revolta îi strălucea în ochi, încă neatinsă.

– Da, organizează meciuri de box pe culoare! Partide de bowling!

– O!

– Antrenează o echipă a fraților Claudette până la ora două dimineața! Și… și…

– Și?

– Și-i scoate pe toți din sărite! Îi deranjează pe toți ostaticii!

– Și eu! striga Alexandre.

– Și eu! reluam ca un ecou.

– O, ce tare! Ia, ia o bilă! Hai, ia-o!

Napoleon și-a făcut debandada infernală atât de mult și de bine, încât părinții mei au fost convocați de directoarea cu coc negru.

– „Alexandrie Alexandra“ și „Le Mal Aimé“ până la ora două dimineața cu frații Claudette care se tot zbenguie depășește deja orice limită.

– V-am prevenit, a spus tata.

– Așteptați, încă nu am terminat. Baracuda lui care are poftă până la nu știu ce oră e enervantă, dar până la o anumită limită nu mă deranjează. Nu sunt un dușman al fanteziei.

A făcut o pauză, apoi, încrucișându-și degetele, a reluat:

– Toate au fost, hmmm, *borderline*[9]. Dar astăzi a întrecut chiar și limita aceea și la asta spun nu. Nu, nu și nu. Îmi plac vârstnicii, dar asta… avem, totuși, un regulament de respectat. Niște norme, dacă vreți.

– Nu prea e prieten cu regulamentele, a spus tata, e adevărat.

În cârdășie cu încă vreo cinci camarazi, îl închisese pe profesorul de înot în vestiarul de la piscină.

– După ce i-au furat în prealabil costumul de baie, a precizat directoarea. A trebuit să îl internăm într-un sanatoriu. Iar asta nu a fost decât începutul, aperitivul. A șterpelit roșiile de la cantină ca să… știți ce să facă?

Am clătinat din cap, atât eu, cât și ai mei.

– Ca să-l bombardeze pe bietul acordeonist care vine să-i distreze în fiecare miercuri. De douăzeci de ani încoace îi aplaudăm muzica frumoasă, și acum vine tatăl dumneavoastră și – poc! – îi aruncă cu roșii în nas…

– Ce-i drept, a spus tata, acordeonul irită un pic nervii, totuși…

– Vor toți pop și reggae. Chestii pe care se dansează. Vor toți camere duble, postere cu Bob Marley, vor să fumeze marijuana – nu, nu, nu, tatăl dumneavoastră întrece limitele. Căci el e conducătorul! Guru! Liderul!

– Împăratul, ce mai? a murmurat tata.

– Împăratul, dacă vreți, de altfel așa îi spun și tovarășii lui. Sau amiralul, în zilele cu piscină!

Astfel, Napoleon umplea cu linii de foc ultimele pagini din cartea lui. În mai puțin de o lună, răspândise în pașnica reședință de conlocuire un curent de revoltă, de bucurie și de energie care trebuia să fie moștenirea lui și de care aveam să ne amintim mult timp după trecerea lui din această lume.

A doua zi după această întrevedere, tata, împins de directoare, s-a simțit obligat să îi facă morală.

– Dau prae multe odrine în caas asta, s-a mulțumit să lanseze Napoleon. Iar mie nu-mi plac odrinele.

– Prea multe ordine? se sufoca tata. Și profesorul de înot pe care l-ai maltratat, îți dădea și el prea multe ordine?

– Nu am premis să fiu deprotat ca să fiu pus să fac moritșci în apă.

– Haide, a exclamat tata, încă o dată, încetează să mai spui că te-am exilat; și-apoi, moriștile în apă sunt bune pentru sănătate. Te punea să faci exerciții pentru binele tău. Înțelegi asta? PENTRU BINELE TĂU.

Napoleon a ridicat din umeri.

– Nu urla așa, că un snut sudr.

– Nu urlu, explic!

– Mă enevra cu cosmutașul lui de baie cu impirmeu de leoprad.

– Ce-are a face aici costumul de baie cu imprimeu de leopard?

Un zâmbet maliţios i-a luminat brusc figura bunicului. I-a făcut tatei semn cu arătătorul să se apropie şi i-a vorbit la ureche. Tata a ascultat, apoi a avut o mişcare puternică de recul, vizibil şocat.

– Ce tot spui? Că o avea mică… Dar, în fine, tată, deraiezi total. Într-adevăr, nu o să te înţeleg niciodată.

– Ştiu. Nu ne-am înleţes niciotadă. Cu toate atesa…

– Cu toate atsea, aaa, cu toate astea ce? a întrebat tata, ridicându-se pe vârfurile picioarelor.

– Cu toate astea, nimic. Deschide radioul, e ora la care începe jocul.

Cele trei note cristaline au sunat armistiţiul de zi cu zi. Ding-ding-ding. Preţ de un sfert de oră, lucrurile au reintrat în firescul lor.

Scrisoare de la bunica

Băiețelul meu mare,

De când am primit ultima ta scrisoare, nu m-am mai oprit din tricotat, chiar dacă am făcut băsici cât becurile în palmă, ce dacă, așa o băsică în palmă nu e periculoasă decât pentru Cloclo[10] (scuză-mă, a fost o glumă proastă, o iau razna), aș tricota și cu picioarele dacă aș putea, ziua, noaptea, dimineața, seara, nu mă gândesc decât la asta, la ziua în care Napoleon mă va vrea alături de el și am să-i pot dărui puloverul, măcar îi va fi cald în Veneția vieții, unde e o umezeală imposibilă.

Dacă pleacă fără să-mi facă semn spune-i că nu e grav, că m-am gândit la el în toate clipele vieții mele și că tot așa va fi și când el nu are să mai fie acolo, că o să mă gândesc la el în fiecare clipă de la moartea lui și că singurul lucru pe care-l regret este că nu ne-am mai putut întoarce pe plaja aceea, nici măcar nu mai știu care era, aș putea să calculez, însă asta mă sperie. Mă uit fără încetare pe hartă ca să mă asigur că plaja aceea există, nu știu de ce nu ne-am întors niciodată acolo, noi doi, câtă vreme încă se mai putea, e stupid, trebuie să facem lucrurile la timpul lor, când e posibil, e singurul lucru care merită reținut, restul se poate duce la gunoi.

Știi, viața nouă nu am luat-o niciodată ca fiind ceva îndreptat împotriva mea, e o chestie a bărbaților cărora le este teamă să trăiască cu ideea morții, moartea e singurul lucru care-l poate speria pe Napoleon, câteodată, noaptea, înainte să adorm îmi spun că poate ar fi trebuit să mă agăț de el și să nu plec niciodată din casă, dar îmi spun și că plecarea mea a fost ca un cadou pe care i l-am făcut, ca să păstrez în ochi și în inimă imaginea frumoasă pe care voia el să o lase, pentru asta am acceptat divorțul, ca să poată el să rămână Napoleon, tu încă nu-ți dai seama, dar oamenii sunt ciudat de complicați.

De altfel, că tot veni vorba despre complicații, imaginează-ți că Édouard și-a găsit o însoțitoare de mare clasă, foarte educată în treburile asiatice, aproape că nu-mi mai dă niciun semn, m-a sunat ieri seară ca să-mi spună că nu mă va putea vedea săptămâna asta din cauza unei partide de *go* care se prelungește la nesfârșit, companioana lui este o profesionistă, se pare, s-au dus să revadă de vreo două ori cei *Șapte samurai*, deci paisprezece, aproape o colonie întreagă, nu știu cum pot, se pare că biata însoțitoare a trecut printr-o pasă profesională tare urâtă, le merge tare bine împreună și mi-a dat de înțeles că are intenția să o înfieze, mi-a spus la telefon: „Vă dați seama, am să devin tată, la vârsta mea!", când i-am spus lui Édouard că mă întorc la tricotat, ei bine, mi-a spus cu o voce tare amabilă că nu mai este nevoie să mă grăbesc, fiindcă pleacă în Japonia cu însoțitoarea lui, sau fiica lui, nu mai știu cum să-i spun, pentru o croazieră și un turneu al teatrelor Nô, s-a lăsat o tăcere îndelungată la telefon, era teribil de jenat, pe mine nu m-a răbdat inima să-i spun că dacă mă grăbesc cu tricotatul, asta

nu e deloc pentru el, iar el a adăugat pe un ton foarte emoționat și tandru că alături de mine aproape că făcuse o nebunie de tinerețe, eu mai-mai c-am început să plâng, dar deja nu mai știam din ce cauză.

Am răspuns doar: fiecare cu Veselia lui!

Scrisoarea e precum tricotatul, nu mă pot opri, însă trebuie să mă întorc la andrelele mele.

Te îmbrățișez strâns.

Note:

10 „La limită“ (engl. în orig.). (*N. red*.)

11 Din nou, trimitere la accidentul cântărețului Claude François. În franceză, cuvântul *ampoule* înseamnă atât „bec“, cât și „bășică“. (*N. trad*.)

25

De două ori pe săptămână, după recreația de dimineață, s-a împământenit un ritual. Napoleon, împreună cu alți doi sau trei camarazi pe care reușise să îi antreneze în această ultimă campanie, veneau să își ocupe locul în clasă. Erau cu toții înarmați cu câte un mic caiet școlar însemnat cu numele lor. Eu și Alexandre le dădeam un salut de onoare, care stârnea batjocura celorlalți elevi, însă noi ne simțeam neatinși. Nimeni nu ne putea răpi visul.

Într-o zi, Napoleon s-a oprit în fața lui Alexandre și i-a privit îndelung cascheta și adidașii rupți, cu luare-aminte.

– Este soldatul Rawcziik, am murmurat.

– Soldatul Raw, eh… Raw… băiețică… ați luptat bine. Vă numesc general-adjunct. Coco al meu va avea nevoie de ajutor când împăratul nu va mai fi aici.

Banca mea ar fi fost suficient de mare pentru amândoi, dacă Napoleon nu ar fi făcut o plăcere răutăcioasă din a se etala în toată splendoarea lui. Îi iertam din oficiu ștersăturile pe care cotul lui mă punea să le fac când mă înghiontea în mână. La urma urmei, era consecvent cu el însuși: continua să ocupe destul de mult loc.

Tovarășii lui Napoleon aveau și ei o revanșă de luat asupra unei părți anume a vieții lor, asupra a ceva ce simțeau că au ratat. Aveau cu toții o doamnă Taillandec cu care să își regleze conturile. Unul nu știuse niciodată să facă împărțirea, altul nu știuse să recunoască un romb, un al treilea nu înțelesese niciodată nimic din conjugare. Niciunul dintre ei nu înțelegea de ce lumea e atât de strâmbă, iar la această întrebare nici ei, nici învățătorul nostru, nici măcar Victor Hugo, din chenarul lui de sticlă agățat deasupra tablei, nu au găsit vreodată răspunsul.

În aceste ultime săptămâni, dușmanul părea uneori că bate în retragere, de parcă nu ar fi cutezat să treacă dincolo de porțile școlii.

– Era în plină formă astăzi! spunea Alexandre.

Mă prefăceam că îl cred. Ce fericire e uneori să uiți realitatea! Napoleon, concentrat foc, urmărea cu degetul propozițiile din manual. Am fi alunecat pe deasupra cuvintelor acelora ca pe un tobogan, un tobogan pe care ne-am fi răsturnat fără îndoială împreună dacă, într-o zi, am fi putut avea aceeași vârstă simultan.

În seara aceea, chiar după școală, l-am lăsat pe Alexandre, ca altădată, ca să merg în vizită în camera lui Napoleon. Bunicul era neobișnuit de rezervat cu vorbele și își pilea unghiile (un obicei de boxer pe care și-l păstrase). Rocky ne înfrunta de sub placa lui de sticlă.

– Bunicule, uite-l pe Rocky.

A ridicat ochii către ramă. Figura i-a fost luminată de un zâmbet.

– E tot acolo, i-ai păstrat amintirea, ne gândim la el în fiecare zi. Încă are un loc sacru! Nu dispărem cu adevărat când oamenii își amintesc de noi. Când nu mai e nimeni care să-și amintească, da, atunci ai plecat cu adevărat, dar altfel nu este acesta sfârșitul. Singurul dușman este uitarea, nu crezi?

– Ah, Rocky, se poate spune că și-a lăsat urma, mi-e imposibil să-l uit. A găsit soluția. O răutate! Mai puternic decât noi toți la un loc.

Fără să își ia ochii de la portret, l-a salutat într-o manieră militară:

– Salutări artistului! Jos pălăria! Știi ce, Coco?

– Nu, spune-mi.

– Esențialul în viață nu e complicat, e să te distrezi bine cu oamenii care te iubesc. Uită tot restul, că nu are nicio importanță. Îți amintești ce bine ne-am distrat? Și ce mult am ținut unul la altul? Hm, ne-am distrat bine? Zi-mi că ne-am distrat, asta îmi face bine.

– Da, împărate, ne-am distrat bine. Nimeni nu s-a mai distrat vreodată așa, ca noi.

– Mai târziu ai să spui celor din jur o propoziție simplă de tot: „Am avut un bunic și împreună ne-am distrat de minune.“ Oamenii vor înțelege.

– Da, o să spun asta, n-o să uit. Am avut un bunic și împreună ne-am distrat de minune. Am să încerc să-mi amintesc.

– Vrei să-ți scriu?

A zâmbit, iar zâmbetul îi era la fel de larg precum chipul.

– Pentru că știi? am întrebat.

– Aproape. Îmi făceam o mulțime de griji, dar alături de tine, nu știu de ce, parcă totul a venit de la sine. Trebuie că am știut cândva și am uitat.

I-am întins caietul meu de clasă. A umezit vârful stiloului, punându-l ușor pe limbă, și a început să traseze literele, cu grijă să nu depășească liniile.

– Poftim. Așa nu ai să uiți niciodată.

Amavut un bunic șimpreună neam distrat deminune

Câteva clipe de tăcere. Gâtul mi se uscase. Am găsit puterea să adaug:

– Și o să ne mai distrăm încă, nu?

– Desigur, să vezi ce mai râsete, nu peste mult timp.

Ce voia să spună? Despre ce râsete vorbea? Am avut un frison care m-a făcut să tremur din cap până-n picioare.

Dintr-odată, a părut jenat.

– Trebuie să-ți cer un serviciu, a bombănit.

A băgat mâna sub pernă și a scos o foaie de caiet împăturită în patru. Mi-a întins-o, însă când eram gata să o apuc, a luat-o înapoi și a spus pe un ton bănuitor:

– N-ai să râzi de împăratul tău?

– Sigur că nu.

– Jură.

– Jur.

– Bun, atunci ține. Am scris-o eu însumi. Până la urmă, sunt folositoare și scrisorile. Poate că am câteva greșeli, nu mare lucru, ai să îmbunătățești tu. Adaugă punctele și virgulele, eu le-am pus separat. Grăbește-te, e destul de urgent. Trimite-o cu serviciul prioritar și ține bine minte că nu e o…

– … capitulare… Doar o diversiune.

– Exact. Numai tu m-ai fi putut înțelege.

– Eu și Rocky.

– Tu și Rocky.

*

Cu mintea total acaparată de misiunea pe care o am de îndeplinit, alerg până acasă pe străzile scăldate de un soare care fragmentează realitatea în felii uscate. Timpul presează, lumea nu mai este decât o clepsidră prin care se scurg orele. Cu un pic de noroc, îmi spun, scrisoarea ar putea porni chiar în seara asta, fiecare secundă este neprețuită.

Ușa casei rămăsese întredeschisă. O împing, având dintr-odată certitudinea că în spatele ei am să descopăr un necaz. Atâtea lucruri ne pândesc viețile! Inima îmi bate gata să îmi spargă pieptul. Un geamăt venit din sufragerie mă face să încremenesc.

Alexandre stă în picioare în fața mamei, care, așezată pe un scaun, îi tamponează fața cu un ghem de vată îmbibat în alcool.

– Cred că arăt ca un clovn, nu? spune Alexandre.

Figura lui îndurerată zâmbește. Nasul încă îi mai sângerează un pic.

– Au văzut că eram singur, așa că m-au urmărit.

Un hohot de râs îi întrerupe fraza.

– Dar m-am bătut; am salvat bilele lui Napoleon și mi-am salvat și mie cascheta.

Și și-o ridică de pe cap, așa cum se saluta pe vremuri.

– Nu te mai mișca, murmură mama, altfel nu am să reușesc niciodată.

Așa că Alexandre încremenește într-o clipită. Ținându-se bine pe cele două picioare strâns lipite, șoptește:

– Nu mă mai mișc niciodată, promit.

Abia îndrăznesc să respir, de teamă să nu sparg bula aceea mică de încredere.

Un val de întrebări îmi năvălește în minte. De ce era mama de față când fusese el atacat? Ea îi pusese pe fugă pe băieți? Sau, mai degrabă, neștiind unde să se ducă, venise el singur să caute ajutor aici?

Ea strânge pansamentele și compresele, închide sticluța cu alcool. Apoi îi ia mâinile lui Alexandre și îi privește pe rând palmele, palete minuscule pe care s-au amestecat verdele, albastrul și galbenul. Râsul ei răsună ca un clopoțel de cristal, iar Alexandre pufnește și el în râs în urma ei.

– Ai folosit deja totul? întreabă mama.

– Da, răspunde Alexandre.

– Și mie, la vârsta ta, îmi alunecau culorile printre degete; am să îți dau altele data viitoare.

– Multe culori?

– Multe.

Curiozitatea mi se stinge treptat, pe măsură ce mă cotropește bucuria difuză de a-i vedea împreună.

Prin urmare, prefer să păstrez tăcerea, fiindcă ce iubesc la ei este exact ceea ce ei nu vor spune niciodată.

Scrisoare de la Napoleon

Înainte

Viața noo sa dus pe apa sânbetei, Josefina mea, mă scuz că te-am divorţat și dat pă ușă afară totul a fost dîncauza angoasei lega tădeultima luptă io am crezut că ca să nu mbătrânești era suficient să nu mai vrei să zici la naiba Dar nu ie delocașa Adversarul ie prea puternic, multprea puternic și ar bitrul e cunpărat nu o să mă crezi dar nu amai am deloc forțăn pumn nu mai am alonjă și parcă am marmeladă înloc de mușchii dela picioare colacpestepupăză, mam bătut cât amputut da chefu ma părăsit nu mai resist mult, stau maimut întins și nu prea mai discut și chiar miam pierdut tot părul ăla frumos dar nui nimic fiincă încă simt cum trece mâna ta încă și un dinte chiar mar mira să mai vinpă Zâna Măseluță, singura cauză caremi rămâne ieste dorinţa de ate vedea și de ami petrece restul vieţii cutine dacă vii riști sămă comfunzi cu pătura dacă sânt sup ea îmcearcă să teprefaci cănu ieşti surprinsă și apoi mai e și lucru acela despre care numaitu știi și pă care nam putu săl spun vreodată nu vreau sămă reîntâlnesc cu Rocky fără săfi golit mai înainte sacul

După

Viața nouă s-a dus pe apa sâmbetei, draga mea Joséphine. Îți cer scuze că am divorțat de tine și că te-am scos pe ușă afară. Totul a fost din cauza angoasei legate de ultima bătălie; credeam că e suficient să nu vrei să îmbătrânești, că e suficient să zici „La naiba!“. Dar nu e deloc așa. Adversarul e prea puternic, mult prea puternic, iar arbitrul e cumpărat. N-ai să mă crezi, dar nu mai am deloc forță în pumn, nu mai am alonjă, colac peste pupăză, parcă am numai marmeladă în loc de mușchii din picioare. M-am luptat atât cât am putut, dar acum nu mai am voință. Nu mai rezist mult. Stau mai mult la orizontală, nu prea mai discut; și mi-am pierdut aproape tot părul meu frumos; dar nu-i nimic, încă mai simt mâna ta cum trece prin el. Și un dinte, dar asta chiar m-ar mira, să mai treacă Zâna Măseluță pe aici; tot ce mi-a mai rămas este dorința de a te vedea și de a-mi petrece tot restul vieții cu tine. Dacă vii, riști să mă confunzi cu pătura, dar eu sunt dedesubt. Încearcă să nu te arăți surprinsă. Și apoi, mai e lucrul acela despre care doar tu știi, și pe care nu l-am putut spune niciodată. Nu vreau să-l reîntâlnesc pe Rocky fără să fi golit mai înainte sacul.

Napoleon

Am pus scrisoarea la poștă în amurg.
Și am așteptat.

26

În noaptea următoare a pus stăpânire pe mine o febră inexplicabilă, care m-a ținut la pat. Am primit-o ca pe o binecuvântare. Cu mintea amorțită, petreceam ore întregi întins în pat, cu mâinile încrucișate sub cap. Mă întrebam ce putea fi acel lucru despre care vorbea Napoleon în scrisoarea lui și care îl apăsa atât de mult. Care ar fi reacția mea dacă aș afla că nu a fost niciodată boxer și că m-a mințit dintotdeauna? Preț de o secundă, am sperat că ne va părăsi păstrând secretul pentru sine. Precum acele galioane spaniole pline cu aur, care se scufundă cu trup și suflet și hrănesc fantezia oamenilor vreme de secole întregi.

Câteodată adormeam, și atunci copacii reîncepeau să cadă fără oprire, asemenea unor soldați docili, iar la trezire cearșafurile mele erau leoarcă de sudoare. Ploaia răpăia pe acoperișuri. Orele treceau încet. Cleioase și deznădăjduite.

Mama desena fără încetare la ultimul etaj. Din când în când, deschidea ușa camerei mele; îi întâlneam privirea.

– Cum mai ești? m-a întrebat ea.

– O să fie mai bine după, am răspuns. Ce faci?

Ea îmi arăta mâinile pline de culori.

– Trebuie să le fac repede, a murmurat.

La sfârșitul după-amiezii a sunat Alexandre. Mi-am dat seama că îl așteptam.

– Astăzi e rândul tău să-mi povestești, i-am spus.

– Nu a venit.

– Toată ziua?

– Toată ziua. Și nu a apărut nici la fereastră. Te îndoiai?

Am dat din cap că da. El a zâmbit și a adăugat:

– Nu mai e la fereastra lui, dar o să ne privească întotdeauna.

A plecat ușor capul, apoi a desfăcut săculețul care îi atârna de centură.

– Uite, a spus, ține. Nu au mai rămas decât două. Ia-le.

Eu am înțeles și am întins mâna. Cele două bile îmi stăteau cuminți în căușul palmei.

– Una tu și una eu, am spus.

– Moștenirea lui Napoleon, a murmurat Alexandre.

Doar frații împart moștenirile.

Am plimbat bila pe care mi-o lăsase Alexandre între arătător și degetul mare.

– E frumoasă, nu-i așa? a spus el.

– Da, am murmurat. Strălucește. Îți lasă impresia că ascunde înăuntru o grămadă de lucruri.

– De lucruri secrete.

– O să mă gândesc mereu la tine când o să mă uit la ea, am spus.

– Când o să ne revedem, o să avem semnul ăsta. Chiar dacă va fi peste mult timp, o să ne reîntâlnim. Și o să strălucească tot așa de mult.

Își ținea cascheta în mână, iar eu nu reușeam să îmi dezlipesc privirea de la ea. Ochii ni s-au întâlnit. Ai lui străluceau. A șoptit:

– O să i-o pot înapoia tatei. Iese astăzi din închisoare. O să fim din nou împreună. Aș vrea să ți-l arăt.

– Ai o poză?

– Mult, mult mai mult decât atât. Ia uite.

Portretul era de o grație și de o simplitate fermecătoare. Am recunoscut hârtia groasă și culorile pe care le folosea mama de obicei.

– Nu suntem niciodată departe de cei pe care-i iubim, a spus el. Nici măcar atunci când suntem despărțiți.

În timp ce își strângea cu grijă desenul și îl punea în ghiozdan, am murmurat:

– Te-a învățat să desenezi bine.

– M-a învățat să sper. Să sper și să mă bucur. Ai să-i spui asta, hm?

Am dat din cap că da și am luat în mâini, pentru ultima dată, faimoasa caschetă.

– Deci e cascheta lui? am întrebat.

– Da, „R.“ vine de la Raphaël. Dar nu e numai a lui. Este a familiei noastre. A străbunicului… apoi a bunicului, care i-a încredințat-o tatei.

– Iar mai târziu va fi a ta.

A dat din cap.

– A călătorit mult! O păstrăm ca amintire. De asta nu trebuie să o pierdem.

– În amintirea cui?

– În amintirea călătoriilor din care nu mai revenim niciodată.

Și a plecat în fugă, fără ca măcar să aibă grijă să închidă ușa de la intrare.

*

O altă noapte a trecut în mijlocul arborilor învinși. De data asta eram singur printre ei, fără Alexandre, ba chiar și fără Punct pe „i“. Motorul mașinii tatei m-a trezit în mijlocul dimineții. Mintea îmi era limpede, iar febra dispăruse. De ce se întorcea tata la ora aia? Am auzit pe scări pașii grăbiți ai mamei. Ușa de la intrare s-a închis și aproape imediat mașina a demarat cu scârțâit de roți pe caldarâm. Apoi s-a făcut liniște.

Vizita lui Alexandre încă îmi stăruia în minte. M-am simțit foarte singur.

Apoi mi-am dat seama că, înainte de plecare, mama strecurase pe sub ușa camerei mele niște desene noi.

Sfârșitul cărții lui Napoleon. Iată-l în clasă, lângă mine. Chipul lui la fereastră. Fereastra fără chipul lui acolo. Abia mă recunoșteam în desenele acelea. Mi se părea că arăt cu mult mai în vârstă decât eram în realitate. Culorile păleau tot mai mult, pe măsură ce mă apropiam de ultima pagină.

Iar acea ultimă pagină era încă goală. Albă.

Am închis ochii.

M-am ridicat fără să stau pe gânduri. Încă ploua. Atât de puternic, încât pe șosea se formaseră bălțoace mari și adânci. Ca să le traverseze, mașinile erau nevoite să încetinească. Cerul, copacii, toate se învârteau în jurul meu. Am pornit într-o goană nebună, dar, ca într-un coșmar, aveam senzația că alerg pe loc. Am fugit nebunește, îmi vâjâia capul, îmi țiuiau urechile, am alergat de parcă goana aceea ar fi putut schimba cursul evenimentelor. Un curs al lucrurilor căruia nimeni nu i se putea împotrivi. Ploaia îmi curgea șiroaie pe față. Cheia în broască.

Casa lui Napoleon era abandonată. Goală. Glacială. Cele mai multe dintre mobile dispăruseră. Oare le vânduseră ai mei? Grădina părea o mică junglă. Am avut impulsul să pătrund acolo și să mă pierd prin hățișuri. Și dintr-odată a apărut ea! Căprioara albă! Era acolo, dincolo de geam, la câțiva metri depărtare de mine. Desișul verde al grădinii făcea un contrast cu albul strălucitor al blăniței ei. A rămas pe loc și a întors către mine un căpșor delicat. M-am pierdut în ochii ei blânzi și întunecați. Câteva secunde mai târziu a dispărut, atât de rapid, încât m-am întrebat dacă nu cumva visasem.

Portretul lui Rocky lăsase pe tapetul din baie un chenar dreptunghiular vizibil. Am strigat:

– Napoleon. Împăratul meu…

Pereții mi-au absorbit vocea. Era acea tăcere pe care trebuia să o înfrunt. O tăcere cu care trebuia să mă obișnuiesc.

Dar fraza lui Alexandre – „Nu suntem niciodată departe de cei pe care-i iubim. Nici măcar când suntem despărțiți“ – mi-a risipit descurajarea.

Garajul era curat. Dezordinea infernală care domnea acolo dispăruse. Rămăseseră doar mănușile lui Napoleon, agățate împreună de șireturile lor. Mirosul de piele era neschimbat, iar interiorul emana încă izul de transpirație victorioasă. Mi le-am trecut pe după gât.

Ploua în continuare. Cerul era gri și coborât ca un capac. Am pornit pe drumeagul nepavat pe care trebuia să apuci ca să ieși în strada principală.

Un arbore cu coroana deasă și trunchi noduros, un stejar care părea indestructibil, zăcea întins de-a latul drumului. Rădăcinile se smulseseră din pământul nisipos, îmbibat cu apă. Mii de insecte se aliniaseră în coloane ordonate și se îndreptau către un nou refugiu. Am făcut câțiva pași înapoi, cu o grijă nespusă. Ca să nu distrug nimic, mai ales. Apoi mi-am trecut palmele peste scoarță, m-am lungit pe trunchiul stejarului și am privit cerul. Era gri, uniform, nemișcat. Misterios ca viețile noastre.

Au trecut câteva minute sau câteva ore.

Am fugit spre bunicul și, prin ploaia nesfârșită, nu mai știam dacă râd sau dacă plâng.

27

Joséphine era acolo. În fața patului lui Napoleon. M-a întâmpinat cu un zâmbet fără cuvinte. A dispărut în baie și a ieșit înapoi aproape îndată, înarmată cu un prosop alb cu care mi-a uscat părul.

Napoleon părea odihnit. Întinerit, aproape. Plutea în puloverul lucrat de Joséphine și își ținea brațele pe lângă corp, cu pumnii încă strânși.

– Dacă vii pentru un Skanderbeg, o să fii dezamăgit, a murmurat el încetișor când a dat cu ochii de mine.

Am observat că fusese conectat la un aparat pe al cărui ecran defilau fără încetare tot felul de cifre.

– Vezi tu, Coco dragă, a suspinat el, nu scăpăm de contor! Tot el are ultimul cuvânt, până la urmă. Tu să încerci să nu te lași niciodată învins de contoare. Nici de pantofii cu boturi pătrate!

Și i-a aruncat lui tata un zâmbet de o nespusă afecțiune, apoi i-a spus:

– Haide, nu te smiorcăi, băiete!

– Ba o să mă smiorcăi dacă vreau! a răspuns tata.

Napoleon s-a întors spre mine.

– E timpul?

Am încuviințat din cap și am pornit micul radio. Vocea liniștitoare a lui Băiețică s-a răspândit prin cameră. Candidatul era un judecător care tocmai se pensionase și, ca de fiecare dată când avea un candidat cu o profesie un pic mai deosebită, Băiețică îl întreba care e una dintre cele mai frapante amintiri ale sale.

– Am văzut multe în viața mea de judecător, vă dați seama, dar cea mai frumoasă amintire pe care o păstrez este aceea a unui bătrân boxer. Un energumen de aproape optzeci și cinci de ani, care divorța ca să înceapă o viață nouă. Ei bine, credeți-mă că în ziua aceea am avut impresia că mă găsesc în fața unui om nemuritor!

Napoleon a adormit în mijlocul jocului. Am stins radioul înainte de sfârșitul emisiunii. Liniștea era copleșitoare, întreruptă doar de zgomotul electronic pe care aparatul îl emitea odată la câteva minute.

– Ar trebui să pleci, a început tata, nu este un…

– Nu.

Era Napoleon. Vocea îi era slabă, abia sesizabilă. A continuat:

– Am instrucțiuni de dat pentru conduita imperiului.

M-am apropiat. Foarte aproape de buzele lui.

– Mai întâi, Coco, debranșează-mă de la mizeria asta de contor… Nu mai e mare lucru de măsurat.

Aparatul s-a închis brusc.

– Nu-i momentul să fim sentimentali, Coco. Să ne grăbim cât putem. De azi înainte nu mai ești generalul meu… Îți cedez comandamentul suprem al imperiului. Fă cu el ce vrei…

– O să am mare grijă de el, poți pleca liniștit.

– Apoi aș vrea să știi că m-am luptat până la capăt… Dar nu mai era nimic de făcut. Dușmanul este mult mai puternic pe toate palierele jocului.

Mănușile. Pumnii i-au alunecat cu ușurință înăuntrul lor. Am legat șireturile.

– Să boxezi, acolo sus. Lovește cât de mult poți. La început, la mijloc și…

– … la sfârșit.

El a zâmbit, apoi a întors capul spre Joséphine. Privirile lor erau de o intensitate supranaturală. Apoi, ea a plecat capul.

– Coco, a spus el, o să trebuiască să înțelegi, pentru că nu știu dacă o să am toate cuvintele la mine.

A ridicat un pumn, apoi a privit spre peretele din fața lui. Tata, prea ocupat să își rețină lacrimile, se sprijinise și el de perete, la mai puțin de un metru distanță de portret. Din nou, am avut un schimb de priviri cu Joséphine, apoi cu Napoleon. Oare… Nu, înțelesesem greșit, fără îndoială. Sau încă nu mă trezisem. Sau era febra care punea din nou stăpânire pe mine. Dar apoi m-am gândit iarăși la aniversarea lui Napoleon, la momentul din bucătărie. Și, mai cu seamă, la desenul făcut de mama. Mănușile, mănușile uzate… Cele ale lui Rocky… Și tata…

Am simțit cum îmi stă inima în loc. Nu-mi puteam înghiți saliva. Mi-am dus mâna la gură, ca să nu strig. M-am apropiat și mai mult de Napoleon.

– Ai înțeles? a șoptit el atât de încet, încât abia i-am auzit vocea.

– Cred…

– Bună păcăleală, hm?

– Dar e atât de…

– O capodoperă chiar, știu…

– Meciul nu a fost trucat, hm…

– Ba da. A fost trucat. Dar de către mine. N-am mințit.

– Ce zice? a întrebat tata.

– O, nimic, tată, doar că… doar că te iubește. În mare. Și mai adaugă niște lucruri neimportante.

– *Trafe, Bubo!* (Bine jucat, Coco!) Vino aici, ascultă un pic. La pauză, Rocky mi-a spus că este bolnav. Era bolnav și mai avea doar câteva săptămâni de trăit. O porcărie care-l măcina pe dinăuntru. Un boxer nu minte. Mai cu seamă Rocky. Îl cunoșteam bine și vedeam în ochii lui că spune adevărul. Aveau acea lucire tristă a celor care vor pune mănușile în cui. Și atunci mi-a cerut…

– … să-l lași să câștige. Te-a rugat să-l lași să încheie cu o victorie.

– Nu… asta a fost ideea mea. Generozitatea mea naturală. Avea un băiețel mic cu el. Un băiețel mic-mititel. Un pitic. Nu știu de ce nu era acolo și mama lui. Știi… noi, boxerii, avem niște vieți ciudate… Mi-a cerut să am grijă de el. Să-l cresc, să-i dau mănușile lui și să fac din el un boxer adevărat. Să fac din el un campion în memoria lui, a lui Rocky; un campion care să împlinească tot ce nu avusese el vreme să mai împlinească. Era sigur că micuțul avea să urmeze calea lui. Dar vai, se înșela. Și, mai cu seamă, mi-a cerut să nu-i spun niciodată că el era tatăl lui. Dar vezi tu, n-am putut să-mi țin decât o parte din promisiune. Tot restul l-am ratat. Rocky o să-mi tragă o săpuneală zdravănă peste câteva ore.

– Ba nu, nu ai ratat deloc. Tu ești împăratul, iar domnia ta nu va înceta niciodată.

– *Eble vi rajtas. Eble mia malsukcesado estis precipe koni lin ververe. Mi tro stultis!* (Poate că ai dreptate. Poate că rateul meu a stat tocmai în faptul că nu l-am cunoscut niciodată cu adevărat. Am fost prea prost!)

– Ce-a spus? a șoptit tata.

– O, nimic… Că ai fost cel mai bun fiu, tată. Și că…

Mi-am plimbat privirea înecată asupra asistenței, care nu-și lua ochii de la buzele mele.

– Și că i-ar plăcea…

Cuvântul nu voia să iasă. Joséphine a închis ochii. Imposibil. Mama a făcut să țâșnească un desen.

Plaja. Ultima pagină.

*

Urmăriți de directoarea care fugea după noi pe culoare, am trecut prin fața celorlalți rezidenți ieșiți din camere ca să îl salute pe cel care, timp de câteva

săptămâni, readusese viața în viețile lor.
Îl țineam pe Napoleon pe după umeri și zeci de mâini încercau să îl atingă, ca altădată la ieșirea din ring.

– Opriți-vă! striga directoarea, încetați! E dincolo de orice limită, avem hârtii de semnat, formulare de completat, autorizații… Asta nu e deloc conform normelor.

Și atunci tata a lăsat să-i scape această frază istorică:

– Știți unde să vi le băgați, normele astea ale voastre?

M-am gândit că acum eram cel puțin doi cei care aveam să veghem asupra imperiului. Napoleon s-a trezit din somn ca să îi arunce lui tata o privire admirativă, care l-a electrizat. Fremătând din tot corpul, s-a întors pe culoar către rezidenți și a urlat din toți rărunchii:

– E TATĂL MEU!

În biroul ei de sticlă, directoarea dădea telefoane.

*

Mașina măreață a tatei. Reglează febril GPS-ul. Traseul se afișează. Vocea electronică anunță:

– Să mergem!

Iar vocea aceea este – de asta sunt sigur – a lui Rocky.

Motorul zbârnâie. Mama stă în față. Napoleon, între mine și Joséphine. Punct pe „i“ e la picioarele noastre. Scaunele de piele ne învăluie.

– Tată, strigă tata, cât timp mai avem?

Urlă într-un fel neobișnuit. Napoleon navighează între conștient și inconștient. Se bâlbâie.

– Nu știu, băiete. Nu prea mult. Dacă ai un permis de pierdut, azi e ziua.

Treaba a fost gata în mai puțin de două sute de kilometri. Flash, flash, flash pe autostradă. Douăsprezece puncte pierdute dintr-un foc.

Murmur la urechea lui Napoleon:

– Vezi cât ești de celebru, nu se pot abține să nu te fotografieze.

Nu știu dacă mă aude. Joséphine nu vorbește. Se mulțumește să strângă mănușa lui Napoleon, privind peisajele care se înșiră afară. Răsuflarea ei face pe geam un mic cerc de abur. Capul lui Napoleon se leagănă și se oprește pe gâtul lui Joséphine. Pare un copil.

Tata cotește brusc spre o stație de benzinărie. Combustibil. Își caută portofelul, își întoarce pe dos toate buzunarele și sfârșește prin a accepta un

lucru evident.

– Rahat! L-am uitat! Mare pagubă, la naiba, nu mă interesează, alimentez oricum.

Merg cu el înăuntru. El explică. Face gesturi largi, disperate. Pare dement. Trebuie să-l deranjeze pe administratorul benzinăriei. Asta o să ia ceva timp. Prea mult timp. Tonul urcă. Îi rămăseseră câteva monede pe fundul unui buzunar, le introduce într-un aparat de cafea care îi dă o apă chioară. Dă doi pumni în geam și apare lozul cel mare: doi paznici.

– Așa, deci, facem comédii? Ia uite, vă cunosc, ne-am mai întâlnit o dată… Fătălăi, vă mai amintiți? Dumneavoastră aveți o manie cu aparatul de cafea!

Paf, paf, dintr-odată. Dintr-o directă de dreapta dată de departe, din adâncuri, de pe maginile Hudsonului, pune la pământ un paznic. Cel de al doilea se retrage în timp ce tata își privește pumnul de parcă l-ar vedea pentru prima oară. Mă ia de mână. Ne îndepărtăm. Paznicul rămas în picioare trimite un mesaj prin telefon. E mai bine să nu ne lungim cu detaliile.

Călătoria continuă. De acum suntem în afara legii. Mașina nu mai este decât un strigăt silențios. Napoleon, o umbră. Mai are forță doar să murmure:

– Directa de mai devreme, de la benzinărie, a fost de campion!

– Mulțumesc, tată, urlă tata. Mulțumesc, ta-tă!

– Mai lucrează doar la sprijinul în picioare.

Napoleon se întoarce către mine. Face un efort supraomenesc. Gura i se deschide și i se închide de mai multe ori înainte să lase să iasă un fir subțire de voce:

– Coco, păstrăm legătura.

Mi-am spus că acestea sunt, poate, ultimele cuvinte pe care mi le adresează. Am răspuns:

– Păstrăm legătura.

Tata nu mai vorbește. Timpul zboară, iar noi suntem cinci fluturi care așteaptă în rândul lung al filtrului de taxare. De fapt, trei mașini de poliție barează trecerea. Tata încetinește.

– S-a terminat, spune el.

Napoleon o să moară în fața unei bariere de la stația de taxare, între doi polițiști. Singur, poate, în timp ce pe noi ne vor lua pe sus. Tata murmură:

– Tată, îmi pare rău… Mi-aș fi dorit atât de mult să îți fac o bucurie pentru ultima dată…

Iese, încearcă să explice, dar doi jandarmi îl turtesc imediat de capotă, cu mâinile răsucite la spate. Apoi un altul, care pare șeful lor, se apropie de mașină, dându-i ocol.

Mama deschide fereastra.

– Mergem la plajă, spune ea simplu.

– La plajă? Vă bateți joc de mine? O plajă umbrită bine, o să vedeți; nu o să vă deranjeze nimeni. Și n-aveți nevoie nici de cremă pentru protecție solară.

Privirea lui cercetează habitaclul și se oprește asupra puloverului în care plutește Napoleon. Privirea îi încremenește. Sprâncenele i se ridică. Fără îndoială, directoarea i-a dat semnalmentele fugarului ei. Jandarmul rămâne hipnotizat de cele două mănuși de box.

– *Born to win*, murmură el…

Privirile ni se intersectează.

– Finala din 1951 contra lui Rocky? întreabă.

Zâmbesc și îi răspund:

– 1952. Meci trucat.

Apoi se întoarce către tata, care mai era încă lipit de capota mașinii, și îl întreabă cu o voce limpede:

– Cât timp?

– Suntem în prelungiri, răspunde tata.

Trei minute mai târziu, sirenele urlă. Urmărim două motociclete care zboară cu toată viteza înaintea noastră, deschizându-ne drumul. Circulația se oprește în jur, mașinile se strâng pe marginea drumului, semafoarele roșii redevin verzi, felinarele stradale se înclină respectuos în calea noastră.

Napoleon deschide ochii. Murmură:

– Victor Hugo să stea la coadă, bine?

Vocea lui Rocky țâșnește din nou din GPS:

– Ați ajuns la destinație. Sfârșitul călătoriei.

Și, după zece secunde de tăcere, adaugă:

– Succes!

*

Plaja. Soarele apune în apă. Pășim către mare ținându-l pe Napoleon pe după umeri. Picioarele i se târăsc prin nisip. Surâde. Numai surâsul acela ne mai spune că încă este cu noi. Nu mai vreau să plâng. Joséphine își ține pantofii în mână.

Îl lungim pe nisip, cu capul pe genunchii lui Joséphine. Punct pe „i“ se culcă și el pe o parte. Nu ne mai rămâne decât să așteptăm. Să ascultăm valurile. Un abur de tandrețe scânteiază pe deasupra nisipului. La câțiva metri depărtare de noi, un castel de nisip făcut de un copil este măturat în câteva clipe de valurile care urcă. Tocmai acolo, doi îndrăgostiți ținându-se de mână pășesc, lăsându-și urmele tălpilor în nisip. Napoleon mai are încă puterea să murmure:

– *Estas bela loko por morti*.

Cuvintele i se contopesc cu zgomotul valurilor. Tata ezită, apoi mă întreabă:

– Ce spune?

Răspund surâzând:

– Spune că e un loc frumos pentru a muri.

EPILOG

Au trecut câteva luni. Anul școlar s-a încheiat, iar eu am părăsit pentru totdeauna ciclul primar.

Apoi, la sfârșitul vacanței, a urmat gimnaziul. O viață nouă a început pentru mine. Unul dintre supraveghetorii colegiului organiza tot felul de cluburi și, timp de câteva săptămâni, l-am văzut aproape zi de zi. A ajuns să se intereseze de ocupațiile noastre din afara școlii și, într-o zi, i-am mărturisit că mă apucasem de box cu câteva luni înainte.

– Dar eu sunt mult mai puțin înzestrat decât bunicul meu, am precizat.

Rostind această frază, mi-am dat seama că nu mai știam dacă vorbeam despre Napoleon, despre Rocky sau despre amândoi.

Supraveghetorul mi-a arătat arcada, marcată în diagonală de o mică cicatrice.

– O vezi?

– Da.

– Ei bine, închipuie-ți că am luat contact cu unul, cu un pumn de boxer. Unul singur, dar mi-a fost de ajuns! După un an, vai de capul meu, încă mai tremuram. Aveam obiceiul să merg pe la bowling, împreună cu alți câțiva camarazi, și să facem tot felul de prostii. Și într-o zi, pe când eram și puțin cherchelițți, l-am necăjit pe un tip în vârstă care dădea niște lovituri bestiale. Dar nu i-am zis mare lucru, știi, mici împunsături…

– Și apoi? am întrebat.

– E, apoi, tocmai aia e, că nu prea-i plăceau împunsăturile. Eram zece și ne-a pus la pământ pe toți, unul după altul.

– Nu se poate!

– Ba da, jur. Și stai așa, avea pe puțin vreo optzeci de ani, și era slab ca o aschie. Unul după altul, îți zic, poc, poc, poc! Mă asculți? Hei! Heeei! Mai ești aici?

Auzeam popicele zburând în dezordine, publicul care aplauda. Napoleon saluta mândru, ca un mare artist.

Iar între degetele mele, bila de la Alexandre ne promitea veșnicia împărtășită.

MULȚUMIRI

Aș vrea să îi mulțumesc domnului Axel Rousseau, eminent cunoscător al limbii esperanto, care le-a ajutat pe personajele mele să se exprime în această frumoasă limbă.

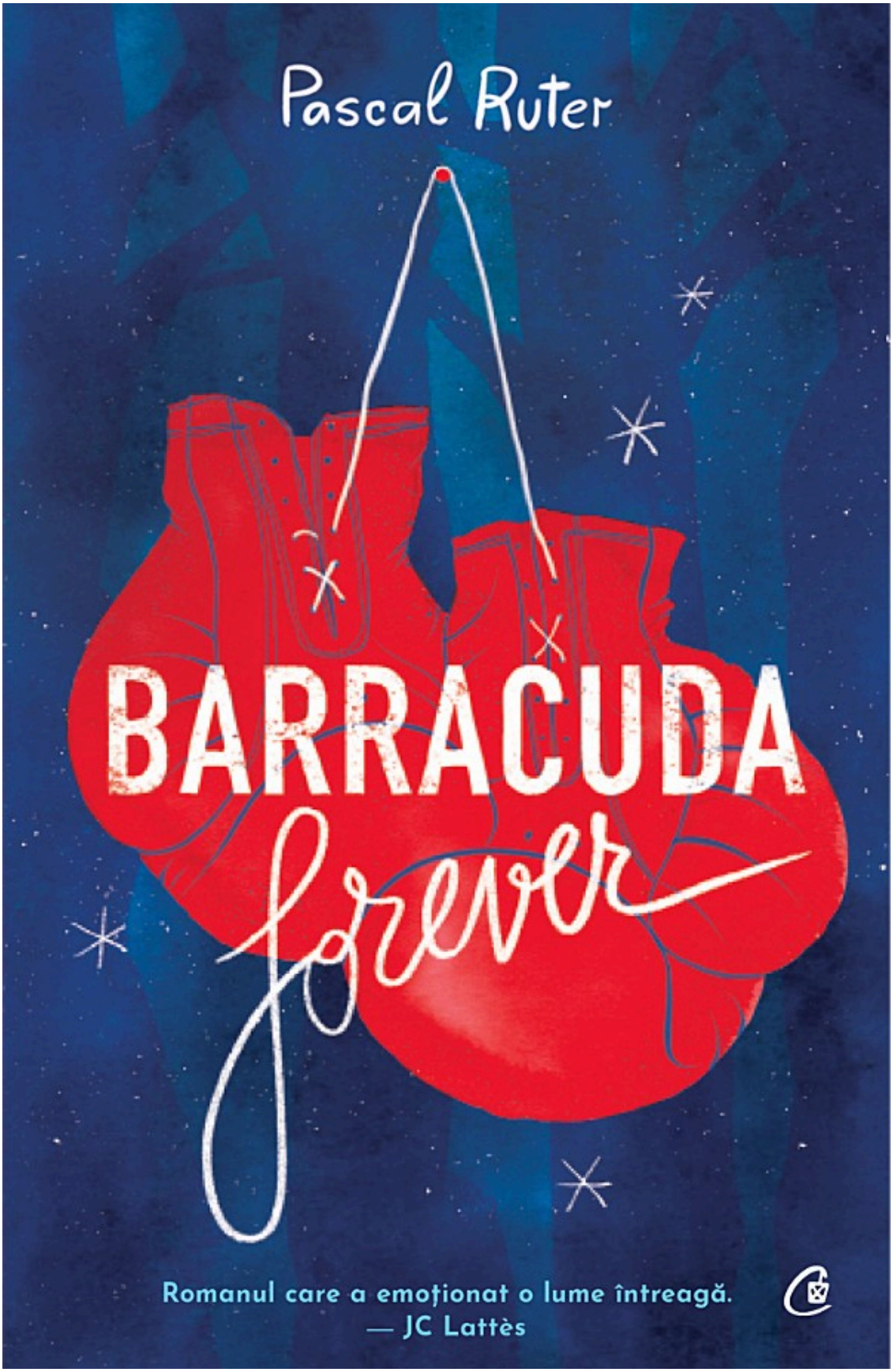
Pascal Ruter
BARRACUDA
forever
Romanul care a emoționat o lume întreagă.
— JC Lattès